

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
ÖZEL YETENEK SINAVINA BAŞVURAN ADAYLARIN
BAŞARI DURUMLARININ
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra Dilek TANKIZ

MALATYA-2011

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
ÖZEL YETENEK SINAVINA BAŞVURAN ADAYLARIN
BAŞARI DURUMLARININ
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra Dilek TANKIZ

Danışman: Doç. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU

MALATYA-2011

KABUL ve ONAY SAYFASI

T.C.

İnönü Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Kübra Dilek Tankız tarafından hazırlanan Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına Başvuran Adayların Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi başlıklı bu çalışma, tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan:
Üye (Tez Danışmanı):
Üye:
Üye:
Üye:

ONAY

...../...../201..

Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Hasan Arapgirlioğlu'nun danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına Başvuran Adayların Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Kübra Dilek Tankız

ÖNSÖZ

Türkiye’de her yıl Müzik Öğretmenliği Programlarında özel yetenek sınavları yapılarak, bu kurumlara yüzlerce öğrenci alınmaktadır. Yapılan sınavların ana kaynağının öğrenci olduğu düşünüldüğünde; bu sınavlara giren öğrencilerin kişisel özellikleri önem kazanmaktadır. Öğrencilerin bu özellikleri ile sınavın alt boyutları arasındaki ilişki durumlarının nasıl olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca sınav kapsamında yer alan alt testlerin birbirleri arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi, hem sınavı hazırlayan akademisyenlere hem de sınava giren adaylar açısından önem taşımaktadır.

Yapılan araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sayıltıları ve sınırlılıkları; ikinci bölümde araştırma ile ilgili kuramsal bilgiler ve araştırmalar; üçüncü bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma evreni, verileri toplama teknikleri ve verilerin analizi; dördüncü bölümde araştırmanın bulgular ve yorumları; beşinci bölümde ise ulaşılan sonuçlar ve bu bağlamda yapılan öneriler yer almaktadır.

Araştırmam süresince bilgi ve deneyimleriyle beni yönlendiren, değerli tez danışmanım *Doç. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU’na*;

Araştırmada kullanılan istatistiksel yöntemler konusunda, bilgisi ve önerileri ile çalışmaya katkıda bulunan, çalışma disiplini konusunda kendisini örnek aldığım, Eğitimde Ölçme-Değerlendirme alanındaki sayılı uzmanlardan biri olan değerli hocam *Doç Dr. Gülşah BAŞOL’a*;

Önerileri ve dostlukları ile düşüncelerini benimle paylaşan sevgili arkadaşlarım *Arş. Gör. Onur ZAHAL’a ve Hatice DOĞAN’a*,

Araştırmamın genel biçim ve yazım planını oluşturmamda emeği geçen *Arş. Gör. Uğur ÖZHAN’a*,

Çalışmamın İngilizce özetini hazırlayan *Arzu OTLU* ve *Alper OTLU*'ya,

Araştırmam için gerekli resmi kayıtlara ulaşmamda izni olan Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Burhanettin Dönmez, bu süreçte yanımda olan, değerli görüşleriyle çalışmama katkıda bulunan hocam *Prof. Cemal YURGA*'ya,

2011 Eğitim-Öğretim yılı sınav evraklarının hazırlanması ve bana teslim edilmesinde büyük emeği geçen *Arş. Gör. Erhan AKKAYA*'ya,

Çalışmam süresince her zaman yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖZEL YETENEK SINAVINA BAŞVURAN ADAYLARIN BAŞARI DURUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

TANKIZ, Kübra Dilek
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan Arapgirlioğlu
Haziran-2011, XIX+139 sayfa

Türkiye’de her yıl müzik öğretmenliği programlarına öğrenci alımı için özel yetenek sınavları yapılmaktadır. Bu seçme sınavları çoğu zaman iki aşamalı olup, Müziksel İşitme-Okuma-Yazma ile Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarından oluşmaktadır. Özellikle yaz aylarında yapılan bu sınavlara; Türkiye’nin dört bir yanından, yaşantısının çoğunu büyükşehirlerde geçirmiş olanlardan kasaba-köylerde geçirmiş olanlara kadar, farklı aile yapılarında yetişmiş, çeşitli liselerden mezun olan adaylar katılmaktadır. Bu açıdan sınavlara giren öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri çeşitlilik göstermektedir.

Tarama modelinde olan bu araştırmada, 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılında yapılmış olan İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavları’na katılan adayların; müzik alanı puanları ve Yerleştirme puanlarının birbirleriyle olan ilişki durumlarının yanı sıra, cinsiyet, mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer-bölge, aile müzik ilgi durumu, aile aylık gelir, çalgı alanı vb. çeşitli değişkenlere göre ilgili puan ve başarı durumları incelenmiştir. Ayrıca dünyada kullanılan standartlaştırılmış, belli başlı müziksel yetenek ve müziksel başarı testlerine ilişkin kısa bilgiler verilmiştir.

Bu araştırmanın çalışma evrenini ilgili sınava katılan 387 aday oluşturmaktadır. Verilerin toplanması süreci; “Kişisel Bilgi Formu” oluşturulması ve bu formun adaylara uygulanması ile adayların sınavda kullanılan puanlarına, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın ilgili biriminden ulaştırılması olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda, elde edilen verilerin analizi için SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Normallik durumunun belirlenmesi için Kolmogorov-Smirnov testi uygulandıktan sonra, puanların çarpıklık ve basıklık katsayılarının normal aralıklarda olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmanın alt amaçlarına göre normal dağılım göstermeyen gruplar için ($n < 30$), Mann-Whitney U Testi, Kruskal-Wallis H Testi; normal dağılım gösteren gruplar için ($n > 30$), Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, t -testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey testi kullanılmıştır. En son aşamada ise, adayların çeşitli değişkenlere göre sınavı kazanıp kazanamadıkları incelenmiş ve çapraz tablolar oluşturularak sunulmuştur.

Araştırmanın sonucunda Müziksel İşitme-Yazma alanı puanları ile Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanı puanları arasında anlamlı ilişki olmadığı, Müziksel Çalma ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Yerleştirme puanları ile en düşük düzeyde ilişkinin Müziksel Söyleme alanı puanlarında olduğu bulunmuştur.

Müzik alanı puanları ve Yerleştirme puanları olmak üzere dört puan türü incelendiğinde, bu puanların bazılarında; mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer, sınavlara hazırlık süresine ve hazırlanma biçimine, okul ve sınav hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna ve çalgı alanına göre anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Müziksel Söyleme alanı puanlarının tüm değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çalgı alanı değişkenine göre Müziksel Çalma alanı puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken, Müziksel İşitme-Yazma alanı puanlarında anlamlı farklılığın olması dikkat çekici bir sonuç olarak görülmüştür. Cinsiyet, aile aylık gelir durumu (varsa adayın geliri de dahil), aile müzik ilgi durumu, yaşantının çoğunun geçirildiği bölge değişkenlerine göre, araştırma kapsamına alınan bütün puan türlerinde anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarından elde edilen verilere göre çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavı, Müziksel Yetenek, Müziksel Davranış, Müziksel Yetenek Testi, Müziksel Başarı Testi

ABSTRACT

AN INVESTIGATION ABOUT ACHIEVEMENT LEVELS OF CANDIDATES APPLIED SPECIAL ABILITY EXAM OF MUSIC EDUCATION PROGRAM

by

TANKIZ, Kübra Dilek

Master Thesis, İnönü University Institute of Educational Sciences
Music Education Science

Thesis Advisor: Assistant Professor Doctor Hasan Arapgirlioğlu
June-2011, XIX+139 pages

Aptitude tests are held every year in Turkiye for student recruitment for the department of music teacher. This qualifying exam consists of two steps. These are musical listening-reading-writing and musical playing and musical singing. This exam is held especially in summer time. Candidates ,graduates from different high schools, both living in city centers and countries having different family cultures take this exam. In this respect, socio demographic features of the students taking the exam show variety.

In this search, held at the University of İnönü at the Department of Music Teacher in 2010-2011 education year, score and success status of the students have been examined according to their gender, high school, area of growing, the musical situation and monthly salary of their families and field instrument as well as the relation between music domain scores and placement scores. Brief informations related to main musical abilities and musical success used as a standart in the World have been presented.

387 candidates creates universe of this search. The process of data collection consists of two steps. First one is to create “Personal Information Form” and the implementation of this form to the students and the other one is to be reached exam scores from İnönü University Education Faculty. SPSS 16.0 packet programme has been used for the analysis of the data acguired by the means of sub-problems of the

search. It has been observed that whether the coefficient of skew and stickiness of the scores have normal ranges or not after the implementation of kolmogorov-smirnov test in order to determine the normality condition. For the groups that don't reflect normal distribution according to the sub-aims of the research ($n < 30$), test of Mann-Whitney U, test of Kruksal-Wallis H, Multiplying of Pearson moments correlation coefficient, t-test, the only aspect of analysis of variance (ANOVA) and test of Tukey have been used for the groups that reflect the normal distribution. At the final stage, it has been examined whether the students have won the exam or not according to various variables.

At the end of research, it has been observed that there is no significant relation between the scores of musical listening-writing and the scores of musical playing with musical singing. On the other hand, it has been observed that there is a significant one between the scores of musical playing and musical singing. The most minimum relationship is between the placement scores and musical singing scores.

It has been found that there are significant differences among the scores according to the type of high school, the area where lived in, preparing duration for the exam and preparation of the format, musical education and the field of instrument when four point types, especially scores of the department of music and the scores of placement, have been examined. It has been determined that the scores of the field of the musical discourse don't change according to all variables. The significant difference among the scores of musical listening and writing has been regarded as a remarkable result whereas there is no significant difference among the scores of the musical playing field according to the field of instrument variable. It has been also observed that there is no significant difference among the all point types according to gender, monthly family salary, including the salary of candidate, the musical awareness of family, the area where living in.

Various suggestions have been recommended according to the results of the searches.

Key Words: Music Education, Special Ability Exam of Music Education Program, Musical Ability, Musical Behavior, Musical Ability Test, Musical Achievement Test

İÇİNDEKİLER

KABUL ve ONAY SAYFASI.....	i
ONUR SÖZÜ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiv
GRAFİK VE ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xix
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Problem Cümlesi	6
1.4. Alt Problemler	6
1.5. Araştırmanın Önemi	7
1.6. Sayıtlar	8
1.7. Sınırlılıklar	8
1.8. Tanımlar	9
BÖLÜM II.....	10
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1. KURAMSAL BİLGİLER.....	10
2.1.1. Müzik	10
2.1.2. Müzik Eğitimi.....	11
2.1.2.1. Mesleki Müzik Eğitimi.....	11

2.1.3. Müziksel Davranış	14
2.1.4. Müziksel Yetenek	17
2.1.5. Müziksel Yetenek ve Müziksel Başarı Testleri.....	18
2.1.5.1. Müziksel Yetenek Testleri.....	20
2.1.5.1.1. Seashore Müziksel Yetenek Testi	20
2.1.5.1.2. Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri	23
2.1.5.1.3. Bentley Müziksel Yetenekler Testleri	24
2.1.5.1.4. Gordon MAP.....	26
2.1.5.1.5. Gordon PIMMA	28
2.1.5.1.6. Gordon IMMA	30
2.1.5.1.7. Gordon AMMA.....	30
2.1.5.1.8. Diğer Müziksel Yetenek Testleri	32
2.1.5.2. Müziksel Başarı Testleri.....	34
2.1.5.2.1. Müziksel Bilgi Testleri	34
2.1.5.2.1.1. Müzik Başarısı Testleri.....	34
2.1.5.2.1.2. Iowa Müziksel Okuma Testleri	36
2.1.5.2.1.3. Silver Burdett Müziksel Yetenek Testleri.....	38
2.1.5.2.1.4. Diğer Müziksel Bilgi Testleri.....	38
2.1.5.2.2. Müziksel Performans Başarısı Testleri.....	40
2.1.6. Türkiye’de Müzik Öğretmenliği Programlarında Uygulanan Özel Yetenek Sınavları	40
2.1.6.1. Uygulama Çeşitleri	41
2.1.6.2. Yerleştirme Yöntemi.....	43
2.1.6.3. İnönü Üniversitesi 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavı	44
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	47
BÖLÜM III.....	57
YÖNTEM	57
3.1. Araştırma Modeli	57
3.2. Evren ve Örneklem.....	57

3.3. Verileri Toplama Teknikleri	60
3.4. Verilerin Analizi.....	61
3.5. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları.....	64
BÖLÜM IV.....	65
BULGULAR VE YORUM	65
4.1. Müziksel İşitme-Yazma, Müziksel Çalma, Müziksel Söyleme ve Yerleştirme Puanlarının Dağılımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	65
4.2. Müziksel İşitme-Yazma Alanı-Müziksel Çalma Alanı Puanları, Müziksel İşitme-Yazma Alanı-Müziksel Söyleme Alanı Puanları ve Müziksel Çalma Alanı-Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	68
4.3. Yerleştirme Puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	71
4.4. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	75
4.4.1 Çeşitli Değişkenler ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar	76
4.4.2. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar	83
4.4.3. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar	90
4.4.4. Çeşitli Değişkenler ile Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	95
4.5. Çeşitli Değişkenlere Göre Adayların Başarı Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	102
BÖLÜM V.....	114
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	114
5.1. Sonuçlar	114

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	114
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	115
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	115
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	116
5.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	118
5.2. Öneriler	120
KAYNAKÇA	124
EKLER	130
EK-1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU	131
EK-2: İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖZEL YETENEK SINAVI KLAVUZU	134
EK-3: ARAŞTIRMA UYGULAMA İZİN BELGESİ	138

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Mesleki Müzik Eğitimi Alanındaki Yükseköğretim Programları ve Öğrenci Kontenjanları Dağılımı (2010-2011 Yılı).....	13
Tablo 2. Mesleki Müzik Eğitimi Alanındaki Yükseköğretim Programları (2010-2011 Yılı).....	14
Tablo 3. Seashore Müziksel Yetenek Testi'ne İlişkin Güvenirlik Katsayıları.....	22
Tablo 4. Birinci ve İkinci Aşama Sınavlarının Puanlama Tablosu.....	45
Tablo 5. Adayların Cinsiyet, Yaş, Lise Türü, Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yer-Bölge Değişkenlerine Göre Dağılımları.....	58
Tablo 6. Adayların Anne-Baba Eğitim Durumları ve Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımları.....	59
Tablo 7. Puanların Çarpıklık-Basıklık Değerleri ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları.....	62
Tablo 8. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişki.....	69
Tablo 9. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişki.....	70
Tablo 10. Müziksel Çalma Alanı Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişki.....	70
Tablo 11. Yerleştirme Puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları Arasındaki İlişki.....	72
Tablo 12. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişki.....	73
Tablo 13. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişki.....	74
Tablo 14. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre <i>t</i> -testi Sonuçları.....	76
Tablo 15. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA).....	76
Tablo 16. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA).....	77

Tablo 17. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	78
Tablo 18. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	78
Tablo 19. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	79
Tablo 20. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	79
Tablo 21. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	80
Tablo 22. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.	81
Tablo 23. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	82
Tablo 24. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	84
Tablo 25. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	84
Tablo 26. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	85
Tablo 27. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	85
Tablo 28. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	86
Tablo 29. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	86
Tablo 30. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	87
Tablo 31. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	88
Tablo 32. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	89
Tablo 33. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	89

Tablo 34. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	90
Tablo 35. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	91
Tablo 36. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	91
Tablo 37. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	92
Tablo 38. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	92
Tablo 39. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	93
Tablo 40. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	93
Tablo 41. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	94
Tablo 42. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	94
Tablo 43. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	95
Tablo 44. Yerleştirme Puanlarının Cinsiyete Göre <i>t</i> -testi Sonuçları.....	95
Tablo 45. Yerleştirme Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA).....	96
Tablo 46. Yerleştirme Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA).....	97
Tablo 47. Yerleştirme Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	97
Tablo 48. Yerleştirme Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	98
Tablo 49. Yerleştirme Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	98
Tablo 50. Yerleştirme Puanlarının Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	99

Tablo 51. Yerleştirme Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	99
Tablo 52. Yerleştirme Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	100
Tablo 53. Yerleştirme Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	100
Tablo 54. Adayların Cinsiyetlerine Göre Başarı Durumları	102
Tablo 55. Adayların Mezun Olunan Lise Türüne Göre Başarı Durumları	103
Tablo 56. Adayların Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Başarı Durumları ...	103
Tablo 57. Adayların Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Başarı Durumları.....	105
Tablo 58. Adayların Anne Eğitim Durumuna Göre Başarı Durumları.....	106
Tablo 59. Adayların Baba Eğitim Durumuna Göre Başarı Durumları	106
Tablo 60. Adayların Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Başarı Durumları.....	107
Tablo 61. Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Başarı Durumları.....	108
Tablo 62. Adayların Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Başarı Durumları.....	109
Tablo 63. Adayların Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Başarı Durumları	110
Tablo 64. Adayların Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Başarı Durumları.....	111
Tablo 65. Adayların Çalgı Alanına Göre Başarı Durumları.....	112

GRAFİK VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Müziksel Davranışlar Taksonomisi (Boyle ve Radocy, 1987:87)	16
Şekil 2. PIMMA Cevap Anahtarında Kullanılan Şekillerden Örnekler	29
Şekil 3. AMMA'nın Bilgisayar Ortamındaki Soru-Cevap Uygulamasının Görünümü.....	31
Grafik 1. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Histogramı	65
Grafik 2. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Histogramı	66
Grafik 3. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Histogramı	67
Grafik 4. Yerleştirme Puanlarının Histogramı.....	67
Grafik 5. Müziksel Çalma Alanı Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği.....	71
Grafik 6. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları ile Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği.....	73
Grafik 7. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği.....	74
Grafik 8. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği.....	75

KISALTMALAR LİSTESİ

AİBÜ	: Abant İzzet Baysal Üniversitesi
AMMA	: Advanced Measures of Music Audiation
AOBP	: Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı
GSSL	: Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri
IMMA	: Intermediate Measures of Music Audiation
ITML	: Iowa Tests of Music Literacy
MAP	: Musical Aptitude Profile
MAT	: Music Achievement Tests
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MÖZYES	: Merkezi Özel Yetenek Sınavı
MYT	: Müzik Yetenek Testi
NASM	: Amerikan Müzik Okulları Ulusal Birliği
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSYS	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
ÖYSP	: Özel Yetenek Sınavı Puanı
ÖYSP-SP	: Özel Yetenek Sınavı Puanı Standart Puanı
PIMMA	: Primary Measures of Music Audiation
SBMCT	: Silver Burdett Music Competency Tests
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
YGS	: Yükseköğretime Geçiş Sınavı
YP	: Yerleştirme Puanı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sayıltıları ve sınırlılıkları ile tanımları yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

İnsanoğlu yaşadığı bireysel, toplumsal ve doğal ortamı anlamak, karşılaştığı problemleri çözmek ve iç dünyasında hissettiklerini, mutluluk, üzüntü, heyecan, kaygı vb. durumları yaşama sürecinde bu olguları anlamlandırmak için, var olduğundan bu yana elde ettiği bilgi birikiminin aracılığıyla geliştirdiği yöntemleri kullanır. Bireyin de, bu açıdan, doğal çevrede ve sosyal yapı içerisinde müzikle sürekli etkileşim içerisinde olduğu düşünüldüğünde, müziğin duyuşsal ve bilişsel olarak çözümlenmesi için bazı sistematik yöntemler kullanılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Tam bu noktada, insanoğlunun müziksel davranışları uygulama, müziği yaşamsal fonksiyonlar içerisinde doğru bir şekilde konumlandırabilme gibi ihtiyaçlarının giderilebilmesi için “müzik eğitimi” devreye girmektedir.

Türkiye’de müzik eğitimi, verilen eğitimin amaçları doğrultusunda farklılık göstermektedir. İlköğretim, ortaöğretim ve lisans (seçmeli) kademelerinde, her bireyin müzik alanında sahip olması gereken temel bilgiler verilmektedir. Bu kurumlarda verilen eğitim, nitelikli bir insanda var olması gereken müzik kültürünü oluşturmak amacı taşımaktadır. Bu eğitimin yanı sıra mesleki anlamda müzik eğitiminin verildiği ve hedeflerine göre farklılaşan kurumlar vardır. Bu kurumlar; özel yetenek gerektiren Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği, Rekreasyon, Spor Bilimleri ve Spor Yöneticiliği gibi özel yetenek sınavları ile öğrenci alan eğitim programlarıdır. Müzik alanında özel yetenek sınavı ile öğrenci alan bu kurumlar; Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri (müzikoloji, müzik teknolojileri

vb.) ve Eğitim Fakülteleri (müzik öğretmenliği programları) olarak sıralanabilir. Ayrıca ortaöğretim kademesinde eğitim veren Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri de müzik alanında özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadırlar. İlgili kurumların müzik alanındaki programlarında verilen mesleki eğitimin amacı; müzik eğitimcisi, müzik araştırmacısı, müzik performansı gösteren sanatçılar, diğer bir anlatımla icracılar yetiştirmek ve bu insanları ülkemizdeki müzik yaşamına kazandırmaktır. Öte yandan bu programlarda yapılan özel yetenek sınavları, kurumların amaçlarına ve alt testlerin düzeylerine göre farklılık taşısa da, temel yapıda benzerlik göstermektedirler. Örneğin; Müziksel İşitme, Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanları her kurumda, özel yetenek sınavlarının temelini oluşturmaktadır. Bu alanlara Müziksel Yazma ve Müziksel Okuma alanları da eklenebilir.

Müzik öğretmenliği programları seçme sınavları genellikle yaz aylarında, ilgili kurumlar tarafından önceden belirlenen ve ilan edilen tarihlerde yapılmaktadır. Çoğu zaman bu sınavlar günlerce sürmektedir. Sınavlar, gerekli materyallerin bulunduğu güvenli ortamlarda yapılır. Alt testlerde aynı ya da benzer, yakın güçlükte olduğu varsayılan sorular sorulduğu için, adayların soruları dinleme ihtimaline karşı bu sınavlar gizlilik içerisinde, titizlikle yapılır. Bu amaçla tek soru grubu yerine, birkaç soru grubunun hazırlandığı uygulamalarda vardır (Atak Yayla, 2003:17). Adaylar puanlayıcılardan oluşan heyetler tarafından değerlendirmeye alındıktan sonra sonuçlar ilan edilir. Bu sonuçlara göre, adaylar; asil kazanan, yedek kazanan ve kazanamayan şeklinde sınıflandırılıp; asil kazanan adaylar ilgili programa yerleştirilir. Eğer asil kazanan adaylardan kayıt yaptırmayan adaylar olursa, yedek kazanan adaylar ilgili programa yerleştirilirler. Yapılan sınavlarda ortaya çıkan sorunlar göz önüne alınarak, sınavların niteliğini arttırmak amacı ile her sınav döneminden önce, müzik öğretmenliği programlarında görev yapan puanlayıcıların öncülüğünde, ilgili kurumlar bünyesinde çalışmalar yapılmalıdır.

Yapılan giriş sınavları şaibeye yol açmayacak şekilde büyük bir titizlikle de yapılırsa bazı önemli sorunları bünyesinde barındırmaktadır. Sınav günlerce sürmektedir hatta bazı günler çalışma saatlerinin dışına taşmaktadır. Bu da hem adaylarda hem de sınav komisyonunda yorgunluğa neden olmakta hem sınav olanın hem de sınavı gerçekleştirenlerin performansını önemli ölçüde etkilemektedir. Sınava ilk sıralarda giren adaylara harcanan dikkat sınavın sonlarına doğru dağılmaya başlamaktadır. Sınav sorularının deşifre olması tehlikesiyle birkaç takım soru hazırlanmaktadır. Hazırlanan

her takım sorunun eşitliği tartışma konusudur. Bir sınavın gerçekleşmesinde kurumun büyüklüğüne göre değişse de çok fazla eleman gerekmektedir. Bu da gereksiz iş gücü kaybına yol açmakla birlikte tüm bu personele ödenen ücretle esas ekonomik kayba sebep olmaktadır. Sınava tek olarak giren adaylardaki heyecan doğru ölçmeyi güçleştirmektedir. Müzik eğitimi anabilim dalları salt algılama ve yeteneği ölçmekten çok kazanılan bilgi ve beceriyi ölçmektedir. Sınava gelen adayların Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nden gelmeleri bu sonucu doğurmuş olabilir. Ancak bu durum düz lise mezunu, müziksel algılama kapasitesine sahip adayların sınavda başarılı olma şansını oldukça düşürmektedir. Bu durumda salt yetenek ölçümünden bahsetmek oldukça zordur. Sınavların geçerliğinin ve güvenilirliğinin düşük olması ve teknolojiden uzak oluşu da bir başka yönüdür (Atak Yayla, 2003:18).

Bu sınavlar tek aşamalı, iki aşamalı ve bazen ikiden fazla aşamada yapılmakta, çoğu zaman iki aşamalı sınav yapısı tercih edilmektedir. Ön eleme niteliği taşıyan ilk aşama sınavlarında, genellikle Müziksel İşitme Alanı sınavları uygulanmakta olup, bu alanın alt boyutlarına ilişkin müziksel testler yapılmaktadır. Sınavların Müziksel İşitme Alanı ile ilgili boyutu; çoğu zaman tek ses işitme, çok ses işitme (genellikle iki ses, üç ses, dört ses işitme), müziksel yineleme becerisi gerektiren ezgi işitme ve ritim işitme alt boyutlarından oluşsa da, sınavların yapıldığı kurumlara göre farklılık göstererek, bir anlamda müziksel işitme becerisi gerektiren Müziksel Yazma Alanı (dikte) sınavları ile Müziksel Okuma (deşifre yaparak solfej okuma) sınavları da ilk aşama sınavlarında yapılmaktadır. Örneğin 2010-2011 yılında İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Programı'nda yapılan seçme sınavının ilk aşamasında, Müziksel Yazma Alanı alt testinin uygulandığı görülmektedir (İnönü, 2010). Uygulama biçimlerine göre ilk aşama sınavları farklılık gösterse de, sınavların bu aşamalarında Müziksel İşitme Alanı boyutunun çoğunlukla uygulandığı bilinmektedir. Ayrıca sınavların bu boyutunda tek ses ve çok ses işitme bağlamında isimlendirme-yorumlama; çok ses işitme bağlamında ise hangi sesin değiştiği, değişirken tizleşme ve pesleşme durumu gibi boyutların da ölçüldüğü uygulamalar yapılabilir.

Eğer sınavlar iki aşamalı ise, ikinci aşama sınavına girecek adaylar, ilk aşama sınavında diğer adayları eleyerek, sınavın bu aşamasına girme hakkı kazanırlar. Müzik öğretmenliği programlarına öğrenci seçmeye yönelik bu sınavların ikinci aşamaları da, birinci aşama sınavlarında olduğu gibi farklılık gösterebilir. Örneğin bazı uygulamalarda dikte ve deşifre testleri ikinci aşama sınavlarında yer alabilirken,

bazılarında yer almayabilir. Fakat ilk aşama sınavlarında Müziksel İşitme Alanının temel alındığı gibi, ikinci aşama sınavlarında yine bazı alanların; genellikle sınavın bu aşamasının temel boyutlarını oluşturdukları bilinmektedir. Bu alanlar; çalgı çalma, şarkı söyleme-eser seslendirme gibi müziksel davranışlar bağlamında performans gerektiren, Müziksel Söyleme Alanı ve Müziksel Çalma Alanıdır. Bu alanlar; eser düzeyi, müziksel yorumlama, sesin tınısı-genişliği-gürlüğü, sesin sağlığı, tutuş, oturuş, sesi doğru kullanabilme, rahatlık vb. konuları içeren teknik düzey ve eseri belli bir bütünlük içerisinde baştan sona icra edebilme, tamamlayabilme gibi belli başlı öğelerden oluşmaktadır. Jüri heyetini oluşturan puanlayıcılar, bu alt boyutlara göre puanlama yapmak için, çeşitli değerlendirme araçları kullanabilirler. Özellikle her çalgı için farklı performans değerlendirme ölçekleri-araçları kullanılmalıdır. Bu araçlar; performans değerlendirme ölçekleri olarak değil, puanlama tabloları olarak görülebilir (Atak Yayla, 2003:17). Puanlayıcılar; adayların bu alanlardaki performanslarına yönelik puanlama yaparken, ya bu konuların dikkate alınması sonucu geliştirilmiş bir ölçek veya puanlama tablosu kullanarak ya da hangi kriterlere göre puanlamanın yapıldığını gösteren böyle bir değerlendirme aracı kullanmadan kişisel gözlem sonucu değerlendirme yaparlar.

Adayların müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi ve Türkiye'deki yansımaları, müzik teorisi, müzik kültürü, eğitim bilimleri gibi alanlardaki bilgi ve yorumlama düzeyini belirlemek amacı ile bu sınavlar kapsamında başarı testlerinin de yapıldığı uygulamalar vardır (Efe, 2006:32).

Adayların müziksel yatkınlıkları-yetenekleri, müziksel becerileri, müziksel bilgileri vb. özelliklerinin puanlanmaları aşamalarından sonra değerlendirmede kullanılan puan türlerinden biri olan "Özel Yetenek Sınav Puanı (ÖYSP)" belirlenir. Sonra bu puanlar standart hale getirilir (ÖYSP-SP) ve adayların alan içi ve alan dışı olma durumlarına göre farklı katsayılar kullanılarak AOBP'ler ve YGS puanları hesaplanır. Dönüştürülmüş ÖYSP-SP, AOBP ve YGS puan türleri toplanarak Yerleştirme puanları oluşturulur. Yerleştirme puanlarının en yüksekten en düşüğe doğru sıralanması sonucu oluşan listeden, sınavı yapan müzik öğretmenliği programının belirlediği kontenjan sayısına göre asil kazanan adaylar, yedek kazanan adaylar ve kazanamayan adaylar belirlenir. Daha sonra asil kazanan adaylardan kayıt yaptırmayanlar varsa onların yerine yine en yüksek puan alan adaydan başlayarak, kesin

kazanan listesi oluşturulur ve en son aşamada bu adaylar ilgili programlara öğrenimlerine başlamak üzere yerleştirilirler.

Araştırmada daha önce Müziksel İşitme-Okuma-Yazma, Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarının soru ve değerlendirme düzeyleri farklılık gösterse de; bu alanların, yapılan müzik alanındaki özel yetenek sınavlarının temel boyutlarını oluşturduğu belirtilmişti. Bu alanlarda müziksel yatkınlığı-yeteneği, müziksel başarıyı belirlemek amacı ile yapılan alt testler ile adayların kişisel özellikleri arasında ilişki olup olmadığı konusu, üzerinde durulması gereken bir noktadır. Çünkü aile yapıları, eğitim durumları, müzik ile gerek eğitimsel boyutta gerekse diğer boyutlarda ilişki içinde olma durumları, çalgı alanları, ekonomik durumları vb. değişkenlerin; kişilerin sadece müziksel anlamda değil, hayatlarının tüm alanlarında ilişkisel bir konumda olduğu varsayılabilir. Sonuç olarak bu sınavların ana kaynağı insandır ve sınavlar insanların bu özellikleri de düşünülerek hazırlanmalı, soruların güçlük dereceleri yapılandırılmalıdır. Sınavların ana kaynağı olan bu adayların kişilik özelliklerinin nasıl olduğu ve bunlara göre puan ve başarı durumlarının sorgulanması konusu, araştırılması gereken bir problem durumu olarak ortaya çıkmıştır.

Ayrıca müzik özel yetenek sınavlarının temelini oluşturduğu düşünülen bu alanların, birbirleriyle ve Yerleştirme puanları arasında anlamlı ilişkinin olup olmadığı konusu da incelenmesi gereken bir problem durumu olarak görülmüştür. Örneğin; “ikisi de performans gerektiren alanlar olan Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı arasında acaba anlamlı bir ilişki var mıdır? Varsa ilişki hangi yöndedir ve ne derecedir?” sorularına cevaplar aramanın; puan ağırlıkları vb. açılardan ölçme ve değerlendirme yönteminin, sınavın amaçlarının ve daha birçok boyutun yeniden yapılandırılmasına olanak tanınması ve sınav hakkında bir durum tespiti koymak açısından önemli olduğu görülmüş ve bu durum araştırılması gereken bir problem durumu olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın konu aldığı İnönü Üniversitesi’nde yapılmış olan öğrenci seçme sınavında, yukarıda bahsedilen alanlardan Müziksel Okuma (deşifre yaparak solfej okuma) Alanı dışında hepsinin yer aldığı ve sınavın müziksel boyutunun bu alanlar kapsamında şekillendiği saptanmıştır. İnönü Üniversitesi örneğinde, adayların Yerleştirme puanları da kapsama alınarak, adayların bazıları sosyo-demografik nitelikte

olan kişisel özelliklerine göre, bu alanlardaki puanlarının farklılaşma durumu ve puanların birbirleri arasındaki ilişkiler araştırmanın temel problemleri olarak görülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde her yıl üniversitelerin müzik öğretmenliği-eğitimi programlarına öğrenci almak amacı ile özel yetenek sınavları yapılmaktadır. Bu sınavlar bazı açılardan farklılık gösterse de, sınavların müziksel boyutta temel aldıkları alanlar ve uygulanış biçimleri benzerlik göstermektedir. Bu sınavlarla hedeflenen temel nokta; eğitim-öğretim hayatına nitelikli müzik öğretmenleri kazandırmak amacı ile bu mesleği yapabilecek yeteneğe ve yatkınlığa sahip bireylerin seçilmesidir.

Bu araştırma, 2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına giren adayların müzik alanı puanlarının arasındaki ilişkilerin ne durumda olduğunu ve adayların bazı kişisel özelliklerine göre yine müzik alanı puanlarında anlamlı farklılıkların oluşup oluşmadığını tespit etmek amacı ile yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan araştırmanın problem cümlesi ve alt problemleri aşağıda yer almaktadır.

1.3. Problem Cümlesi

2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına giren adayların; müzik alanı puanları ve başarı durumları ile kişisel özellikleri arasındaki ilişkiler ve müzik alanı puanlarının birbirleri arasındaki ilişkiler ne durumdadır?

1.4. Alt Problemler

Araştırmanın amacı, problem durumu ve problem cümlesi doğrultusunda ele alınan alt problemleri aşağıda yer almaktadır.

1. Özel yetenek sınavındaki Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme puanlarının dağılımı nedir?

2. Özel yetenek sınavına giren adayların
 - a) Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Müziksel Çalma Alanı puanları,
 - b) Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları,
 - c) Müziksel Çalma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

3. Özel yetenek sınavına giren adayların Yerleştirme puanları (YP) ile
 - a) Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları,
 - b) Müziksel Çalma Alanı puanları,
 - c) Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

4. Özel yetenek sınavına giren adayların çeşitli değişkenlere göre
 - a) Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları,
 - b) Müziksel Çalma Alanı puanları,
 - c) Müziksel Söyleme Alanı puanları,
 - d) Yerleştirme puanları anlamlı farklılık göstermekte midir?

5. Özel yetenek sınavına giren adayların çeşitli değişkenlere göre başarı durumları nedir?

1.5. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de müzik öğretmenliği programlarında yapılan özel yetenek sınavları; alt testlerin güçlük dereceleri, çoktan seçmeli müzik kültürü testleri vb. bazı alanlarda farklılıklar gösterse de, temel yapı ve alt testlerin türleri bakımından, çoğu programda benzerlik göstermektedirler. Bu açıdan, ülkemizde müzik eğitimi programlarında yapılan bu sınavlarda; işitme, yazma, çalma ve söyleme gibi müziksel davranışların tespit edilmesine yönelik benzer uygulamaların, öğrencilerin müziksel yeteneklerini, yeteneklerini veya müziksel başarı durumlarını ölçmesi aşamasında, niteliğin üst düzeyde olması gerekmektedir. Ayrıca müzik özel yetenek sınavları konusunda uygun istatistiksel yöntemlerin kullanıldığı ve adayların sosyo-demografik yapılarının

incelendiği araştırma sayısının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bu sebeple araştırma önem taşımaktadır.

Bu sınavlarla alınan öğrenciler; geleceğin müzik eğitimi olarak ilköğretim, ortaöğretim, lisans kademelerinde bireyler yetiştirmek, insanımızın müziksel gelişiminde belki de en önemli rolü oynayacaklardır. Başka bir açıdan bakıldığında, bu sınavlar; mesleki yaşam bağlamında, bireylerin geleceklerinin belirlenmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Yanlış varsayımlar üzerine kurulmuş, alt testlerin birbirleriyle olan ilişkileri veya bireylerin kişisel özellikleri göz önüne alınmadan geliştirilmiş bir sınav, yanlış bir seçme sistemi doğurma ihtimalinden dolayı, belki de adayın hak ettiği halde sınavı kazanmasına ya da hak etmediği halde sınavı kaybetmesine sebep olabilecektir. Sınavın müziksel boyutunu oluşturan puanların birbirleriyle olan ilişkilerini ve bu puanlar ile adayların kişisel özelliklerini inceleyen bu araştırma, yukarıda açıklanan düşüncelerden dolayı büyük önem taşımaktadır.

1.6. Sayılılar

Araştırmanın üzerinde şekillendiği temel dört sayılı şunlardır:

1. Adaylar kişisel bilgi formunu samimi ve gerçekleri yansıtan bir biçimde doldurmuşlardır.
2. Puanlayıcılar, adayların puan durumlarının belirlenmesinde tarafsız ve samimi davranmışlardır.
3. Adaylar müziksel becerilerini; heyecan, kaygı, motivasyon eksikliği gibi etkenler yüzünden, farklı düzeylerde de olsa, sınavda yansıtmaya olanağı bulmuşlardır.
4. Araştırmanın kuramsal bilgiler bölümünde kullanılan kaynaklardan elde edilen veriler geçerli ve güvenilirlerdir.

1.7. Sınırlılıklar

Yapılan araştırmanın sınırlılıklarını şunlar oluşturmaktadır:

1. Araştırma 2010-2011 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Araştırma, 2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına giren adaylar ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın amaçları bakımından, Yerleştirme puanı kapsamında bulunan AOBP ve YGS puanı kapsam dışında tutulmuştur.
4. Araştırma, kullanılan veri toplama araçları ve yöntemleri ile sınırlıdır.
5. Araştırmacının maddi imkânı, ulaşabildiği kaynaklar, zaman ve İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün belirlediği çalışma süresi ile araştırma sınırlandırılmıştır.

1.8. Tanımlar

Müziksel Davranış: Müziksel uyarıcıya verilen tepki olarak tanımlanabilir ve müziksel performans (bir çalgı çalma ya da şarkı söyleme), müziksel okuma, müziksel yazma, işitme-dinleme ve müzikle ilgili diğer bilişsel davranışlar gibi alt alanlardan oluşur (Tarman, 2002:68).

Müziksel Yetenek: Bireyin müziğe yönelik eğitimsel bir süreçten geçmeden, müziksel davranışları yapabilmesine ilişkin doğuştan bünyesinde barındırdığı gizil güç.

Test: “Belli bir konu alanındaki bilgi ve becerilere sahip oluş düzeylerini belirlemek amacıyla yapılacak sınavda kullanılmak üzere geliştirilen ölçme aracı” (Airasian, 1994; akt. Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2009:5).

Müzik Yetenek Testi: Kişinin genetik özelliklerinin etkisiyle müziğe yatkınlığının sonucunda, müziksel davranışları yapabilme gücünü, beceri durumunu belirlemek amacı ile kullanılan ölçme aracı.

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan “Müzik Eğitimi”, “Müziksel Davranış ve Müziksel Yetenek”, “Müziksel Yetenek ve Müziksel Başarı Testleri” ile ilgili bilgilere ve araştırmanın konusu ile ilgili ulaşılabilen belli başlı kaynaklara yer verilmiştir.

2.1. KURAMSAL BİLGİLER

2.1.1. Müzik

Müzik, kavramsal olarak çeşitli biçimlerde tanımlanabilir. Say’a (2002:357) göre müzik; “doğanın sunduğu ses malzemesini seçmek, onlara düzen vermek ve elde edilen ‘*müzik sesleri*’ ile bileşimler yaratmak üzere, insanın hayatla bağlantılı olarak tasarımı yaptığı zihnî (bilişsel), harekî (devinişsel) ve hissî üretim” olarak tanımlanabilir.

Uçan (2005:10) ise müziği, estetik kavramına özellikle vurgu yaparak, “duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyişini anlatan bir bütündür” şeklinde açıklamıştır.

İnsanoğlu, yaşam ile ilgili çevrede yer alan çeşitli uyarıcılara tepkiler verir. Müziğin ortaya çıkışı da bu bağlamda gerçekleşmiştir. Nettl (2000:468), medeniyet tarihinde, müziğin evrensel kullanım alanlarını dört başlık altında açıklamıştır (akt. Radocy ve Boyle, 2003:32):

- ✓ Bilinen bütün toplumlarda ritüellerde (*dini ayinler*) kullanılmıştır.
- ✓ Bireysel ya da toplu ortamlardaki yaşam tarzında köklü bir değişiklik meydana getirmek için kullanılmıştır.
- ✓ Yaşanmış bir olaya işaret etmek, anlatmak için kullanılmıştır.

- ▼ Bütün dans türlerinin müzik eşliğine gereksinim duymamasına rağmen ya da başka bir anlatımla bütün müziklerin dans türlerine gereksinim duymamasına rağmen, hemen hemen bütün medeniyetlerde müzik, dans eşliği olarak kullanılmıştır.

2.1.2. Müzik Eğitimi

Eğitimin çeşitli tanımları vardır. En yaygın kullanılan tanımlamayı Ertürk (1998), “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” şeklinde yapmıştır (s.12). Bu açıdan bakıldığında müzik eğitimi, bireyin müziksel davranışlarında değişiklikler oluşturma süreci olarak tanımlanabilir. Uçan (2005) müzik eğitimini, “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma süreci” olarak tanımlamıştır (s.30).

Müzik eğitimi genel yapısı ve kullandığı yöntemler açısından diğer eğitim bilimleri alanları ile yakından ilişkilidir. Örneğin; özel yetenek sınavları, performans değerlendirme ölçekleri, sadece müzik eğitimi alanı kapsamında olmayıp, “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme” alanının da konusudur. Ya da müziksel motivasyon, müziksel performans kaygısı vb. konular “Eğitim Psikolojisi” alanı ile yakından ilgilidir. Bu açıdan müzik eğitimi, gerek genel yapı gerekse izlenilen yöntemler, kullanılan istatistikler vb. konular açısından eğitim bilimlerinin diğer alanları ile iç içedir.

Müzik eğitiminin çeşitli türleri vardır. Bu sınıflandırma, nitelikten ziyade amaçlar bakımından önem taşımaktadır. Bu türler; genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimi olmak üzere üç ana başlıkta incelenmektedir (Uçan, 2005:30).

2.1.2.1. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitiminde temel amaç, müzik öğretmeni, besteci-icracı, müzikolog vb. meslek gruplarına yönelik nitelikli müzik insanları yetiştirmektir. Mesleki müzik eğitimini, müzik alanına yönelik bir mesleği seçen ve ileriki yaşamında

seçtiği müzik alanının gerektirdiği müziksel davranışları gösterebilme yeteneği olan kişilere verilen eğitim türü olarak açıklayan Uçan (2005:32,46-50); bu müzik eğitimi türünü 9 başlık altında incelemiştir:

- ✓ Müzik Öğretmenliği Eğitimi
- ✓ Bestecilik ve Seslendiricilik Eğitimi
- ✓ Müzikbilimcilik (Müzik Araştırmacılığı) Eğitimi
- ✓ Çalgı Yapımcılık/Onarımcılık Eğitimi
- ✓ Askeri Müzik/Bandoculuk Eğitimi
- ✓ İlkokul ve Anaokulu Öğretmeni Yetiştirmede Müzik Eğitimi
- ✓ Din Adamı Yetiştirmede Müzik Eğitimi
- ✓ Yurtdışına Öğrenime Göndererek Mesleki Müzik Eğitimi
- ✓ Mesleki Müzik Eğitiminde Yabancı Uzmanlardan Yararlanma

Mesleki müzik eğitimi kapsamında yer alan müzik öğretmenliği eğitiminde temel amaç, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapacak nitelikli öğretmenler yetiştirmektir. Bu amaçla Türkiye’de verilen müzik öğretmenliği eğitiminin tarihçesi, Cumhuriyet döneminin ilk yıllarına kadar gitmektedir. 1924 yılında kurulan Musiki Muallim Mektebi bir başlangıç niteliğindedir. Bu kurumlarda “1925’te ilk yılı hazırlık olmak üzere ilkokul üzerine dört yıllık eğitim verilmektedir (Yayla, 2003:1, akt. Eskioğlu, 2007:38).

Musiki Muallim Mektebi her ne kadar müzik öğretmeni yetiştirmek amacı ile kurulmuşsa da, yalnızca sanatçı yetiştiren bir kuruma dönüştürülmek istenmiştir. Bu sebeple 1937-1938 eğitim yılından itibaren Musiki Muallim Mektebi, öğretmen yetiştirme koluyla Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü’nde açılan Müzik Şubesi’ne aktarılmıştır ve müzik öğretmeni yetiştirme süreci bu kurumun öncülüğünde uzun yıllar sürdürülmüştür. Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü’nün dışında, 1969 yılından itibaren İstanbul, İzmir ve Bursa illerinde yeni bölümler açılmış ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar geçen yıllar zarfında yapısal anlamda (*isim, program vb.*) başkalaşım geçirmişlerdir (Uçan, 2005:46, Eskioğlu, 2007:38-40).

2010-2011 eğitim-öğretim yılı itibariyle Türkiye’de faaliyetlerine devam eden 23 müzik öğretmenliği programı ile diğer mesleki müzik eğitimi programlarının dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Mesleki Müzik Eğitimi Alanındaki Yükseköğretim Programları ve Öğrenci Kontenjanları Dağılımı (2010-2011 Yılı)

	Program Sayısı	Kontenjan Sayısı
Eğitim F. Müzik Öğrt.	23	785
Güzel Sanatlar F.	11	365
Konservatuar	27	1508
Müzik ve Sahne S. F.	1	40
Sanat ve Tasarım F.	1	39
Fen Edebiyat F.*	1	30
Toplam	64	2767

**İstanbul Bilgi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi “Müzik” Programı*

ÖSYS (ÖSYM, 2010) kılavuzu incelenerek oluşturulmuş olan tabloda da görüldüğü üzere, müzik öğretmenliği programları ve konservatuarlar bünyesindeki müzik alanı programları, program sayısı ve buna bağlı olarak kontenjan sayısı açısından Türkiye’deki mesleki müzik eğitiminin lokomotif durumundadırlar.

ÖSYS (ÖSYM, 2010) kılavuzu taranarak, müzik öğretmeni yetiştiren programların bulunduğu il ile bağlı olduğu üniversiteler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Mesleki Müzik Eğitimi Alanındaki Yükseköğretim Programları (2010-2011 Yılı)

	Üniversite Adı	İl
1.	Gazi Üniversitesi	Ankara
2.	Marmara Üniversitesi	İstanbul
3.	Uludağ Üniversitesi	Bursa
4.	Selçuk Üniversitesi	Konya
5.	Balıkesir Üniversitesi	Balıkesir
6.	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Tokat
7.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale
8.	Marmara Üniversitesi	İstanbul
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
10.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
11.	Selçuk Üniversitesi	Konya
12.	Trakya Üniversitesi	Edirne
13.	İnönü Üniversitesi	Malatya
14.	Erzincan Üniversitesi	Erzincan
15.	Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın
16.	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur
17.	Pamukkale Üniversitesi	Denizli
18.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van
19.	Atatürk Üniversitesi	Erzurum
20.	Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas
21.	Harran Üniversitesi	Urfa
22.	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Bolu
23.	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon

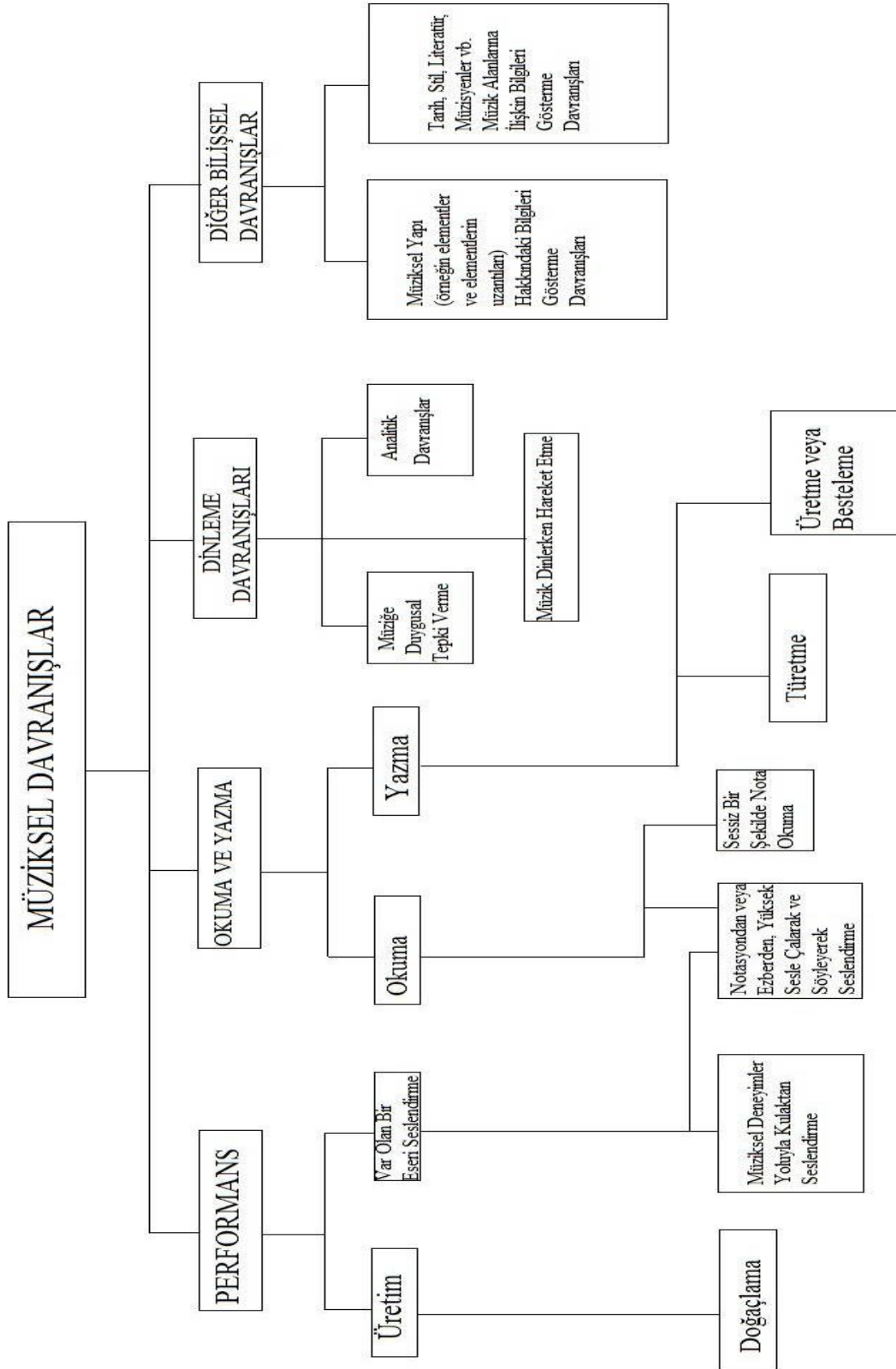
2.1.3. Müziksel Davranış

Davranış kavramı psikoloji alanının temel kavramı olup, insanoğlunun belli başlı çevresel koşullarla etkileşimi sonucu oluşan olaylardır (Yeşilyaprak ve diğerleri, 2010:3). Birey, çevre ile etkileşiminde organları gibi çeşitli alıcıları kullanır, bu şekilde etrafındaki olayları algılar ve tepki verme yani davranış gösterme meydana gelir. Müziksel davranışların gerçekleşmesinde kuşkusuz en önemli alıcı kulaktır.

Bireyin veya toplulukların yaşamları boyunca müziksel olaylara verdikleri tepkiler müziksel davranışları oluşturur. Konsere gitme, müzik dinleme, müzik eşliğinde dans etme, herhangi bir ezgiye eliyle ritim tutarak ya da mırıldanarak eşlik etme vb. tepkiler, bu davranış çeşidine örnek gösterilebilir. Müziksel davranışların oldukça çeşitli ve karmaşık yapılar olduğunu belirten Boyle ve Radocy (1987:3,86) müziksel davranışlara; bireysel veya toplu bir şekilde şarkı söylemek veya çalgı çalmak, müziksel okuma ya da yazma, müziksel doğaçlama ya da besteleme, duygusal veya estetik bir şekilde müziği hissederek tepki verme, salınma, dans etme, tempo tutma gibi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları örnek göstererek, müzik alanı ile ilgili davranışları dört ana başlık altında sınıflandırmışlardır:

- ✓ Müziksel Performans Davranışları (Çalgı alanında veya Ses Alanında)
- ✓ Müziksel Okuma ve Müziksel Yazma Davranışları
- ✓ Müzik Dinleme Davranışları
- ✓ Müzik İle İlgili Diğer Bilişsel Davranışlar (Tarih, Literatür, Müziksel Yapı vb.)

Yukarıdaki sınıflandırma incelendiğinde, müziksel performans kapsamında sadece çalgı çalma ve müziksel söyleme davranışlarının yer aldığı görülmektedir. Performans kelimesi “başarım” anlamına gelmektedir (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>, 2011). Buradan hareketle sözcük tanımını üzerinden düşünüldüğünde, dikte yazma, solfej okuma, eser çözümlenme vb. alanlar ile ilgili davranışların da müziksel performansın kapsamında olduğu düşünülebilir. Fakat Kwalwasser (1927), Uçan (2005:95), Atak Yayla (2003:12) gibi birçok araştırmacı tarafından müziksel performans kavramı, bu alanlardan ziyade, müziksel çalma ve müziksel söyleme alanlarına vurgu yapmak için kullanılmaktadır.

Şekil 1. Müziksel Davranışlar Taksonomisi (Boyle ve Radocy, 1987:87)

2.1.4. Müziksel Yetenek

Müziksel yetenek, bazı müziksel davranışların yapılabilmesi için ya da diğer bir anlatımla amaçlı bazı davranışların müziksel başarı ile sonuçlandırılabilmesi için bir önkoşuldur. Yetenek konusunda çeşitli tanımlamalar vardır. Kuzgun (2003:23) yetenek hakkında aşağıdaki açıklamaları yapmıştır:

Yetenek herhangi bir davranışı, bilgi veya beceriyi öğrenebilme gücüdür. Bu güç doğuştan sahip olunan gizilgücün yani kapasitenin çevreyle etkileşim, eğitim sonucu işlenmiş ve yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş kısmıdır. Bu anlamda yetenek bir kimsenin belli bir yaşa kadar kapasitesini kullanarak geliştirdiği zihinsel, duyuşsal veya psiko-motor beceri olup, daha sonra kişinin göreceği eğitimden ne ölçüde yararlanabileceği hakkında bir tahminde bulunmamıza yardımcı ipuçları sayılabilir. Bir kişinin yeteneği o kişi bir eğitim programına alınacağı zaman gündeme gelen bir özelliğidir.

Müzik yeteneği kavramı hakkında çeşitli yaklaşımlar vardır. Geliştirdiği test ile müzik yetenek testleri alanında bir öncü olan Seashore (1915) müzik yeteneğini; çok küçük bir kısmı geliştirilebilecek ya da asla geliştirilemeyecek, doğanın bir hediyesi olarak görmektedir. Yine müzik yetenek testleri alanında standartlaştırılmış birçok çalışması olan ve çağdaş dönem müzik eğitimcilerinden olan Gordon (1979-1986:3) müziksel yeteneği; doğumdan belki de anne karnından, dokuz yaşına kadar gelişim süreci devam eden müziksel öğrenme kapasitesi şeklinde tanımlamıştır. Müziksel yeteneğin eğitim ve diğer çevresel faktörler ile belli bir yaşa kadar gelişebileceğini belirtmektedir.

Müzik bağlamında kapasite, yetenek, yatkınlık, beceri, başarı gibi terimler birbirleriyle iç içedir. Bu kavramların İngilizce karşılıkları olan aptitude, ability, talent, skill, achievement gibi kavramlardan özellikle ability ve aptitude arasında oldukça benzerlik vardır. Dünya’da kullanılan standartlaştırılmış birçok testte ability ve talent kelimelerinin yanı sıra, aptitude terimi de kullanılmaktadır. Üç kelimenin anlamı da yetenek, yatkınlık şeklindedir (Atalay, 1999). Boyle ve Radocy (2003:384-385) özelden genele bir şekilde konu ile ilgili terimlerin birbirlerini kapsama alanlarını; kapasite (capacity), aptitude (yetenek-yatkınlık), ability (yetenek-yatkınlık), achievement (başarı) olarak belirleyip, müziksel yeteneğin varlığı için gerekli bilgi, beceri ve yaşantıya ihtiyaç olmadığını belirtmişlerdir. Müziksel yeteneği, Uçan (2005:17) “müzikal olma”,

Tarman (2002:15) ise “müziksel işleme-ayırmsama, müziksel okuma-yazma ve müziksel söyleme-çalma becerilerinden bir ya da birkaçına ilişkin devinişsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlar bütünü” olarak tanımlamaktadırlar. Ayrıca Uçan (2005:18) müziksel yeteneği; algılayıcı müziksel yetenek, seslendirici/yorumlayıcı müziksel yetenek ve yaratıcı müziksel yetenek olmak üzere üç ana başlıkta incelemiştir.

Bu alt başlıkta verilen bilgilerden müziksel yeteneğin tanımlanması konusunda çeşitli yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Bu tanımlardan yararlanılarak müziksel yetenek; *“bireyin müziğe yönelik eğitimsel bir süreçten geçmeden, müziksel davranışları yapabilmesine ilişkin doğuştan bünyesinde barındırdığı gizil güç”* olarak tanımlanabilir.

2.1.5. Müziksel Yetenek ve Müziksel Başarı Testleri

Müzik yeteneği sonucunda beceri gelişir ve bu süreç müziksel başarı düzeyini belirler. Müziksel başarı, müziksel yeteneğin de etkisiyle, müziksel bir davranışın istendik düzeye ne seviyede ulaştığı ile ilgilidir. Müziksel yeteneğin aksine, ön bilgi gerektirir. Bu açıdan Türkiye’de müzik öğretmenliği programlarında uygulanan testler, müziksel yetenek testlerinden ziyade müziksel başarı testleri olarak adlandırılabilir. Gerek müziksel yeteneğin gerekse müziksel başarının ölçülmesi amacı ile dünyada standartlaştırılmış testler uygulanmaktadır.

Kwalwasser (1927) bu amaçlarla yapılan müzik testlerini iki ana başlıkta incelemiştir:

▼ Müziksel Yetenek Testleri

- Ø Duyumsal Testler
- Ø Duyarlık-Hissetme Testleri
- Ø Motor (Devimsel) Testler

▼ Müziksel Başarı Testleri

- Ø Müziksel Bilgi Testleri
- Ø Müziksel Beğeni Testleri
- Ø Müziksel Performans Testleri

Colwell (1970) mzık bağlamında yatkınlık, yetenek, beceri, bilgi, başarı vb. alanların düzeyini belirlemek için geliştirilmiş testleri iki ana başlıkta sınıflandırmıştır:

- ▼ Müziksel Yetenek Testleri
 - Ø Ses Kaydı İçeren Müziksel Yetenek Testleri
 - Ø Piyano veya Başka bir algı İçeren Müzik Yetenek Testleri
- ▼ Müziksel Başarı Testleri
 - Ø Ses Kaydı İçeren Müziksel Başarı Testleri
 - Ø Piyano veya Başka bir algı İçeren Müziksel Başarı Testleri

Boyle ve Radocy (1987) ise müzik testlerini dört ana tre ayırmışlardır:

- ▼ Müziksel Yetenek Testleri
- ▼ Müziksel Başarı Testleri
- ▼ Müziksel Performans Testleri
- ▼ Müziksel Tutum ve Diğer Duygusal Değişkenler Testleri

Atak Yayla (2003) bu konuda Türkiye’de yapılmış az sayıdaki çalışmalardan biri olan doktora tezi niteliğindeki araştırmasında, müzik testlerini üç ana başlıkta sınıflandırmıştır:

- ▼ Müziksel Yetenek veya Kapasite Testleri
 - Ø Genel Müziksel Yetenek Testleri
 - Ø Enstrümantal Yetenek Testleri
- ▼ Müzik Becerisi-Başarısı Testleri
 - Ø Müziksel Bilgi Düzeyi Testleri
 - Ø Performans Başarısı Testleri
 - Ø Tanılayıcı Testler
- ▼ Müzik Beğenisi Testleri

Bu alt başlık kapsamında, müzik testlerine ilişkin buraya kadar verilen sınıflandırmalarda, müziksel yetenek ve müziksel başarı alt başlıklarının kullanıldığı

görülmektedir. Bu araştırmada verilen sınıflandırmalardan yararlanılarak, müzik testleri aşağıdaki alt başlıklar kapsamında incelenmiştir:

- ▼ Müziksel Yetenek Testleri
- ▼ Müziksel Başarı Testleri
 - Ø Müzik Bilgisi Testleri
 - Ø Müziksel Performans Başarısı Testleri
- ▼ Müziksel Tutum, Kaygı, Motivasyon vb. Diğer Psikolojik Değişkenler ile İlgili Testler

Araştırmada müziksel yetenek ve müziksel başarı testleri incelenmiş, araştırmanın konusu bakımından müziksel tutum, kaygı, motivasyon vb. değişkenler ile ilgili testler kapsam dışında tutulmuştur.

2.1.5.1. Müziksel Yetenek Testleri

Bu alt başlıkta müziksel yetenek testlerine ilişkin Boyle ve Radocy'nin (1987) temel aldığı Seashore Müziksel Yetenek Testi, Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zekâ Testleri, Bentley Müziksel Yetenekler Testleri, Edwin E. Gordon'ın geliştirmiş olduğu MAP, PIMMA, IMMA ve yine aynı araştırmacının geliştirmiş olduğu AMMA hakkında daha ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Bu testler dışındaki diğer müziksel yetenek testleri hakkında daha kısa bilgiler, "Diğer Müziksel Yetenek Testleri" şeklinde tek başlık altında verilmiştir.

2.1.5.1.1. Seashore Müziksel Yetenek Testi (*Seashore Measures of Musical Talents*)

Müzik yeteneğini, insanın yaşamı süresince, çeşitli vasıtalar yardımıyla elde edemediği, yaratamadığı, oluşturamadığı ve çok küçük bir kısmının geliştirilebileceği bir olgu olduğunu düşünen Seashore (1915:1); bu yetenek türünü, bireyin bir şekilde doğuştan gelen bir özelliği, doğanın bir nevi hediyesi olarak görmektedir. Amerikalı bir müzik psikologu olan Carl Emil Seashore, öncelikle müzik yeteneğinin bütün boyutlarıyla ortaya çıkarılması konusunda bilgi eksikliklerinin olduğunu tespit ettikten sonra, müziksel yatkınlığı-yeteneği belli başlı müziksel kapasite türlerine, bazı temel

öğelere ayırıp, Iowa State Üniversitesi Psikoloji Laboratuvarları'ndaki meslektaşlarının (Don Lewis ve Joseph Saetveit) da katılımıyla, çeşitli testlerden oluşan bir set oluşturmuştur (Kwalwasser, 1927:17; Roby, 1962:137; Colwell, 1970:161). Seashore ve arkadaşlarının oluşturduğu bu set; diğer testlerle kıyaslandığında, önceleri en yaygın kullanılan testler olmasının yanı sıra, revizyondan geçirilmemiş ilk hali 1919 yılında basılmış olup, standart bir yapısı olan ve ulaşılabilen en eski müzik yeteneği testidir (Boyle ve Radocy, 1987:143; Roby, 1962:137; Colwell, 1970:161).

Hem yapısı hem de müzik yeteneğinde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin çeşitli yaklaşımların üretilmesi ve karşılaştırılması açısından müzik yetenek testlerinde öncü bir konumda olmasının yanı sıra, günümüzde ulaşılan bilgi birikiminin ve çağdaş yaklaşımların sonucunda geliştirilen yeni testlerin varlığı yüzünden, son baskısı 1994 yılında yapılan ve uzun bir zaman boyunca kullanılmış olan bu setin kullanımını artık yaygın değildir (Boyle ve Radocy, 2003:414).

Aşağıda Seashore Müziksel Yetenek Testi'nin (*The Seashore Measures of Musical Talents*) içeriği hakkında **Richard Colwell (1970:161-162)** ile **Boyle ve Radocy'nin (1987:143-145)** çalışmalarından edinilen bilgiler, iki kaynaktan da dolaylı aktarmalar yapılarak, maddeler halinde verilmiştir:

- Setin son hali; “Ses (*Pitch*)”, “Gürlük (*Loudness*)”, “Ritim (*Rhythm*)”, “Süre (*Time*)”, “Tını (*Timbre*)” ve “Tonal Hafıza (*Tonal Memory*)” olmak üzere, altı bölümden-alt testten oluşmaktadır. İlk olarak 1919 yılında basılan sete 1925 yılında ritim bölümü eklenmesi dışında, set yirmi yıl boyunca değişikliğe uğramamıştır. 1939 yılında ise setin revizyondan geçirilmesi ile müziksel yetenek hakkında yordama gücünü arttırabilmek için, uyumluluk testi (*consonance test*) kaldırılıp, yerine tını testi getirilmiştir. Her bölümde yapılması gereken temel müziksel davranışın işitsel ayırım yapabilme olduğu 1960 yılında basılan setin son halinde, içerik açısından bir değişiklik yapılmamış, sette yapılan tek değişiklik; setin kayıt halinde ulaşılabilecek ve kullanılabilir bir yapıya dönüştürülmesi olmuştur.

- Colwell'in (1970:162) aktarımına göre, teste ilişkin ölçütler 4-5, 6-8 ve 9-16 eğitim seviyesi aralıkları için hazırlanmış olup, toplam test puanı verilmeden, altı bölüm için ayrı şekilde toplam puan belirlenir. Aşağıda eğitim seviyelerine göre, KR-21

kullanılarak belirlenmiş olan, testin güvenilirlik katsayıları yer almaktadır (Colwell, 1970:162).

Tablo 3. Seashore Müziksel Yetenek Testi'ne İlişkin Güvenirlik Katsayıları

	Seviye		
	4-5	6-8	9-16
Ses Testi	.82	.84	.84
Gürlük Testi	.85	.82	.74
Ritim Testi	.87	.69	.64
Süre Testi	.72	.63	.71
Tını Testi	.55	.63	.68
Tonal Hafıza Testi	.81	.64	.83

Tablo 3'e bakıldığında, güvenilirlik katsayılarının; .55 ile .85 arasında değiştiği, ses ve gürlük testlerinin güvenilirlik katsayılarının diğer testlere göre daha yüksek olduğu, tını testinin ise daha düşük bir güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir.

- Ses testindeki uygulama; katılımcının, kendisine duyurulan 50 çift sestem (ayrı ayrı duyurulan iki ses) ikinci sesin birinci sese göre, daha tiz veya daha pes olma durumunu belirtmesi işlemi olup, bir anlamda ses yüksekliği farklarının saptanmasıdır. Zorluk derecesi her çiftten sonra gittikçe artar. Sesleri doğal halleriyle duyurabilmek için ses osilatörü kullanılır.

- Gürlük testinde, ses testinde olduğu gibi 50 çift ses duyurulur. Bu seslerin frekans düzeyi 440 Hz.dir. Katılımcılardan, her çift ses için hangi sesin kuvvetli veya hafif ya da başka bir anlatımla güçlü veya zayıf olduğunu cevap anahtarına kodlayarak, tespit etmeleri beklenir. Sorulan sesler arasındaki gürlük farklılıkları 0.5 desibel ile 4 desibel arasında değişmektedir.

- Ritim testinde, katılımcılara 30 çift motif, doğal-saf sesler kullanılarak duyurulur ve motiflerin aynı ya da farklı olma durumlarının cevap anahtarına kodlanması istenir. Sorulan motifler 2/4, 3/4, 4/4 olup, motiflerin duyurulmasında kullanılan sesler 500 Hz.lik frekans düzeyindedir.

- Süre testinde, katılımcılara 50 çift ses sorulur ve katılımcıların seslerden hangisinin daha uzun veya daha kısa olduğunu karşılaştırmalı bir biçimde saptamaları

gerekmektedir. Sorulan ilk sesin standart süresi 0.8 saniye olup, diğer ses ile arasındaki süre farklılıkları 0.05 saniye ile 0.30 saniye arasında değişmektedir.

- Tını testinde, 180 Hz.lik 50 çift ses verilir ve her çift için, seslerin tını açısından farklılık durumlarının belirlenerek, bir önceki ile aynı olan sesler için “aynı” seçeneği, farklı olan sesler için ise “farklı” seçeneği kodlanır.

- Tonal hafıza testinin uygulanmasında elektronik org kullanılmaktadır. Testte üç, dört ve beş sestten oluşan 10 çift ezgi sorulur. Her çift ezgide bir ses farklıdır. Farklı olan sesin; birinci ses, ikinci ses, üçüncü ses, dördüncü ses veya beşinci ses seçeneklerinden birine kodlanması gerekmektedir.

2.1.5.1.2. Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri (*Standardised Tests of Musical Intelligence*)

Wing tarafından geliştirilmiş olan Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri; müziksel yetenek-yatkınlık taşıyan bireylerin bu özelliklerinin ortaya çıkarılmasını, daha çok müziksel işitme yeteneğini ve performans duyarlılığını ölçmeyi amaçlar (Wing, 1970:83). Colwell (1970:163) bu testlerin; nota sayısı-akor analizi, tekrar eden akordaki ses değişimini bulabilme, tonal hafıza- ezgisel bellek, ritmik seçim, armonik seçim, gürlük seçimi ve ifade seçimi olmak üzere yedi bölümden oluştuğunu belirtmektedir. Ayrıca sesler piyano kullanılarak oluşturulmuştur. (Boyle ve Radocy, 1987:146).

Testlerin içeriği ile ilgili bilgiler **Wing'in (1970:90-92)** ilgili çalışması incelenerek maddeler halinde verilmiştir:

- 20 sorudan oluşan nota sayısı testinde, katılımcıya tek seslerin ve çift seslerin yanı sıra üç ve dört seslerden oluşan akorlar sorulur. Yapılması gereken temel davranış, her soru için, o soruda kaç ses olduğunu saptamaktır.

- Değişen notayı takip edebilmeyi gerektiren bu testte, 30 çift akor duyurulur. İkinci verilen akorda birinci verilen akora göre farklılaşan sesin hangisi olduğunu veya akorlar aynı kaldıysa, bu durumun saptanması ve doğru seçeneğin belirlenmesi gerekir.

- Ezgide değişen sesin tespit edilmesi gereken bu testte de, bir önceki testte olduğu gibi 30 çift soru vardır. Bu sorular kısa ezgiler veya motif olarak tanımlanabilecek yapılardan oluşur. Her çiftte bir ses dışında ezgiyi oluşturan sesler aynıdır. Farklılaşma durumunun belirlenmesi gerekmektedir.

- Ritmik hareket açısından, 14 çift motifte, her çift için doğru vurgulamının olduğu seçeneğin belirlenmesi gerekmektedir.

- Bir diğer test, her çift için doğru armonizasyonun olduğu motifi seçebilmeyi değerlendirir ve bir önceki testte olduğu gibi 14 soru vardır.

- Bu aşamada 14 çiftten oluşan ve crescendo-decrescendo yapılacak yerlerin değerlendirilmesi gereken bir test uygulanmaktadır.

- Testlerin yedinci bölümünü oluşturan son alt testte ise, daha uygun ifadeleme düzeyi 14 çift motif üzerinden değerlendirilir.

- Yaklaşık elli dakikada uygulanabilen bu testte, test-tekrar test yöntemiyle bulunan güvenilirlik katsayısının .91 düzeyinde olduğu, iki gruba yapılan uygulamalar sonucunda bulunmuştur (Colwell, 1970:163).

2.1.5.1.3. Bentley Müziksel Yetenekler Testleri (*Measures of Musical Abilities*)

Bentley (1966:13-15), tanımlanması konusunda bile çok farklı yaklaşımların olduğunu belirttiği müzik yeteneğini, çeşitli boyutlarda alt testler yaparak, özellikle çocuklar üzerinde çalışarak ölçmeye çalışmıştır. Bentley tarafından geliştirilmiş olan bu set; (a) ses ayrımı yapabilme testi, (b) tonal hafıza (ezgisel bellek) testi, (c) akor analizi testi ve (d) ritimsel hafıza (ritimsel bellek) testi olmak üzere dört alt testten oluşur (Bentley, 1966:70). Cevap anahtarının alt kısmında toplam puan bölümü vardır. Bu testler 7-12 yaş grubunda yer alan çocuklar için hazırlanmıştır. (Colwell, 1970:154).

Bu teste ilişkin bilgiler **Bentley'in (1966)** ilgili çalışması gözden geçirilerek, maddeler halinde aşağıda verilmiştir:

- Setin birinci alt testi ses ayırabilmeye ilişkindir. Bu alt testte, 20'şer tane ikili ses grubu verilir. İlk önce birinci ses verilir, sonra ikinci ses verilir ve çocuğun cevap kâğıdında yer alan “Ses (Pitch) ” kısmına, ikinci sesin birinci sese göre tizleşme-pesleşme veya aynı kalma durumunu belirtmesi istenir. Cevap kâğıdında bu alt test için kodlamanın yapılacağı 20 tek kutucuk vardır. Test çocuklara açıklanırken seslerin tizleşme ve pesleşme durumu; sesin çıkması ve inmesi olarak ifade edilmektedir. İkinci ses aynı kalıyorsa “S”, tizleşiyorsa “U”, pesleşiyorsa “D” harfleri kullanılarak kutucuklar doldurulur. 9 pesleşen ses, 9 tizleşen ses ve 2 aynı kalan ses vardır. İlk sesler 440 Hz. düzeyinde olup, ikinci seslerin birinci seslere göre frekans farklılıkları -26 Hz. ile +26 Hz. arasındadır.

- İkinci aşama tonal hafızaya ilişkindir. Tonal hafıza alt testinde, org seslerinden oluşan, 10 çift re majör tonunda kısa ezgi kayıtları sırasıyla dinletilir. Her ezgi beş sestten oluşur ve ikinci ezgide bir ses, yarım aralık veya tam aralık düzeylerinde tizleşir veya pesleşir. Kaçınıcı ses değişiyorsa, cevap anahtarının tonal hafıza kısmında yer alan 10 kutucuğa, “1”, “2”, “3”, “4”, “5” sayılarından biri yazılarak kodlanır. Aynı olanlar için “S” harfinin kodlanması gerektiği belirtilir fakat bu alt testte birinci ezgi ile aynı olan ikinci ezgi yoktur.

- Üçüncü aşamada akor analizi alt testi yapılır. 20 çift akor sorulur. Önce birinci akor verilir, sonra bir sesin farklı olduğu ikinci akor verilir. Çocuklara akoru oluşturan sesleri önce ayrı işitmeleri, sonra bir bütün olarak işitmeleri gerektiği uygulayıcı tarafından vurgulanır. Akorların kaç sestten oluştuğu, rakamlar kullanılarak cevap anahtarına kodlanır.

- Dördüncü alt test, setin en son aşamasıdır ve ritimsel hafıza alt testi yapılır. 4/4 olan ve tek ölçüden oluşan 10 çift ritim verilmektedir. İkinci ritimde, kaçınıcı vuruşta ya da diğer bir anlatımla hangi zamanda farklılık olduğu, yine rakamlar (“1”, “2”, “3”, “4”) kullanılarak cevap anahtarında yer alan kutucuklara kodlanır. Çocuklar, birinci ritimlerle aynı olduklarını düşündükleri ikinci ritimler için “S” harfini yazarak kodlama yapacaklardır. İkinci ritmin birinci ritimle aynı olduğu sadece iki soru yer almaktadır

- Bentley Testi'nin güvenilirliği, dört ay sonra testin tekrar uygulanmasıyla yani test- tekrar test yöntemiyle hesaplanmış, yaşları 9 yıl 10 ay ve 11 yıl 9 ay arasında değişen 90 çocuğa (kız ve erkek) uygulanmış ve testin güvenilirlik katsayısının yüksek

olduğu bulunmuştur ($r=.84$) (Colwell, 1970:155; Bentley, 1966:89). Aynı zamanda çocukların I.Q. düzeyleri ile alt test puanları arasındaki ilişkilerin ses testi için .30, Tonal hafıza testi için .25, akor analizi için .24 ve ritmik hafıza için .38 olduğu, tüm test için ise .38 düzeyinde olduğu bulunmuştur (Bentley, 1966:93).

2.1.5.1.4. Gordon MAP (*Gordon Musical Aptitude Profile*)

Gordon (1979, 1986) müziksel yeteneği, bireyin müzik alanına ilişkin öğrenme potansiyeli olarak açıklamıştır (s.3). Bu amaçla Gordon tarafından geliştirilen ve en kapsamlı müzik yeteneği ölçütlerini kullanan testlerden biri olan Gordon Müziksel Yetenek Profili (*Gordon Musical Aptitude Profile*); 4. sınıflardan 12. sınıflara kadar (Amerikan Eğitim Sistemine göre) uygulanabilmesinin ve her sınıf seviyesi için farklılıklar göstermesinin yanında, (a) müziksel yetenekleri olan çocukları belirlemek ve bu çocukları performans gösterebilecekleri etkinliklere katılmaları için cesaretlendirmek, (b) müzik öğretimini öğrencilerin yetenek durumlarına göre düzenlemek, (c) müzik eğitimi ile ilgili planları yapılandırmak ve ailelere çocukları hakkında objektif bilgiler verebilmek gibi temel amaçlar taşımaktadır (Boyle ve Radocy, 1987:149; Colwell, 1970:158-159).

Gordon MAP ile içeriksel açıdan ilgili bilgiler, **Colwell (1970:158-160)** ile **Boyle ve Radocy'nin (1987:149-151)** çalışmalarından dolayı bir biçimde aktararak, maddeler halinde aşağıda verilmiştir.

- Gordon MAP; Tonal Canlandırma, Ritimsel Canlandırma ve Müziksel Duyarlılık olmak üzere üç temel bölümden oluşmaktadır. Uygulamalarda verilen sesler yaylı çalgılar kullanılarak elde edilen seslerdir. Tonal Canlandırma bölümü; Ezgi ve Armoni alt testlerini kapsar, iki alt test içerir. Ritimsel Canlandırma bölümü; Tempo ve Ölçü alt testlerinden, Müziksel Duyarlılık ise; İfade, Denge ve Stil alt testlerinden oluşmaktadır. Ayrıca Gordon MAP testinde, test kapsamındaki bu yedi alt testin müziksel yeteneğin tüm alanlarını ölçmediği; fakat ölçtüğü alanların gerçekten müziksel yeteneği-yatkınlığı yansıtmaya muktedir olduğu belirtilmektedir.

- Tonal Canlandırma kapsamında yer alan Ezgi alt testinde; majör ve minör tonlarında, karma ölçüleri, farklı ritmik yapıları içeren 40 çift ezgi dinletilir. İkinci

sorulan ezginin birinci sorulan ezginin süslemeler eklenmiş biçimi olup olmadığı ya da genel yapı bakımından aynı ya da farklı olup olmadığı belirlenmelidir.

- Tonal Canlandırma kapsamında yer alan Armoni alt testinde, yine 40 çift soru sorulur ve amaç; bu çiftlerin aynı ya da farklı olma durumlarının belirlenmesidir. Ana ezgi kemanla, eşlik sesler ise viyolonsel ile çalınmıştır. İkinci ezgide çalınan eşliğin armonik yapısının, birinci ezgideki eşlik ile aynı ya da farklı olma durumlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Her çift için ana ezgi-üst ezgi aynıdır. Ayırt edicilik eşlik bağlamında tasarlanmıştır.

- Ritimsel Canlandırma bölümündeki Tempo alt testinde 40 çift ezgi dinletilir. Ezgiler yine keman kullanılarak oluşturulmuştur. Her çiftte, birinci ezginin temposuna göre, ikinci ezginin temposunun değişip değişmediğine karar verilmesi gerekmektedir.

- Ritimsel Canlandırma kapsamındaki diğer bir test Ölçü alt testidir. Yine 40 çift ezgi dinletilir ve katılımcıların her çift için, ikinci ezginin birinci ezgiye göre ölçü sayısının aynı ya da farklı olma durumlarını saptamaları gerekmektedir.

- Müziksel Duyarlılık bölümünde yer alan İfade alt testinde, hangi performansın müziksel ifade açısından daha iyi olduğu belirlenir. Bu amaçla her çift için, 30 ezginin aynı bölümlerinin keman ve viyolonsel çalınarak oluşturulmuş kayıtları verilir.

- Denge alt testinde 30 çift keman ezgisi dinletilir ve her çift için birinci ezgi ve ikinci ezgi karşılaştırıldığında, hangisinde daha iyi bir bitiş olduğu hakkında karar verilir.

- Müziksel Duyarlılık bölümü kapsamındaki Stil alt testinde 30 çift ezgiden her çiftte farklı bir tempo vardır. Katılımcıdan hangi temponun ezgi için daha iyi olduğunu belirlemesi istenir.

- Testin uygulama süresi, üç ana bölümün her biri için 50'şer dakika olarak önerilmektedir. Testin standartlaştırma çalışması; 4. sınıftan 12. sınıfa, çeşitli eğitim seviyelerinde olan 12.809 öğrenciye testin uygulanması ile gerçekleştirilmiştir. İki yarı yöntemi ile belirlenen testin güvenilirlik katsayıları sınıflara göre .90 ile .96 arasında değişmektedir.

2.1.5.1.5. Gordon PIMMA (*Primary Measures of Music Audiation*)

Edwin E. Gordon (1979, 1986) tarafından geliştirilmiş olan İlk Düzey Müzik Duyumsama Testi (*Primary Measures of Music Audiation*); okul öncesi eğitim seviyesinde, kreş düzeyinde olanlardan, üçüncü sınıfa kadar, 5 ile 8 yaş aralığında olanlarda kullanılmaktadır (Gordon 1979, 1986:15; Woodruff, 1983:4, Boyle ve Radocy, 1987:151). Tarman (2002) tarafından “*audiation*” terimi “*duyumsama*” olarak çevrilmiştir (s.33). Gordon (1979, 1986) duyumsama terimini; bireyin başka biri tarafından yaratılmış veya icra edilmiş ama o an için fiziksel varlığı bulunmayan bir müziği ya da kişinin kendisi tarafından oluşturulmuş ve yine fiziksel varlığı olmayan bir müziği, anımsama veya yaratma yolu ile hissedebilmesi ve bir şekilde algılayabilmesi olarak açıklamaktadır (s.8). Bu test, iki alt testten oluşmaktadır. Gordon, Tonal test ve Ritim testinden oluşan bu ölçümleri geliştirmek için 114 ezgi örneğini ve 486 ritim örneğini analiz etmiştir (Gordon, 1979, 1986:10).

Bu testin içeriği ile ilgili temel bilgiler, **Gordon (1979, 1986)** tarafından yazılmış olan testin el kitabı incelenerek, aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

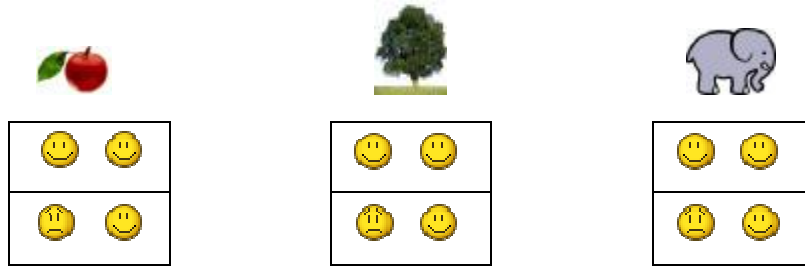
- Tonal testte, çocuğa 40 çift ezgi verilir. Bu ezgilerde kullanılan ses sayısı 2 ile 5 arasında değişmektedir. Aynı tempoda, aynı tonalitede olan bu ezgilerde, daha çok majör tonlar baskındır.

- İlk soru ile ikinci soru arasında beş saniye vardır. Bazı durumlarda çocuklara yardımcı olabilmek için, uygulayıcının takdirine göre oynatıcı durdurulup, ek süre verilebilir.

- Çocukların verilen bir çiftteki iki ezginin aynı olup olmadığını belirlemesi gerekir. Her çift için araba, şapka, fincan, kalem, fil, ayakkabı, defter, yaprak gibi obje resimleri kullanılır. Cevap kâğıdında her çift için bu resimlerden biri seçilmiştir. Resmin altında ise iki kutucuk yer almaktadır. Bu kutucukların birinde iki gülen yüz vardır. Eğer iki motifte aynı ise bu kutucuk işaretlenmelidir. Diğer kutucukta ise bir gülen yüz, bir üzgün yüz bulunmaktadır. Eğer iki ezgi birbirinden farklı ise bu kutucuk doldurulur. Yaşı küçük olan ve kalem ile doldurma işlemini gerçekleştiremeyecek çocuklara ebeveynleri yardımcı olurlar. Öncelikle uygulayıcı yönetiminde çocuklarla beraber üç örnek uygulama yapılır. Ezgilerin aynı olduğu veya farklı olduğu durumlarda hangi

kutucukların yuvarlak içine alınacağı çocuklara kavratılır. Bu uygulama Ritim testinde de benzer şekilde yapılır.

Tonal testte ve Ritim testinde yapılan uygulamalara ilişkin örnekler Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2. PIMMA Cevap Anahtarında Kullanılan Şekillerden Örnekler

- Ritim testinde de Tonal testte olduğu gibi 40 çift motif yer almaktadır. Sorular arasında beş saniye vardır.

- Ritimlerin verilmesi için aynı frekanstaki sesler kullanılır. 2/4, 5/8, 6/8, 7/8 ritimler kullanılır.

- Her çift için ritimlerin aynı ya da farklı olma durumları, şekillerin altında yer alan iki gülümseyen yüz ve üzgün yüz-gülümseyen yüz kutucukları yuvarlak içine alınarak belirlenir. Yapılan işlemler Tonal testte olduğu gibidir.

- Bu testte; Tonal test puanı, Ritim testi puanı ve birleşik-toplam puan (*composite score*) olmak üzere üç puan türü kullanılmaktadır. Toplam puanlar incelendiğinde, iki yarı yöntemi ile belirlenen güvenilirlik katsayıları ve test-tekrar test yöntemi ile belirlenen güvenilirlik katsayıları sırasıyla; anaokulu düzeyindeki çocuklarda .90, .74, birinci sınıflarda .92, .75, ikinci sınıflarda .92, .76, üçüncü sınıflarda ise .90, .73 olarak belirlenmiştir. Alt testler açısından iki yarı yöntemiyle hesaplanan en yüksek güvenilirliğin .89 ile birinci sınıfların puanlarına bakılarak Tonal testinde; en düşük güvenilirliğin ise .60 ile kreş düzeyindekilerin puanlarına bakılarak ritim testinde olduğu belirlenmiştir.

2.1.5.1.6. Gordon IMMA (*Intermediate Measures of Music Audiation*)

Orta Düzey-Müziksel Duyumsama Testi (Intermediate Measures of Music Audiation); Edwin E. Gordon tarafından 1982 yılında geliştirilmiş ve PIMMA'nın uygulandığı yaş grubundan daha ileri yaş grubundaki çocukları kapsayan ve PIMMA'dan zorluk derecesi daha yüksek olan bir testtir (Boyle ve Radocy, 1987:182). Gordon IMMA'nın (1986) el kitabında her ne kadar “birinci ve altıncı sınıflar (Amerikan Eğitim Sistemi'ne göre) için” şeklinde bir ifade yer alsada, testin güvenilirliği üzerindeki çalışmalar birinci ve dördüncü sınıflar için yapılmıştır. Testin uygulanış şekli, cevap anahtarlarındaki şekiller, soru sayısı vb. özellikleri IMMA ile aynıdır. İki test arasındaki tek fark; soruların zorluk derecesidir.

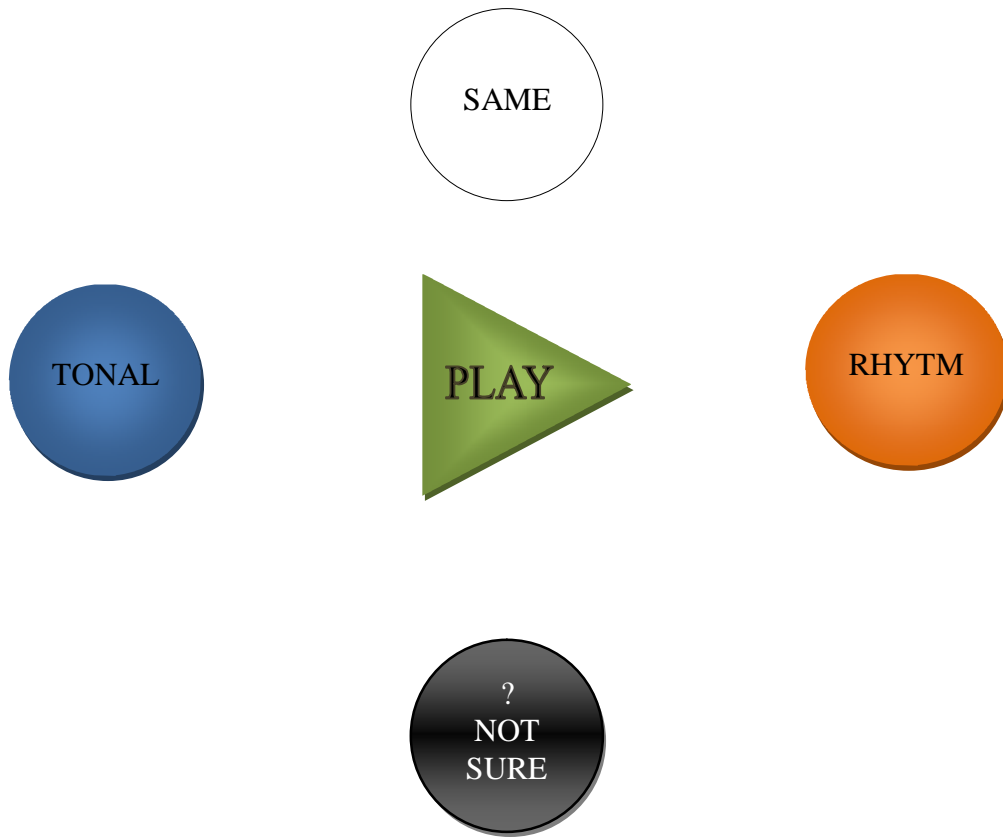
Gordon'un IMMA el kitabı incelendiğinde Tonal testte ve Ritim testinde 40'ar soru olduğu görülmektedir (1979, 1986:17-20). Tonal testte PIMMA'dan farklı olarak daha çok minör tonlar baskındır ve motifler üç sestem oluşmaktadır. Ritim testinde ise otuz ikilik notalar da kullanılmıştır. Zorluk derecesi ve sorular dışında yapılması gereken müziksel davranış açısından IMMA ve PIMMA neredeyse aynıdır. Testin güvenilirlik düzeyi iki yarı, test tekrar-test (ham puanlar ve toplam kriter puanları) yöntemleri ile yapılmıştır. IMMA'da olduğu gibi bir çok açıdan testin güvenilirliği ortanın üstünde bulunmuştur (Gordon, 1979, 1986:92).

2.1.5.1.7. Gordon AMMA (*Advanced Measures of Music Audiation*)

Gordon'un (1989) İleri Düzey-Müzik Duyumsama (*Advanced Measures of Music Audiation*) testi daha çok üniversitelerde-yüksekokullarda ve liselerde kullanılmak üzere tasarlanmıştır (s.7). Bu teste ilişkin bilgiler **Gordon'ın (1989)** el kitabı incelenerek maddeler halinde sunulmuştur.

- Testin uygulama süresi 20 dakikadır. Testin orijinal halinde, soruların yer aldığı 16 dakikalık kayıtlı bir kaset yer almaktadır. Günümüzde CD-ROM ve DVD kayıtları kullanılmakta olup, test program halinde sunulmaktadır. Kayıtta; sınav öncesi egzersiz yapmak için de örnekler bulunmaktadır.

• Her soru bilgisayar ortamında programlanarak, piyano (ilk halinde Yamaha marka bir org) aracılığıyla hazırlanmıştır. Testte toplam 30 soru vardır. Her çift için ikinci ezginin birinci ezgiye göre aynı olma durumu, tonal farklılaşma durumu ve ritimsel farklılaşma durumunun tespit edilmesi gerekmektedir. Test; günümüzde gerekli materyalin bulunduğu ortamlarda bilgisayar aracılığı ile uygulanmaktadır. Uygulayıcı sadece test hakkında bölümler arası geçişlerde, programda yer alan bilgileri sözlü olarak açıklar. Aşağıda AMMA'nın bilgisayarda uygulanmasına ilişkin bir örnek (soru-cevap aşaması) verilmiştir.

Şekil 3. AMMA'nın Bilgisayar Ortamındaki Soru-Cevap Uygulamasının Görünümü

• Şekilde katılımcının soruları dinlediği ve cevaplandığı aşamanın bilgisayar ortamındaki durumu gösterilmektedir. Öğrenci “PLAY” sekmesinin üzerine tıkladığında önce birinci ezgi, sonra ikinci ezgi verilir. Öğrencinin ezgiyi dinledikten sonra, sekme haline getirilmiş üç seçenektan birini seçmesi gerekmektedir. Öğrenci

ikinci ezgide ses farklılığı olduğunu düşünüyorsa “TONAL” sekmesini, ritimsel farklılık olduğunu düşünüyorsa “RHYTM” sekmesini, farklılığın hangi yapıda olduğu konusunda emin değilse “NOT SURE” sekmesini tıklamaktadır. Her tıklama sonrasında, diğer soruya geçilir. Cevabın doğru veya yanlış olma durumu hakkında bilgi verilmez. Sınava başlamadan önce pratik yapma, cevaplama yöntemini kavrama açısından üç soru sorulur ve örnek uygulama yaptırılır.

- Test güvenilirliği Gordon tarafından yapılan araştırmada, iki yarı ve test-tekrar test yöntemleri uygulanarak bulunmuştur. Üniversitelerde müzik alanında okumakta olan ve mezun olan öğrenciler, üniversitelerde-kolejlerde başka alanlarda okumakta olan ve mezun olan öğrenciler ve lise öğrencileri (9.-10.-11.-12. Sınıflar) araştırma kapsamında olup, bütün gruplarda toplam test, Tonal test ve Ritimsel test puanları, .80 değerinin üzerinde bulunmuştur. Sadece lise grubunda yer alan öğrencilerin puanlarında test-tekrar test yöntemi uygulanmamıştır.

2.1.5.1.8. Diğer Müziksel Yetenek Testleri

- **K-D Müzik Testleri (*K-D Music Tests*):** Jacop Kwalwasser ve Peter W.Dykema tarafından geliştirilmiş olan K-D Müzik Testleri (1930), sırasıyla; Tonal Hafıza, Müzikalite, Gürlük, Tonal Hareket, Süre, Ritim, Ses, Beğeni, Ses Canlandırma ve Ritimsel Canlandırma olmak üzere on bölümden oluşur ve bu testin uygulamanın nasıl yapılacağına açıkladığı otuz dört sayfalık bir el kitabı vardır. Sınıf seviyesi olarak 4-5-6, 7-8-9 ve 10-11-12 olmak üzere üç gruba uygulanabilir (Moos, 1933, Colwell, 1970:158).

- **Kwalwasser Müzik Yeteneği Testi (*Kwalwasser Music Talent Test*):** Jacop Kwalwasser tarafından geliştirilen ve 1953 yılında basılan bu testte; 50 çift ezgide, ikinci ezginin birinci ezgiye göre, ses, süre, ritim ve gürlük açısından farklı olup olmadığına karar verilir. Testin Form A ve Form B şeklinde iki örneği vardır. Form B; 4,5 ve 6. sınıflara, Form A; kolej, lise, 7, 8 ve 9. sınıflara uygulanmaktadır (Colwell, 1970:157-158).

- **Drake Müziksel Yetenek Testleri (*Drake Musical Aptitude Tests*):** Raleigh Drake (1937, ikinci edisyon 1957) tarafından oluşturulan bu test; okulöncesi kademesi dışında herkese uygulanabilir ve Müziksel Hafıza ile Ritim olmak üzere iki alt testten

oluşur. Testin el kitabı vardır ve Form A ile Form B’de Müziksel Hafıza soruları benzer güçlükte olup, ritim sorularının güçlük seviyeleri Form B’de daha yüksektir (Colwell, 1970:155-156). Atak Yayla (2003:5) testin uygulama süresini, “...müzik eğitimi alan öğrencilere 30-40, müzik eğitimi almayan öğrencilere 70-80 dakikadır” olarak ifade etmiştir.

- **Gaston Müzikalite Testi (*A Test of Musicality*):** E. Thayer Gaston’un geliştirdiği bu test; Tutum, Ses Tanımlama, Tonal Canlandırma, Tonal Tamamlama ve Tonal Hafıza olmak üzere beş alt testten oluşmaktadır. Diğer müzik yetenek testlerinden farklı olarak, öğrencilerin müziksel tutumlarının da belirlenmesi amaçlanır. (Colwell, 1970:164-165). Testin uygulanma süresi 25-35 dakikadır (Atak Yayla, 2003:6).

- **Biondo Müzik Yeteneği Testi (*The Biondo Musical Aptitude Test*):** C. A. Biondo (1957) tarafından geliştirilen test üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıflar için kullanılmakta olup, 32 sorudan oluşan Ses Testi ve 34 sorudan oluşan Ritimsel Hafıza Testi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Testin el kitabı mevcut olup, alt testlerin uygulanmasında, uygulayıcı keman ve klarnet kullanabilir (Colwell, 1970:165-166).

- **Leblanc Müzik Yeteneği Sınavı (*The Leblanc Music Talent Quiz*):** E. C. Moore (1954) tarafından geliştirilen bu test, sırasıyla; Ritim, Ezgi Hatırlama, Aralık Tanıma, Akor Hatırlama, Ses Tanıma ve Akor Tanıma alt testlerinden oluşur. Testin el kitabı vardır. Yapılması gereken temel işlem, soruların aynı-farklı ve daha yüksek-daha düşük olma durumlarını belirlemektir (Colwell, 1970:165-166).

- **Müzik Dinlemeyi Değerlendirme Formu (*Music Listening Evaluation Form*):** Anthony Viggiano (1958) tarafından geliştirilen bu testte ana amaç; müzik yeteneğini, müziksel dinleme davranışı üzerinden açıklamaya çalışmaktır. Öğrencinin eserdeki hissettiği etkiyi, solo pasajları, kullanılan çalgıları dikkatli bir şekilde dinleyerek, eseri ifade etmek için verilmiş olan üç sifattan birini seçmesi gerekir (Colwell, 1970:167).

- **Tilson-Gretsch Müziksel Yetenek Testleri (*Tilson-Gretsch Musical Aptitude Tests*):** 1941 yılında basılan bu test, Ses, Gürlük, Süre ve Tonal Hafıza olmak üzere dört alt testten oluşmaktadır. Ayrıca testin el kitabı da bulunmaktadır (Colwell, 1970:165).

• **Pan-Amerikan Music Aptitude Test (*Pan-American Music Aptitude Test*):** Setin; Ritim, Tempo, Ses, Akor, Ezgi alt testlerinde; aynı-farklı olma durumları, yüksek-düşük olma durumları ve doğru-yanlış olma durumları belirlenmelidir. Her alt testte beş soru vardır (Colwell, 1970:166-167).

2.1.5.2. Müziksel Başarı Testleri

Bu alt başlıkta müziksel başarı testleri; müziksel bilgi ve müziksel performans başarısı testleri şeklinde sınıflandırılarak incelenmiştir. Müziksel yetenek testlerinde olduğu gibi yine Boyle ve Radocy'nin (1987) temel aldığı MAT, ITML ve SBMCT olmak üzere üç test hakkında daha ayrıntılı bilgiler verilmiştir.

2.1.5.2.1. Müziksel Bilgi Testleri

2.1.5.2.1.1. Müzik Başarısı Testleri

(*Music Achievement Tests-MAT*)

Richard Colwell (1968-70) tarafından geliştirilen bu testlerdeki ana amaç; okulda verilen müzik eğitiminin çocukların müziksel başarısı ile ilişki durumunu belirlemektir, dört testin KR-21 ile hesaplanan güvenirlikleri sırasıyla; .88, .94, .90 ve yine .90 olarak bulunmuştur. (Colwell, 1970:148). İlkokuldaki çocukların işitsel ve görsel becerilerinin incelendiği bu set, dört alt testten oluşmaktadır. **Colwell'in (1970) Müzik Başarısı Testleri ile Boyle ve Radocy'nin (1987:164-169) ilgili çalışması** incelenmiş, set hakkındaki bilgiler bu kaynaklardan dolayı aktarmalar yapılarak, maddeler halinde verilmiştir.

• Birinci test; Ses Ayrımı, Aralık Ayrımı ve Ölçü Ayrımı olmak üzere üç alt testten oluşmaktadır. Ses Ayrımı testinde ilk olarak 15 soru sorulur ve hangi sesin daha tiz olduğu ya da seslerin aynı olma durumu hakkında karar verilmesi gerekmektedir. Daha sonra ayrı ayrı verilen üç tek sestem oluşan 10 grup dinletilir ve hangi sesin en pes olduğu belirlenir.

• Aralık alt testi iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada 10 tane üç tek ses grubu verilir ve sesler arasındaki aralık bilgisinin saptanması istenir. İkinci aşamada ise Amerika'daki ilkokullarda (*elementary schools*) verilen müzik eğitiminde kullanılan

şarkıların ezgilerinden seçilmiş 18 müzik cümlesi verilir. Öğrenciden beklenen cümlelerdeki aralık durumunun ifade edilmesidir.

- Ölçü alt testinde ise 15 soru sorulur ve ezgilerin iki ölçüden mi yoksa üç ölçüden mi oluştuğu konusunda karar verilmesi beklenir.

- İkinci test; İşitsel-Görsel Ayırım alt testi, Tonal Merkezi Hissetme alt testi ve Majör-Minör Ton Ayırımı alt testi olmak üzere üç alt testten oluşmaktadır. Majör-Minör alt testinin ilk bölümünde 15 soru, ikinci bölümünde ise 13 soru olmak üzere toplam 28 soru vardır. İlk bölümde, sorulan akorların majör veya minör yapıda olma durumlarının belirlenmesi gerekmektedir. İkinci bölümde ise, 13 müzik cümlesinin ton yapılarının majör-minör olma durumları ve cümlelerdeki modülasyon durumları tespit edilir.

- Tonal Merkezi Hissetme alt testi de iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada; öğrencilere bitiş akorundaki soprano ve bas sesleri tonik biten majör yapıdaki dört sesli akor kadansları dinletilir. Üç ton seçeneği verilir ve hangisinin kadansın tonu olduğuna karar verilmesi gerekir. Ayrıca hiçbir seçeneği de vardır. İkinci aşamada 10 müzik cümlesi verilir ve tonal merkezin ne olduğunun tespit edilmesi beklenir. Seçenek yapısı bir önceki aşamadaki ile aynıdır.

- İşitsel-Görsel alt testi, ikinci testteki diğer alt testlerde olduğu gibi iki aşamadan oluşmaktadır. Sorular dört ölçülük cümlelerden oluşur. Öğrenciye bu müziksel cümlelerin notaları verilir ve aynı zamanda bu ezgiler dinletilir. Bu aşamada yapılması gereken; notaların takip edilerek, seslerdeki ve ritim yapılarındaki hataların işaretlenmesidir.

- Üçüncü test; Tonal Hafıza, Ezgi Tanıma, Ses Tanıma ve Çalgı Tanıma alt testlerinden oluşmaktadır. Tonal Hafıza alt testinde 20 tane soru vardır. Dört sesli akorlar, arpejlenmiş bir biçimde de duyurulur. Eğer akor ile arpej farklılık gösteriyorsa, hangi sesin değişmesi ile bu farklılığın oluştuğu belirtilmelidir. Ezgi tanıma alt testinde piyano, keman, viyola ve viyolonsel çalgılarının kullanıldığı 20 ezgi dinletilir. Yapılması gereken ezgideki kuvvetli, orta ve hafif gürlükte olan seslerin ifade edilmesidir.

- Ses tanıma alt testinde öğrenciye 20 sorudan oluşan ikili nota grupları yazılı olarak verilir. Önce ilk nota duyurulur, sonra arka arkaya üç ses daha verilir. Öğrenciden, yazılı olarak verilen ikinci notanın, bu üç sestten hangisi olduğunu belirtmesi beklenir. Ayrıca hiçbiri seçeneği de vardır.

- Çalgı Tanıma alt testi iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada solo ezgilerden oluşan 10 soru vardır. Hangi çalgının kullanıldığının belirlenmesi gerekir. İkinci aşamada ise eşlikli ezgilerden oluşan 5 soru vardır. Bu aşamada hangi çalgı öne çıkıyorsa, temel konumda ise, o çalgının tespit edilmesi gerekmektedir.

- Dördüncü test; Müzikal Stil, İşitsel-Görsel-Ritimsel Ayrım, Akor Tanıma ve Kadans Tanıma alt testlerinden oluşmaktadır. Müzikal Stil Alt testinde orkestra eserlerinden seçilmiş 20 müziksel yapı dinletilir ve dört besteci arasından eserin bestecisinin kim olduğunun tahmin edilmesi beklenir. Yapı bölümünde ise çeşitli piyano eserlerinden alınmış 20 farklı müziksel yapı dinletilir. Öğrenci; yapının monofonik, homofonik ve polifonik olma durumlarını tespit eder.

- İşitsel-Görsel-Ritimsel Ayrım alt testinde 14 tane dört ölçülük cümlelerin notaları verilir. Sonra cümleler dinletilir. Ritimsel tutarsızlıkların işaretlenmesi beklenir. Akor Tanıma testinde 15 soru vardır. Önce bir akor, sonra üç akor duyurulur. Üç akordan hangisinin birincisiyle benzerlik gösterdiği tespit edilir. Eğer benzerlik gösteren yoksa hiçbiri seçeneği işaretlenir. Bunun yanında emin değilim seçeneği de vardır.

- Kadans Tanıma alt testinde ise, 15 soru vardır. Verilen müziksel cümlelerin bitişinin tam kadans, yarım kadans veya aldatıcı kadans olma durumlarının belirtilmesi gerekir.

2.1.5.2.1.2. Iowa Müziksel Okuma Testleri (*Iowa Tests of Music Literacy-ITML*)

Bu araştırmanın kuramsal çerçevesinde müziksel yetenek testleri bağlamında, Gordon'ın PIMMA, IMMA ve AMMA testleri hakkında bilgiler verilmişti. Iowa Müziksel Okuma Testleri de Gordon (1970) tarafından geliştirilen müziksel başarı testleri kapsamında yer alan bir settir. Standartlaştırma ve basılma işlemleri Amerika'da gerçekleştirilen bu set; zorluk derecesine göre altı seviyeye ayrılan, her biri kendi

içerisinde üç alt testten oluşan, Tonal Kavramlar ve Ritimsel Kavramlar olmak üzere iki bölümden meydana gelir. Bu iki bölümün; İşitsel Algılama, Okuyarak Tanıma ve Notasyon Anlama başlıklarında üç alt testi vardır (Warnick, 1985:38). Setin Seviye1-2-3 sürümleri dördüncü sınıflardan on ikinci sınıflara, Seviye 4-5-6 sürümleri ise yedinci sınıflardan on ikinci sınıflara kadar uygulanabilir ve uygulanma süresi 45 dakikadır (http://www.giamusic.com/search_details.cfm?title_id=5973, 2011).

Test ile ilgili bilgiler, **Boyle ve Radocy'in (1987:166-168)** çalışması incelenerek, dolaylı aktarma yöntemi ile maddeler halinde verilmiştir.

- Tonal Kavramlar bölümünün İşitsel Algılama alt testinde, setin seviyesine göre farklılıklar vardır. Birinci ve ikinci seviyede ezgilerin sadece ton yapısı olarak, majör-minör ve emin değilim (*bu seçenek, ilgili setin testlerinin hepsinde bulunur.*) seçenekleri vardır. Üçüncü ve dördüncü seviyelerde ise önce ezginin modal veya atonal (dördüncü seviyede) olup olmadığı belirlenir, eğer ezgi modal veya atonal değilse, yine ton açısından majör-minör ayrımı yapılır. Beşinci seviyede iki bölümlü ezgiler, altıncı seviyede ise akor eşlikli ezgiler verilir, sadece majör-minör ayrımı yapılır.

- Tonal kavramlar bölümünün Okuyarak Tanıma alt testinde, önce ezginin nota kâğıtları verilir. Sonra ezgi duyurulur ve ezgiye göre notalardaki farklılıklar işaretlenir. Seviye yükseldikçe soruların güçlüğü artmaktadır. Yine bu bölümün Notasyon Anlama alt testinde dokuz notadan oluşması gereken bir ezgide beş nota verilmiştir. Her nota için iki seçeneği olan öğrencinin, geriye kalan dört sesi tamamlaması gerekmektedir. Seviye 6 dışında, düzey ilerledikçe ezgilerdeki tonalite değişmektedir.

- Setin ikinci bölümü olan Ritimsel Kavramların İşitsel Algılama alt testinde, birinci ve ikinci seviye için öğrencinin yapması gereken; duyurulan iki veya üç zamanlı örneklerin, basit ve bileşik ölçü yapılarından hangisine sahip olduğunu belirlemektir. Üçüncü seviye ile beraber karma ölçüler de sorulur.

- Okuyarak Anlama alt testinde, kayıttaki ve nota kâğıdındaki ritimsel yapılar karşılaştırılarak farklılıklar işaretlenir. Notasyon Anlama alt testi ise Tonal Kavramlardaki alt test ile aynı işlevdedir. Ritimsel yapılardaki boşluklar, verilen seçenekler doğrultusunda doldurulur.

2.1.5.2.1.3. Silver Burdett Müziksel Yetenek Testleri (*Silver Burdett Music Competency Tests-SBMCT*)

Richard Colwell (1979) tarafından geliştirilen bu set, 6 ayrı kitaptan oluşmaktadır ve her kitapta 3 alt test olmak üzere toplam 18 test yer almaktadır (Colwell, 1979:6). Testlerin kapsamı oldukça geniş olup; ritim, ezgi, tonalite, tını, genel yapı, form gibi kavramların algılanma düzeyleri üzerinde durulmaktadır (Radocy ve Boyle, 1987:168).

2.1.5.2.1.4. Diğer Müziksel Bilgi Testleri

- **Knuth Müzik Başarısı Testleri (*Knuth Music Achievement Tests in Music*):**

William E. Knuth (1967) tarafından geliştirilen ve melodik-ritmik yapı üzerinde şekillenen bu testlerde yapılması gereken temel işlem; verilen müzik cümlelerini dikkatli bir şekilde dinleyip, nota kâğıdındaki farklılıkları işaretlemektir. Üç bölümden oluşan bu testler; Form A ve Form B olmak üzere iki formdan oluşur (Colwell, 1970:144). Ayrıca testin uygulanma süresi 40-45 dakikadır. Bu test; dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara uygulanır (Atak Yayla, 2003:9).

- **Beach Standartlaştırılmış Müzik Testleri (*Beach Standardized Music Tests*):** Frank A. Beach'in (1920-1939) çalışması olan bu testlerde; nota bilgisi, müziksel yazma, ses ayrımı yapabilme, ezgilerin tonlarını ayırt edebilme gibi konularda 62 soru yer almaktadır. Ayrıca bu test, diğer müziksel bilgi testleri için öncü bir konumdadır (Kwalwasser, 1927:55). 4-12. sınıflara yönelik olan bu testlerde uygulama süresi 40 dakikadır (Atak Yayla, 2003:8).

- **Togerson-Fahnestock Müzik Testi (*Togerson-Fahnestock Music Test*):** Togerson ve Fahnestock'un (1926) çalışması olan bu test, Part A ve Part B şeklinde iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde süre işaretleri (ses, sus vb.), nüans işaretleri, majör ve minör tonlardaki değiştirici işaretler gibi konularda 20 soru vardır. Dört testten oluşan ikinci bölümde; dikte uygulamaları, ölçü çizgisi ve zaman işaretleri tamamlama gibi sorular yer almaktadır (Togerson ve Fahnestock, 1926).

- **Aliferis Müzik Başarısı Testi (*Aliferis Music Achievement Test*):** James Aliferis (1954) tarafından geliştirilen bu test, lise bittikten sonra kolejlerin-yüksek okulların (college) müzik alanı programlarında öğrenci seçme işlemi amacı ile

kullanılmıştır. Bu yönüyle bu test, amaçları bakımından Türkiye’de uygulanan özel yetenek sınavları ile benzerlik taşımaktadır. Ayrıca testin el kitabı vardır. Armonik, ezgisel ve ritmik öğelerde işitsel ve görsel ayırım yapabilme becerisi gerektiren bu testin güvenilirlik katsayısı .88 olarak bulunmuştur (Colwell, 1970:1945-1946).

- **Aliferis-Stecklein Müzik Başarısı Testi (*Aliferis-Stecklein Music Achievement Test-College Midpoint Level*):** James Aliferis ve John Stecklein tarafından geliştirilen bu testin (1962) oluşturulması aşamasında, Amerikan Müzik Okulları Ulusal Birliği (NASM) bünyesinde, 7 üniversiteden 2426 öğrenciye deşifre okuma ve dikte eğitimi verilmiştir. Test; liseyi bitirmiş olan, kolej veya üniversitede okuyan öğrenciler için kullanılabilir. Testte öğrenciye dört ses duyurulur. Cevap kâğıdında üç ses vardır. Öğrencinin dördüncü sesi belirlemesi gerekmektedir. Akor alt testinde majör, minör, yedili, dokuzlu gibi çeşitli akor çeşitleri verilir. Cevap kâğıdında yer alan her akor için akoru oluşturan seslerden biri yanlıştır, bu sesi öğrenci S, A, T, B (soprano, tenor, alto, bas) harflerinden birini yazarak belirler. Ritim alt testinde de bir önceki alt teste benzer bir işlem yapılır. Basit ve birleşik ölçülerden oluşan, otuz ikilik notaların da kullanıldığı altı vuruşluk ritim kalıpları dinletilir. Cevap kâğıdında bir vuruşu oluşturan notalardan biri veya nota grubu yanlıştır. Yanlış olanın belirlenmesi gerekir. KR-21 ile hesaplanan testin toplam güvenilirliği .92’dir (Colwell, 1970:147-148).

- **Kwalwasser-Ruch Müziksel Başarı Testi (*Kwalwasser-Ruch Test of Musical Accomplishment*):** Jacop Kwalwasser ile G. M. Ruch (1927) bu sette on alt test belirlemişlerdir. Test, 4-12. sınıflar içindir. Bunlar; Müziksel Semboller ve Terimler Bilgisi, Nota Tanıma, Bilinen Ezgilerdeki Ses Hatalarını Saptama, Bilinen Ezgilerdeki Ritim Hatalarını Saptama, Nota İsimlerini Harfleme Yöntemiyle Yazma, Zaman İşaretlerini Tanıma, Tondaki Değişirici İşaretleri Tanıma, Nota Değerleri Bilgisi, Sus Değerleri Bilgisi ve Notasyondan Bilinen Ezgileri Tanıma alt testleridir (Kwalwasser, 1927:66-73).

- **Kwalwasser Müzik Bilgisi ve Beğenisi Testi (*Kwalwasser Test of Music Information and Appreciation*):** Jacop Kwalwasser (1927) tarafından geliştirilen bu testte; Tarih, Biyografi, Çalgı Bilgisi ve Müziksel Form olmak üzere üç bölüm vardır. Bu bölümler dokuz alt testten oluşmaktadır. Sanatçıların sınıflandırılması, bestecilerin

milliyetleri, ünlü eserlerin bestecileri, eserlerinin (piyano, orkestra vb.) türlerine göre bestecilerin sınıflandırılması, genel tarih ve biyografi bilgisi, orkestra çalgılarında ses üretme, genel çalgı bilgisi ve form bilgisi konularında sorular vardır (Kwalwasser, 1927:91-97).

2.1.5.2.2. Müziksel Performans Başarısı Testleri

- **Watkins-Farnum Performans Ölçeği** (*The Watkins-Farnum Performance Scale*): John Watkins ve Stephen Farnum tarafından bütün bando çalgıları için geliştirilen bu test; kişilerin deşifre becerilerini geliştirmek, bando çalışmalarının niteliğini arttırmak, yıllık ve altı aylık dilimlerde kişisel olarak gelişim durumlarını belirlemek amaçlarını taşır. Başarı durumlarının saptanması için 16 düzey belirlenmiştir (Warnick, 1985:38; Colwell, 170:152).

- **Mosher Bireysel Söyleme Testi** (*Mosher Test of Individual Singing*): Raymond Mosher (1925) tarafından geliştirilen bu test; 15 egzersizden oluşur ve deşifre becerilerini tespit etmeyi amaçlar (Kwalwasser, 1927-105-106).

- **Hillbrand Deşifre Testi** (*Hillbrand Sight-Singing Test*): E.K. Hillbrand'ın (1923) çalışması olan bu testte; Hillbrand tarafından oluşturulan "Evening Bells" ve "The Ships" eserleriyle beraber 6 şarkı yer almaktadır. Öğrenciye şarkıları incelemesi için birkaç dakika verilir. Performans aşamasında ise öğrenci deşifre yaparak şarkıyı sözleriyle beraber seslendirir. Değerlendirme noktasında sesleri doğru seslendirme, parçanın başından sonuna kadar tempoyu doğru götürme, notaları atlamama, var olmayan bir notayı seslendirmeme, notaları tekrar etmeme, tereddüt etmeme vb. davranışların yapılmasını gerektiren 9 ölçüt vardır (Hilbrand, 1923, akt. Kwalwasser, 1927:102-105).

2.1.6. Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Programlarında Uygulanan Özel Yetenek Sınavları

Bu alt başlıkta; Müzik Öğretmenliği Programları seçme sınavlarında yapılan uygulamalar, yerleştirme yöntemi ve araştırmanın çalışma evrenini oluşturan 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavı olmak üzere üç konu üzerinde bilgiler verilmiştir.

2.1.6.1. Uygulama Çeşitleri

Türkiye’de her yıl ÖSYM’nin belirlediği puan hesaplama yöntemine göre, Müzik Öğretmenliği Programlarına öğrenci alınmaktadır. Bu sınavların tek aşamalı, iki aşamalı ve ikiden fazla aşamada yapıldığı uygulamaların görülmesinin yanı sıra; genellikle sınavların iki aşamada yapıldığı uygulamalar tercih edilmektedir. Sınavlar genellikle Müziksel İşitme-Okuma-Yazma, Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme boyutlarından oluşmaktadır. Bu alanların yanı sıra sözlü ifade gücü sınavları ve yazılı bilgi sınavları kapsamında uygulamalar da yapılmıştır.

Efe (2006:29-32) Türkiye’de özel yetenek sınavında yapılan uygulamaları sekiz başlıkta toplayarak sınıflandırmıştır. Yapılan bu sınıflandırma aşağıda aktarılmıştır:

▼ Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar

- Ø Tek Ses İşitme
- Ø İki Ses İşitme
- Ø Çift Ses Duyma ve Adlandırma
- Ø Üç Ses İşitme
- Ø Dört Ses İşitme
- Ø Aynı Anda Çalınan Üç Sesten Ortadakini İşitme
- Ø Aynı Anda Çalınan Dört Sesten İkinciye İşitme
- Ø Aynı Anda Çalınan Dört Sesten Üçüncüyü İşitme
- Ø Geniş Aralıklı Beş Ayrı Sesin “Na” Hecesi İle Tekrarı
- Ø Verilen Kılavuz Sesten Sonra Ayrı Ayrı Çalınacak Beş Değişik Sesin Adı ve Yüksekliği İle Söylenmesi
- Ø Verilen Kılavuz Sesten Sonra İstenen Beş Değişik Sesin Adı ve Yüksekliği İle Söylenmesi

▼ Ezgi İşitme Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar

- Ø Tonal Ezgi İşitme
- Ø Modal (Makamsal) Ezgi İşitme
- Ø Basit Ölçüde Ezgi İşitme
- Ø Karma-Aksak Ölçüde Ezgi İşitme
- Ø Kısa Ezgi

- Ø Uzun Ezgi
- Ø Karışık Ezgi
- ▼ Ritim İşitme Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar
 - Ø Basit Ölçüde Ritim İşitme
 - Ø Karma-Aksak Ölçüde Ritim İşitme
 - Ø Uzun Ritim Cümlesi
 - Ø Kısa Ritim Cümlesi
- ▼ “Müziksel Okuma-Yazma” Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar
 - Ø Müziksel Yazma (Dikte)
 - Ø Müziksel Okuma (Deşifre)
- ▼ Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar
 - Ø Adayın Kısa Özgeçmişi Üzerine Konuşması
 - Ø Verilecek Bir Metni Okuması
 - Ø Verilecek Bir Konu Üzerinde Canlandırma Yapması
 - Ø Verilecek Bir Konu Üzerine Müzikal Dinamikleri Uygulaması
- ▼ Çalgı Alanı Başlığı Adı Altında Yapılan Uygulamalar
 - Ø Çalgı Çalabilme Yeteneği
 - Ø Sağ El-Sol El Koordinasyonu
- ▼ Ses Alanı Başlığı Adı Altında Yapılan Uygulamalar
 - Ø Detonasyon-Entonasyon
 - Ø Sesin Nitelik ve Rengi, Ses Genişliği
 - Ø Ton Değiştirmeye Uyum
 - Ø Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk
- ▼ Yazılı Uygulamalı Sınavlar
 - Ø Müziksel Algılama Yeteneğinin Ölçümü
 - Ø Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimine Yönelik Hazırbulunuşluk Değerlendirilmesine Yönelik Test
 - Ø Genel Kültür ve Temel Müzik Bilgileri Testi (40 ya da 50 soruluk)

Efe (2006:29-32) tarafından yapılan bu sınıflandırma, Türkiye’deki özel yetenek sınavlarında yapılan uygulamaları detaylı bir şekilde yansıtmaktadır. Fakat Müziksel Çalma alanı sınavlarında performans değerlendirme konusunda deşifre çalma başarısı, müziksel yorum, doğru ve temiz çalma, eseri baştan sona bir bütünlük içinde tamamlayabilme, eserin düzeyi, teknik gibi ölçütleri de kullanan programlar olduğu için bu sınıflandırmada yer alan “Çalgı Alanı Başlığı Adı Altında Yapılan Uygulamalar” başlığına bu ölçütler de eklenebilir (İnönü, 2010; Uludağ, 2010; Tokat, 2010; Niğde 2010). Bu uygulamaların yanı sıra; 1994-1995, 1995-1996 ve 1996-1997 yıllarında, bazı müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara öğrenci alımı; “Merkezi Özel Yetenek Sınavı (MÖZYES)” ile ÖSYM merkezli bir biçimde yürütülmüştür (Atak Yayla, 2003:27-28; Efe, 2006:15).

2.1.6.2. Yerleştirme Yöntemi

Türkiye’de yükseköğretim programlarına öğrenci alımı merkezi sınavlarla yapılmaktadır. Fakat bazı programlarda, sadece merkezi sınav ile yerleştirme yönteminin yanında farklı uygulamalar da vardır. Özel yetenek sınavları ile öğrenci alan Müzik Öğretmenliği Programları, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Rekreasyon, Resim-İş Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Bilimleri ve Spor Yöneticiliği programları “Eğitim Programları” başlığı altında yer alan yapılardır (ÖSYS 2010; 12-13). Müzik Öğretmenliği Programlarına öğrenci alımında; adayın AOBP’si, ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınav puanı (YGS) ve kurumların kendi yaptıkları özel yetenek sınavlarında aldığı özel yetenek sınavı puanı kullanılmaktadır. Adayların AOBP ve YGS puanları, GSSL mezunu olma ve diğer liselerden mezun olma durumlarına göre farklı bir şekilde katsayılandırılarak, Yerleştirme Puanları oluşturulur.

Müzik Öğretmenliği Programlarında yerleştirmeye esas olan puan, katsayılar ve başvuru esasları aşağıda maddeler halinde verilmiştir (ÖSYS, 2010:12-13):

- YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) sınavından “Mesleki Alan Mezunlu” adayların en az 140, “Alan Dışı” adayların ise en az 180 puan almaları gerekmektedir. Adayın sınavın yapılacağı yılın YGS sınavına girmiş olması zorunludur.

- Uygulanan Özel Yetenek Sınavında alınan puana “ÖYSP” denecektir.
- Yerleştirmeye esas olan puanlar şunlardır:

- a. ÖYSP
 - b. ÖYSP'nin standart puana çevrilmesi (ÖYSP-SP)
 - c. Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) (en yüksek puan)
 - d. Sınav yılı aldığı YGS Puanı (YGS) (altı puan türünden en yükseği)
- ÖYSP-SP belirlendikten sonra yerleştirmeye esas olan puan (Yerleştirme Puanı=YP) aşağıdaki formülle hesaplanmaktadır:
 - a) *Alan İçi* adaylar için:

$$YP = (1 \times \text{ÖYSP-SP}) + (0,11 \times \text{AOBP}) + (0,22 \times \text{YGS-P})$$
 - b) *Alan Dışı* adaylar için:

$$YP = (1 \times \text{ÖYSP-SP}) + (0,08 \times \text{AOBP}) + (0,25 \times \text{YGS-P})$$

2.1.6.3. İnönü Üniversitesi 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavı

1989-1990 Eğitim-Öğretim yılında öğrenci alımına başlayan (30 kişi) ve 2011 tarihli tam adı; İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı olan ve lisans programının yanı sıra yüksek lisans ve doktora programlarında da öğretim faaliyetlerini sürdüren bu kurumda; 2 Profesör, 1 Doçent Doktor, 1 Yardımcı Doçent Doktor, 2 Öğretim Görevlisi, 2 Araştırma Görevlisi ve 7 Okutman olmak üzere 15 öğretim elemanı görev yapmaktadır (Arapgırlıoğlu, 2011).

İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Programı'na, 1989-1990 Eğitim-Öğretim yılında olduğu gibi, 2010-2011 yılında da yapılan özel yetenek seçme sınavı sonucunda 30 kişi alınmıştır. Bu araştırma kapsamında verilerin toplanması sürecinde, Eğitim Fakültesi'nin ilgili biriminden alınan bilgiler doğrultusunda, sınava toplam 387 kişi katılmıştır. Birinci aşama sınavında en başarılı olan 65 aday, ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanmışlardır. Öğrenci profilini; Türkiye'nin dört bir yanından, farklı sosyo-demografik özelliklere sahip bireyler oluşturmaktadır. Sınav iki aşamalı bir yapıya sahiptir. Birinci ve ikinci aşama sınavlarına ilişkin puanlama tablosu aşağıda verilmiştir (İnönü, 2010).

Tablo 4. Birinci ve İkinci Aşama Sınavlarının Puanlama Tablosu

BİRİNCİ AŞAMA SINAVI	
Alt Boyutlar	Puanlar
Dikte	30 Puan
İki Ses	2 Adet x 2 = 4 Puan
Üç Ses	2 Adet x 3 = 6 Puan
Dört Ses	2 Adet x 5 = 10 Puan
Ezgi	2 Adet x 20 = 40 Puan
Tartım	1 Adet x 10 = 10 Puan
Toplam	100 Puan
İKİNCİ AŞAMA SINAVI	
Alt Boyutlar	Yüzde Ağırlıkları
Birinci Aşama Sınavı	% 50
Müziksel Söyleme	% 25
Müziksel Çalma	% 25
Toplam	% 100

Ön eleme niteliği taşıyan birinci aşama sınavının, aynı zamanda ÖYSP üzerinde %50 oranında ağırlığı vardır. Bu açıdan ikinci aşama sınavı bir anlamda ÖYSP ile aynı puan değeridir. Birinci aşama sınavına toplam 387 aday katılmıştır. Tabloda görüldüğü üzere, birinci aşama sınavında puanlayıcılar (jüri heyeti) tarafından ölçmeye tabi tutulacak alt boyutlar; Dikte, toplamda 6 adet iki ses, üç ses, dört ses olmak üzere Çok Ses İşitme ve 2 adet ezgi ile 1 adet ritim olmak üzere Ezgi-Tartım yineleme boyutlarıdır. Birinci aşama sınavı puanı üzerinde en fazla ağırlığın %40 ile Ezgi Yineleme alt boyutunda olduğu görülmektedir. Dikte sınavı ise %30 oranı ile birinci aşama sınavı puanında ağırlığı fazla olan diğer bir alt boyuttur.

İkinci aşama sınavı, sınav alanı olarak Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme olmak üzere iki alt boyuttan, puanlama ölçütleri olarak (birinci aşama sınavı da dahil) üç alt boyuttan oluşmaktadır. 387 adaydan birinci aşama sınavındaki sıralamaya göre en yüksek puanları alan ilk 65 kişi, ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanmışlardır. Müziksel Çalma alanı sınavında, her aday bir eser ile performans göstermişlerdir. Puanlayıcılar değerlendirmede;

- (a) doğallık ve yumuşaklık,
- (b) doğru ve temiz çalma,
- (c) teknik ve eserin düzeyi,

(d) müziksel yorum olmak üzere, Müziksel Çalma alanı sınavında dört başlıkta toplanabilecek çeşitli ölçütler kullanmışlardır (İnönü, 2010).

Müziksel Söyleme alanı sınavı iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada adaylar İstiklal Marşı'nı seslendirmişlerdir. İkinci aşamada ise Müziksel Çalma alanı sınavında olduğu gibi, adaylar seçtikleri sözleri Türkçe olan bir eseri seslendirerek performans göstermişlerdir. 65 adayın performanslarının değerlendirilmesinde, değerlendirme ölçütleri; sesin doğru ve temiz kullanımı ile anlaşılır düzeyde Türkçeyi kullanma becerisi olarak belirlenmiştir.

Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarındaki sınavlar uygulandıktan sonra, ikinci aşama sınavı puanlarında, birinci aşama puanları da ağırlıklandırmaya alınarak, her aday için bir ÖYSP oluşturulmuş ve ilk 30 kişi asil kazananlar, diğer 35 kişi ise yedek kazananlar olarak ilan edilmiştir. Asil kazanan adaylardan kayıt yaptırmayanların yerine, sıralaması göz önüne alınarak, yedek kazanan adaylardan ihtiyaç sayısınca kişi ilgili programa yerleştirilmiştir.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, özel yetenek sınavları kapsamında yapılmış olan, araştırmacının ulaşabildiği, çalışmanın konusuyla doğrudan ve dolaylı olarak benzerlik taşıyan ilgili araştırmalar özetlenmiştir. Öncelikle yapılan araştırmanın konusuyla diğer çalışmalara göre daha ilgili olanlar hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra çalışma ile daha az ilgili olan araştırmalar sunulmuştur.

Araştırmanın konusu ile en yakın ilgi düzeyinde olan araştırmanın; **Ece ve Kaplan'ın** (2008) Kastamonu Eğitim Dergisi'nde yayımlanan, "*Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma), Ses ve Çalgı Yeteneği Arasındaki İlişkilerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*" başlıklı çalışma olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada, çeşitli bağımsız değişkenlere göre, Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu alanlardaki puanlar, sadece iki bağımsız değişkene göre incelenmiştir. Bu değişkenler; cinsiyet ve mezun olunan lise türüdür. Araştırmanın yöntemi ve sonuçları aşağıdaki beş maddede olduğu gibi özetlenebilir:

- Öncelikle; araştırmada çalışma grubunu oluşturan 2003-2006 yılları arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılmış olan sınavlarda birinci ve ikinci aşama sınavlarına giren 538 aday ile ilgili bağımsız değişkenlere göre, iki puan türü arasındaki ilişki durumu Pearson korelasyon katsayısı (r) kullanılarak incelenmiştir. Müziksel İşitme Alanı ile Müziksel Çalma Alanı, Müziksel İşitme Alanı ile Müziksel Söyleme Alanı ve Müziksel Çalma Alanı ile Müziksel Söyleme Alanı gibi ikili puan grupları oluşturulup, bağımsız değişkenlere göre bu üç grup arasındaki ilişki durumlarına bakılmıştır. Bu konuya ilişkin bulgulara göre, Müziksel İşitme Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ($r=.139$, $p<.01$). Ayrıca kız adaylara ve AGSL mezunu adaylara göre, bu iki puan türü arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu ($r=.138$, $p<.05$; $r=.200$, $p<.05$) belirlenirken; erkek adayların ve AGSL dışındaki liselerden mezun olan adayların Müziksel İşitme Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

- Tüm adayların (N=538) Müziksel İşitme Alanı puanları ve Müziksel Çalma puanları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ($r=.27$, $p<.01$). Mezun olunan lise türüne ve cinsiyete göre iki puan türü arasında dört grupta da (kız, erkek, AGSL, diğer lise) düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<.01$).

- Adayların hepsinin Müziksel Söyleme Alanı ve Müziksel Çalma alanı puanları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. ($r=.257$, $p<.01$). Ayrıca cinsiyet ve lise türü bağımsız değişkenlerine göre tüm gruplarda düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (erkekler için $p<.05$, diğer gruplar için $p<.01$).

- Puanların ikili gruplar halinde bağımsız değişkenlerine göre Pearson korelasyon katsayılarına (r) bakıldıktan sonra, puanların hepsinde bir puan türü için bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık olup olmadığına, t -testi uygulanarak bakılmıştır. Adayların cinsiyetlerine göre Müziksel İşitme Alanı puanlarında anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($t=-.490$, $p>.05$). Bu bulgu yapılan araştırma ile benzerlik göstermektedir. Müziksel Söyleme Alanı puanlarında ($t=-2.498$, $p<.05$) ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında ($t=-3.713$, $p<.01$) ise cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır.

- Adayların Müziksel İşitme Alanı puanlarında ($t=3.89$, $p<.01$) ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında ($t=2.849$, $p<.01$) mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık olduğu bulunurken; Müziksel Söyleme Alanı puanlarında bu değişkene göre anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır ($t=-.121$, $p>.05$). Bu bulgu yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Yukarıda özetlenen çalışma, yapılan araştırma ile en ilgili olan araştırmadır. Buna rağmen müzik alanı öğrenci seçme sınavlarında kullanılan puanlardan müziksel boyutta olanlar ile adayların kişisel özellikleri arasındaki ilişkiler incelenirken, sadece iki değişkene (cinsiyet ve mezun olunan lise türü) göre ilişki durumları incelenmiştir. Bu açıdan bakıldığında; adayların çalgı alanları, aile yapıları ve yaşantılarını geçirdikleri yer vb. bazı sosyo-demografik yapıda olan özelliklerine göre, başarı durumlarının incelendiği çalışma sayısının yetersiz olduğu düşünülebilir.

Ece ve Sazak'ın (2008), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yayımlanan “*Özel Yetenek Sınavları'nda ÖSS Puanı ile Yetenek Puanları (İşitme Alanı, Ses Alanı, Çalgı Alanı) Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*” başlıklı çalışması; ÖSS puanı ile Müziksel İşitme Alanı, Müziksel Söyleme Alanı, Müziksel Çalma Alanı ve Toplam Yetenek puanı arasındaki ilişkilerin, Pearson korelasyon katsayısı (r) kullanılarak incelendiği bir araştırmadır. Betimsel nitelikte olan bu araştırmada, çalışma evrenini; 2003-2006 yılları arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılmış olan üç seçme sınavına giren adaylar ($N=1015$) oluşturmaktadır. Adayların ÖSS puanları ile Müziksel Çalma ve ÖSS ile Müziksel Söyleme puanları arasındaki ilişkiler, sadece ikinci aşama sınavına giren adaylar ($N=482$) üzerinden incelenmiştir.

Adayların ÖSS puanları ile dört puan türünün ilişkisel olarak incelendiği bu çalışmada; Müziksel Söyleme Alanı puanları dışında, diğer puanlar ile ÖSS puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. ÖSS puanlarının Müziksel İşitme Alanı puanları ile arasındaki korelasyonda $r=.119$ düzeyinde ($p<.01$), Müziksel Çalma Alanı puanları ile arasındaki korelasyonda $r=.106$ düzeyinde ($p<.05$), Toplam Yetenek puanları arasındaki korelasyonda $r=.115$ düzeyinde ($p<.05$) ilişkiler olduğu bulunmuştur.

Atak Yayla (2003), “*Müziksel Yeteneğin Ölçümü*” başlıklı doktora tezi niteliğindeki çalışmasında; üç üniversitenin (Gazi Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi) bireysel çalgı alanı derslerine giren öğretim elemanlarını ve bu üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarına 2002 yılında giren öğrencileri örneklem grubu olarak almıştır. Araştırmacı; öğrencilerin Seashore Müzik Yetenek Testi puanları, araştırmacının geliştirdiği Müziksel Algılama Testi puanları, Özel Yetenek Sınavı Müziksel İşitme Alanı puanları, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersi puanları, Bireysel Çalgı- Bireysel Ses Eğitimi Dersleri puanları, AOBP'leri ve ÖSS puanları arasındaki ilişkileri incelemiştir. Ayrıca örneklemin bir kısmını oluşturan üç üniversitedeki bireysel çalgı dersine giren öğretim elemanlarının; performans değerlendirme durumları ve uyguladıkları performans ölçme araçları hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Güvenirlilik katsayısı, Pearson korelasyon katsayısı (r), ankete ilişkin faktör analizi, araştırmacı tarafından geliştirilen Müziksel Algılama Testi'ne ilişkin basit regresyon analizi (Yetenek Sınavı puanlarını kullanarak) alışmada kullanılan bazı istatistiksel ögeler ve yöntemlerdir. Araştırmanın; kuramsal çerçeve, yöntem yapısı, ,müziksel algılamayı ölçmeye yönelik ayrı bir test geliştirilmesi gibi özelliklerinden dolayı, Türkiye'de müziksel yetenek testleri hakkında yapılmış en kapsamlı ve işlevsel araştırmalardan biri olduğu düşünölmektedir. Bu araştırmanın özel yetenek sınavı puanları ile ilgili boyutlarına ilişkin sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

- Öğrencilerin sınavdaki Müziksel İşitme Alanı puanları ile araştırmacı tarafından geliştirilen Müziksel Algılama Testi puanları arasındaki korelasyonun düşük düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı olduğu bulunmuştur ($r=.292$, $p<.01$).

- Giriş Yetenek Sınavındaki Müziksel İşitme Alanı puanları ile Seashore Müziksel Yetenek Testi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($r=.237$, $p<.05$).

- Giriş Yetenek Sınavındaki Müziksel İşitme Alanı puanları, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersi puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki vardır ($r=.441$, $p<.01$). Müziksel İşitme Alanı puanlarının AOBP'ler ve ÖSS puanları ile arasında anlamlı ilişki olmadığı bulunmuştur.

- Üç üniversitedeki öğrencilerin girdikleri özel yetenek sınavlarının Müziksel alma Alanı puanları ile Bireysel algı Eğitimi Dersi puanları arasında anlamlı ilişki vardır. Fakat Abant İzzet Baysal Üniversitesi'ndeki öğrencilerin iki puan türü arasındaki ilişkinin, diğer iki üniversiteye göre daha yüksek olduğu saptanmıştır ($r=.66$, $p<.01$).

- Üç üniversitedeki öğrencilerin girdikleri özel yetenek sınavlarının Müziksel Söyleme Alanı puanları ile Bireysel Ses Eğitimi Dersi puanları arasında Gazi Üniversitesi'nde olanlarda ve Selçuk Üniversitesi'nde olanlarda orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu araştırmada ortaya çıkmıştır. Abant İzzet Baysal Üniversitesi'ndeki öğrencilerin puanları arasında ise anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Tarman (2002), “*Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş Müzik Yetenek Sınavlarının Geçerlik ve Güvenirlik Yönünden İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*” başlıklı doktora tezi niteliğindeki çalışmasında; ilgili kurumda 1998 yılında uygulanmış olan Müzik Yetenek Testi (MYT)’nin alt testleri ile üç yıl boyunca öğrencilerin aldıkları bazı dersleri ilişkisel bir biçimde inceleyerek, bu testin yordama geçerliğini ve puanlayıcılar arası güvenirliliğini saptamış, bu amaçlara yönelik bulgular ışığında çeşitli önerilerde bulunmuştur. Araştırmada örneklem olarak; 1998-1999 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda yapılmış olan yetenek sınavında kullanılmış olan MYT ve uygulanan bu testin sonucunda yerleştirilmiş olan öğrenciler seçilmiştir. Araştırmanın kuramsal çerçevesinde, test, test çeşitleri, müziksel davranış, yetenek ve müziksel yetenek, müzik yetenek testleri alt bölümlerinin oldukça kapsamlı ve bilgilendirici bir şekilde sunulduğu gözlemlenmektedir. Araştırma, hem bu özelliği hem de yöntemi açısından ilgili alanda yapılmış en nitelikli çalışmalardan biridir. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan bazıları şunlardır.

- Yordama geçerliği açısından MYT’nin çoklu korelasyon katsayısının $r=.41$ düzeyinde olduğu bulunmuştur. Determinasyon katsayısı dikkate alındığında, test; öğrencilerin üç yıllık müzik alan derslerindeki başarılarının ancak %16.4’ünü açıklayabilmektedir. Araştırmacı bu durumu, testin yordama gücüne sahip olduğu fakat yordama gücünün yetersiz olduğu şeklinde yorumlamıştır.

- Araştırmada testin puanlayıcılar arası güvenirlilik katsayısını bulmak için uygulanan iki yöntem (Kendall’s W, tek yönlü varyans analizi-ANOVA) sonucunda ulaşılan bulgulara göre, puanlayıcılar arası güvenirliliğin aynı ve çok yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu durum puanlayıcıların birbirleriyle tutarlı bir biçimde değerlendirme işlemini yaptıklarını göstermektedir.

Araştırmacı; çalışmanın yukarıda yer alan sonuçları ve diğer sonuçları doğrultusunda testin yordama gücünün yükseltilmesi amacıyla AGSL mezunu adaylar ve AGSL mezunu olmayan adaylar için farklı sınavlar uygulanabileceğini önermektedir. AGSL mezunu olmayan adaylara; Müziksel Okuma ve Müziksel Yazma alanları alt testleri, yani deşifre ve dikte testlerinin uygulanmaması gerektiğini, buna karşın AGSL mezunu olan adaylara; Müziksel Çalma ve Söyleme alanları kapsamında deşifre testleri,

Müziksel Çalma Alanı bağlamında piyano performansı testi ve müzik kuramları testi uygulanabileceği önerilerini sunmuştur. Araştırmada; ayrıca MYT'nin ölçmek istediği nitelikleri ne düzeyde ölçtüğüne ilişkin sonuçlar bilinmediğinden, MYT'nin aynı öğrenci grubuna iki defa uygulanması; yani test-tekrar test yönteminin kullanılması gerektiği önerilmiştir.

Sungurtekin (2006), Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan “*U. Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2004-2005 Yetenek Sınavının Genel Değerlendirmesi*” başlıklı çalışmada; sınavı birçok açıdan incelemiş, ayrıca *t*-testi uygulayarak, adayların cinsiyete göre ÖSS puanlarında ve Toplam Yetenek puanlarında anlamlı farklılık olup olmadığına da bakmıştır. Bu amaçlara yönelik bulgulara göre, cinsiyete göre ÖSS puanlarında ($t=.574$, $p>.05$) ve Toplam yetenek puanlarında ($t=.997$, $p>.05$) anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu açıdan yapılan araştırma ile bu çalışma benzerlik göstermektedir. Araştırmada Yerleştirme puanları (YP), ÖSS puanları ve AOBP'ler arasındaki ilişkiler de incelenmiştir. Yerleştirme puanları ile AOBP'ler arasındaki korelasyonun orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=.547$, $p<.01$), Yerleştirme puanları ile ÖSS puanları arasında yine orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, AOBP'ler ve ÖSS puanları arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Ayrıca cinsiyet, lise türü ve bu bağlamda alan içi-alan dışı olma durumu, geldikleri il değişkenlerine göre sınava başvuran tüm adaylar ($N=277$) ve ikinci aşama sınavı kazanan adayların dağılımları verilmiştir. Buna göre geldikleri şehir Bursa olanlar (%45), alan içi olanlar (%90) daha fazla konumdadır. Aynı zamanda AGSL mezunu olanlar iki aşama sınavında daha başarılı olmuşlardır. Bu açıdan yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. İkinci aşama sınavını kazanan AGSL adaylarında bayanların oranının (%69.4) daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sağır (2007), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan “*Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü ile Diğer Liselerden Mezun Öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Giriş Sınavındaki Başarı Durumlarının İncelenmesi*” başlıklı çalışmada; alan içi ve alan dışı olan adayların tek ses, çok ses, ezgi işitme, ritim işitme durumlarını incelemiştir. Araştırmanın örneklemini 2005-2006 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavı'na giren

adaylar (N=544) oluşturmaktadır. Bu öğrenci seçme sınavında, diğer liselerden mezun adaylar, sadece iki ses tekrarlama alt testinde, AGSL mezunu adaylardan %5 oranında daha başarılı olmuşlardır. Sınavın tek ses işitme, üç ses işitme, dört ses işitme, birinci ve ikinci ezgi tekrarlama, birinci ve ikinci ritim tekrarlama boyutlarında AGSL mezunu öğrencilerin, diğer liselerden mezun olan öğrencilerden daha başarılı oldukları bulunmuştur.

Ece ve Bilgin'in (2007), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan “*Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Başarı Durumlarının İncelenmesi*” başlıklı çalışmada, çalışma grubunu; 2003 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan sınav sonucu bu kuruma giren öğrenciler (N=41) oluşturmaktadır. Çalışmada lise türüne göre özel yetenek sınavı başarı puanlarında ve alan derslerindeki anlamlı farklılık durumu incelenmiştir. Parametrik olmayan testlerden olan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre, özel yetenek sınavı başarı puanlarında mezun olunan liseye göre anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur (U=194.00, p>.05). Sıra ortalamaları da incelendiğinde (AGSL=21.42, Diğer=20.41) puanların birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

Ece ve Kaplan'ın (2008), Milli Eğitim Dergisi'nde yayımlanan “*Müzik Özel Yetenek Sınavı'nın Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Çalışması*” başlıklı araştırmasında, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan öğrenci seçme sınavının, sınavın alt boyutlarının da kapsama alınarak, puanlayıcılar arası güvenilirliği tespit edilmiştir. Araştırmanın evrenini; birinci aşama sınavına giren 299 aday ve 5 puanlayıcı ile ikinci aşama sınavına giren 142 öğrenci ve 15 puanlayıcı oluşturmaktadır. Fakat sınavın ilk aşamasının güvenilirliğini bulmak amacıyla, bazı alt problemler için 166 aday örnekleme oluşturmaktadır. Dikte alt testi, deşifre-solfej alt testi, tartım alt testi, tartım alt testi (aksak), müziksel hafıza alt testi (karma), müziksel hafıza alt testi (aksak), iki ses-üç ses duyma alt testlerine ilişkin puanlayıcılar arası güvenilirliklerin çok yüksek olduğu ve bu bağlamda birinci aşama sınavının puanlayıcılar arası güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Müziksel Söyleme Alanı ve Müziksel Çalma Alanı alt testlerinin de oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Efe (2006), “*Türkiye’deki Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Uygulanan Giriş Sınavlarındaki Farklı Ölçme Yaklaşımlarının İncelenmesi*” başlıklı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında; müzik öğretmenliği programlarında uygulanan öğrenci seçme sınavlarının uygulamalardaki farklılıklarının ve içeriklerinin ne olduğunu karşılaştırmalı bir biçimde incelemiş ve bir durum tespiti ortaya koymuştur. Betimsel nitelikte olan bu araştırmanın çalışma evrenini 2004-2005 eğitim öğretim yılına yönelik 21 müzik öğretmenliği anabilim dalında yapılan müzik yetenek sınavları oluşturmaktadır. Bu amaçla ilgili anabilim dallarının sınav kılavuzlarına ulaşılmıştır. Ayrıca Müziksel İşitme Alanı, Müziksel Okuma-Yazma Alanları, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanları olan dört adayın bütün anabilim dalı sınavlarına katıldığı varsayılarak, Özel Yetenek Sınav Puanları (ÖYSP) karşılaştırılmış, bahsedilen alt alanlardan hangilerinin ÖYSP’ye ne düzeyde etki ettiği üniversiteler bazında açıklanmıştır.

Coşkun (2008), “*Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Özel Yetenek Sınavını Kazanan Öğrencilerin Ezgi İşitme ve Ritim İşitme Başarı Boyutu Düzeylerinin İncelenmesi*” başlıklı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında; yetenek sınavlarını hazırlayan müzik eğitimcilerine ve sınavlara hazırlanan adaylara katkıda bulunmak amacı ile Müziksel İşitme Alanı kapsamında yer alan ezgi işitme ve ritim işitme alt boyutlarını kazanan adaylar üzerinden inceleyerek bir durum tespiti ortaya koymuştur. Ayrıca görüşme yöntemi kullanılarak bu alt boyutların geliştirilmesine yönelik uzman görüşleri alınmıştır. Araştırmanın örneklemini; Gazi Üniversitesi’nde 2007 yılında müzik eğitimi anabilim dalında yapılmış olan öğrenci seçme sınavını kazanan (N=47) öğrenciler oluşturmaktadır.

Öztürk (2008), “*Müzik Öğretmenliği Programları Özel Yetenek Sınav Sonuçlarının Öğrenci Kaynakları Düzleminde İncelenmesi*” başlıklı yüksek lisans tezi niteliğindeki çalışmasında; sınava katılan adayların alan içi ve alan dışı olma durumlarına göre aldıkları müziksel alan puanları incelenmiştir. Ayrıca özel yetenek sınavlarına ilişkin uzman görüşleri alınmış ve araştırmada herhangi bir istatistik yöntem kullanılmadan verilmiştir. Bunun yanı sıra, yıllara göre sınavlara başvuran aday dağılımı ve ilk aşama sınavında başarılı olanların alan içi ve alan dışı olma durumlarına göre dağılımları tespit edilerek görselleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi’nde 2005-2006-2007 yılları ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’nde 2007

yılında yapılan müzik öğretmenliği programları özel yetenek sınavlarına katılan ve kazanan öğrenciler oluşturmaktadır.

Yağcı (2009), “*Türkiye’deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme-Algılama Boyutunun Değerlendirilmesi*” başlıklı doktora tezi niteliğindeki araştırmasında; tek ve iki aşamalı olma durumuna göre sınavlarda soruların tek ses ve çok ses işitme, ezgi ve ritim işitme boyutlarını inceleyerek, sınavı kazanan adayların birinci sınıf Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi puanları ile giriş sınavındaki puanları arasındaki ilişkiyi, bağımlı gruplar için *t*-testi kullanılarak incelemiştir. Araştırmada iki örneklem alınmıştır. Birinci örneklem 2006-2007 eğitim-öğretim yılına yönelik, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Isparta, İstanbul, İzmir ve Şanlıurfa’daki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde yapılmış olan öğrenci seçme sınavlarıdır. İkinci örneklemi; sınavları kazanan ve 2006-2007 eğitim-öğretim yılında bu okullarda I. sınıf düzeyinde olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın *t*-testi sonuçlarına göre, 14 okuldan 9’unda anlamlı ilişkinin olduğu ($p < .05$) ve bu 9 okuldan 6’sında pozitif yönde; 3’ünde ise negatif yönde ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Ece ve Sazak’ın (2006), Pamukkale Üniversitesi’nde yapılmış olan Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu’nda bildiri olarak sundukları “*Özel Yetenek Sınavlarında ÖSS & AOÖB Puanlarının Yerleştirme Puanları İçerisindeki Yeri Ve Adayların ÖSS Puanları ile Akademik Ortalamaları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (AİBÜ Örneği)*” başlıklı çalışmasında; adayların ÖSS puanları ve AOÖB puanlarının Yerleştirme puanları üzerindeki yüzde ağırlıkları tespit edilmiş ve adayların ÖSS puanları ile akademik not ortalamaları arasında ilişki durumu incelenmiştir. Araştırmada iki çalışma evreni belirlenmiştir. Birinci çalışma evreni 2003-2004, 2004-2005 ve 2006-2007 eğitim-öğretim yıllarındaki Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dalındaki öğrenci seçme sınavına giren adaylardan (N=1015), ikinci çalışma evreni ise bu sınavları kazanan (N=119) adaylardan oluşmaktadır. Yerleştirme puanları üzerinde en fazla ağırlığın %45 ile ÖSS puanlarında olduğu bulunmuştur. ÖSS puanları ile akademik ortalamaları arasındaki ilişki durumunu belirlemek için Pearson, Kendall, Spearman korelasyonları uygulanmıştır. Bazı sonuçlar şöyledir:

- Birinci, ikinci ve üçüncü sınıfların ÖSS puanları ile akademik not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı; fakat tüm sınıflar üzerinden ilişki durumu incelendiğinde düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin ($r=.189$, $p<.05$) olduğu saptanmıştır. ÖSS puanları ile alan dışı ders ortalamaları arasında birinci sınıflara ($r=.322$, $p<.05$) ve ikinci sınıflara ($r=.447$, $p<.01$) göre orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu, üçüncü sınıflara göre anlamlı ilişki olmadığı, tüm sınıflara göre ise anlamlı ilişki ($r=.189$, $p<.05$) olduğu bulunmuştur.

- Pearson korelasyonuna göre, alan dışı dersleri ile ÖSS puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunan adayların ÖSS puanlarının 226-235 puan aralığında olduğu bulunmuştur ($r=-.411$, $p<.05$).

Atak Yayla (2006), Pamukkale Üniversitesi'nde yapılmış olan Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda bildiri olarak sunduğu "*Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Özel Yetenek Sınavlarında ÖSS ve Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanlarının Yerleştirme Puanına Etkisi*" başlıklı çalışmasında; ÖSS puanlarının ve Ağırlık Ortaöğretim Başarı puanlarının Yerleştirme puanları üzerindeki ağırlıklarını 2005-2006 yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan öğrenci seçme sınavında birinci, yedinci ve otuz altıncı olan üç adayın puanları üzerinden incelemiştir. Üçünün de yerleştirme puanlarında en fazla ağırlığın ÖSS puanlarında olduğu bulunmuştur.

Ece (2007), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan "*Özel Yetenek Sınavlarında Yerleştirmeye Esas Olan Puan ve Katsayıların Alan ve Alan Dışından Gelen Adaylara Yansıması (Karşılaştırmalı Durum Saptaması)*" başlıklı çalışmasında; çeşitli örnekler üzerinden adayların alan içi ve alan dışı olma durumlarında; ÖYSP-SP, AOBP, ÖSS puanlarının Yerleştirme puanlarına ve sıralamalarına nasıl yansiyacağını incelemiştir. Araştırmanın çalışma evrenini; 2003-2004, 2004-2005 ve 2006-2007 eğitim-öğretim yıllarındaki Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dalındaki öğrenci seçme sınavına giren adaylar ($N=1015$) oluşturmaktadır. Alan içi olan adayların düşük düzeyde de olsa daha avantajlı bir konumda olduğu bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda izlenen yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. Bu amaçla araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma evreni ve çalışma evrenine ilişkin betimsel istatistikler, verileri toplama teknikleri ile verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma genel tarama modelindedir. Karasar (2007) genel tarama modellerini, “evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tekil ya da ilişkisel taramaların da yapılabileceği tarama düzenlemeleri” olarak tanımlamıştır (s.79). Yapılan çalışmada İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına giren adayların kişisel özellikleri ile sınavda kullanılan müziksel boyuta ilişkin puanların arasındaki ilişkiler ve bu puanların birbirleriyle olan ilişkileri konusunda durum tespiti yapılmaktadır. Bu nedenle araştırma betimsel nitelik taşımaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına giren adaylar oluşturmaktadır. Araştırma evrenine ulaşma güçlüğü olmadığı dikkate alınarak örneklem alma yoluna gidilmemiş, çalışma evreni üzerinden araştırma yürütülmüştür. Böylece çalışma evrenini ilgili üniversitenin özel yetenek sınavına giren 387 aday oluşturmaktadır. Ulaşılabilen evrene, çalışma evreni denmektedir. Smith çalışma evrenini, “Araştırmacının... seçilmiş bir örnek küme üzerinden yapılan gözlemlerden

yararlanarak, hakkında görüş bildirebileceği evren” olarak tanımlamaktadır (aktaran Karasar, 2007:110).

Sınava giren adayların; bazı demografik özelliklerinin betimlenmesi amacı ile, cinsiyet, yaş, lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer-bölge, aile aylık gelir (varsa kendi geliri de dahil) durumu gibi bağımsız değişkenler çalışma evreni kapsamında incelenmiştir.

Adayların; cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü ve yaşantının geçirildiği yer-bölge bağımsız değişkenlerine göre frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5’e verilmiştir.

Tablo 5. Adayların Cinsiyet, Yaş, Lise Türü, Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yer-Bölge Değişkenlerine Göre Dağılımları

		f	%
Cinsiyet	Kız	178	46.0
	Erkek	209	54.0
Yaş	17-20	289	74.7
	21-24	81	21.0
	25 ve üstü	17	4.3
Mezun Olunan Lise Türü	GSSL	188	48.6
	Genel Lise	160	41.3
	Anadolu Lisesi	10	2.6
	Meslek Lisesi	13	3.4
	Açık Öğretim Lisesi	10	2.6
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	5	1.3
	Özel Lise	1	0.3
Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yer	Büyükşehir	98	25.3
	İl	207	53.5
	İlçe	52	13.4
	Kasaba	10	2.6
	Köy	20	5.2
Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölge	Akdeniz	74	19.1
	Ege	4	1.1
	Marmara	11	2.8
	Doğu Anadolu	123	31.8
	Güneydoğu Anadolu	90	23.3
	Karadeniz	23	5.9
	İç Anadolu	62	16.0

Tablo 5 incelendiğinde, sınava giren adayların %54’ünün erkek, %46’sının ise kız olduğu görülmektedir. Yaş dağılımına bakıldığında, adayların %74.7’sinin 17-20 yaş aralığında, %21’inin 21-24 yaş aralığında, %4.3’ünün ise 25 ve üstü yaş aralığında oldukları belirlenmiştir. Yığılmanın 17-20 yaş aralığında olduğu gözlemlenmektedir.

Adayların %48.6'sının GSSL, %41.3'ünün genel lise, %3.4'ünün meslek lisesi, %2.6'sının açık öğretim lisesi, yine %2.6'sının Anadolu lisesi ve %1.3'ünün yabancı dil ağırlıklı lise mezunu olduğu görülmektedir. GSSL ve genel lise mezunu adayların çoğunlukta oldukları saptanmıştır. Yaşantının çoğunun geçirildiği yer dağılımına bakıldığında, adayların %53.5'inin il, %25.3'ünün büyükşehir, %13.4'ünün ilçe, %5.2'sinin köy, %2.6'sının kasaba grubunda oldukları belirlenmiştir. Yaşantılarının çoğunu il ve büyükşehirlerde geçirenlerin çoğunlukta oldukları gözlemlenmektedir. Adayların %31.8'i Doğu Anadolu Bölgesi, %23.3'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %19.1'i Akdeniz Bölgesi, %5.9'u Karadeniz Bölgesi, %2.8'i Marmara Bölgesi, %1.1'i ise Ege Bölgesinde yaşantılarının çoğunu geçirmişlerdir. Diğer gruplara göre yaşantılarının çoğunu Doğu Anadolu Bölgesinde geçirenler daha fazladır.

Anne-baba eğitim durumları ve aile aylık gelir (varsa kendisinin de dahil) durumu bağımsız değişkenlerine göre adayların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Adayların Anne-Baba Eğitim Durumları ve Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Dağılımları

		f	%
Anne Eğitim Durumu	Okuryazar Olmayan	36	9.3
	İlköğretim	196	50.6
	Lise	110	28.4
	Üniversite	44	11.4
	Lisansüstü	1	0.3
Baba Eğitim Durumu	Okuryazar Olmayan	4	1.0
	İlköğretim	145	37.5
	Lise	152	39.3
	Üniversite	82	21.2
	Lisansüstü	4	1.0
Aile Aylık Gelir	0-499	34	8.8
	500-999	113	29.2
	1000-1499	113	29.2
	1500-1999	82	21.1
	2000-2499	18	4.7
	2500-2999	12	3.1
	3000 ve üstü	15	3.9

Tablo 6'ya bakıldığında, adayların annelerinin %50.6'sının ilköğretim, %28.4'ünün lise, %11.4'ünün üniversite, %0.3'ünün lisansüstü mezunu olduğu ve %9.3'ünün ise okuryazar olmadığı belirlenmiştir. Yığılmanın anne eğitim durumu

ilköğretim ve lise olan adaylarda olduğu görülmektedir. Adayların baba eğitim durumu incelendiğinde, %39.3'ünün lise, %37.5'inin ilköğretim, %21.2'sinin üniversite, %1'inin lisansüstü düzeyinde olduğu, %1'inin ise okuryazar olmadığı tespit edilmiştir. Babaları lise ve ilköğretim mezunu olan adayların, diğer gruplardan daha fazla oldukları görülmektedir. Adayların aile aylık gelir (varsa kendisinin de dahil) durumlarına bakıldığında, 500-999 TL grubunda olanların %29.2 oranında, 1000-1499 TL grubunda olanların yine %29.2 oranında, 1500-1999 TL grubunda olanların %21.1 oranında, 0-499 TL grubunda olanların %8.8 oranında, 2000-2499 TL grubunda olanların %4.7 oranında, 3000 TL ve üstü grubunda olanların %3.9 oranında, 2500-2999 TL grubunda olanların ise %3.1 oranında oldukları belirlenmiştir. 500-999 TL ve 1000-1499 TL grubunda olanların, diğer gruplardan daha fazla oldukları görülmektedir. Yığılmanın ise 500-1499 TL aralığında olduğu gözlemlenmektedir.

3.3. Verileri Toplama Teknikleri

Yapılan araştırmada kullanılan verilere, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'ndan ilgili izinler alınarak ulaşılmıştır. Bu araştırmada, verilerin toplanması süreci, iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama; "Kişisel Bilgi Formu" oluşturulması ve bu formun adaylara uygulanması aşamasıdır. İkinci aşama ise; adayların sınavda kullanılan puanlarına, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın ilgili biriminden ulaştırılmasıdır.

Öncelikle adaylara, 2010-2011 yılı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına başvuru aşamasında kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Adayların formu doldurmaları aşamasında, her adaya bireysel olarak sorular hakkında bilgiler verilmiş, araştırmacı tarafından hassas görülen, bazı temel noktalara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Kişisel bilgi formunda 19 soru sorulmuştur. Bu sorular; ad-soyad, cinsiyet, yaş, medeni durum, yaşantının çoğunun geçirildiği yer-il-bölge, anne ve babanın yaşantılarını geçirdikleri yer-il-bölge, ailenin aylık geliri (varsa adayın geliri de dahil), anne ve babanın eğitim düzeyi, ailede müzik ile ilgilenen kişi olup olmadığı ve varsa kişi ya da kişilerin ilgi düzeyi, mezun olunan lise türü, özel yetenek sınavlarına hazırlık süresi ve hazırlanma biçimi, okul ve özel yetenek sınavlarına hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu, çalgı alanı, Müziksel Çalma Alanı Sınavında performans gösterilecek eserin

bestecisi ve adı, Müziksel Söyleme Alanı Sınavında performans gösterilecek eserin bestecisi ve adı konularındadır. Ayrıca bu formda, adaylara YGS puan türleri ve YGS puanları da sorulmuş, fakat adayların yanlış bilgiler verme ihtimali göz önüne alınarak, bilgilerin güvenilir olması bakımından, YGS puan türüne ve YGS puanlarına ilişkin bilgiler, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin ilgili biriminden elde edilmiştir. Veri toplama sürecinin bu aşamasında kayıp veri yoktur. Daha sonra, verilerin toplanması sürecinin ikinci aşamasında, adaylara uygulanan sınava ilişkin birinci aşama sınavı puanları (Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları), ikinci aşama puanları (Müziksel Çalma Alanı puanları ve Müziksel Söyleme Alanı puanları), ÖYSP-SP'leri, Yerleştirme puanları, AOBP'leri ve YGS puanları üniversitenin ilgili biriminden elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel olarak incelenmesi amacı ile elde edilen tüm veriler, istatistiksel işlemlerin yapılmasında kullanılan SPSS 16.0 programına işlenmiştir. Öncelikle çalışma evrenini oluşturan adayların özelliklerine ilişkin istatistikler, yüzde ve frekans değerleri verilerek sunulmuştur. Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme puanları temel alınmış, YGS ve Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı puanları araştırma kapsamına alınmamıştır. Daha sonra sınavda kullanılan dört puan türünün normal dağılım gösterme durumlarına bakılmıştır. Çünkü dağılımda normallikten sapma olan durumlarda parametrik olmayan istatistikler kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2007:145). Bu puanlara ilişkin veriler; öncelikle puanların normal dağılım eğrilerine bakılarak şekilsel olarak incelenmiştir. Normal dağılım eğrilerinde aşırı bir çarpıklık olmadığı belirlenmiştir.

İkinci aşamada verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine de bakılarak, Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelenmiştir. Bu testin uygulanması, verilerin grup büyüklüğünün 50'den fazla olması durumunda yapılan yöntemlerden biridir (Büyüköztürk, 2007:42). Puanların dağılımının normallikten aşırı sapma gösterip göstermediğine bakılmıştır.

Dört puan türünün Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Puanların Çarpıklık-Basıklık Değerleri ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

	N	Çarpıklık	Basıklık	Kolmogorov-Smirnov
				(K-S)
				p
Müziksel İşitme-Yazma Alanı P.	387	.361	-.629	.000
Müziksel İşitme-Yazma Alanı P.*	65	.977	.510	.001
Yerleştirme Puanları	387	1.336	1.446	.000
Yerleştirme Puanları*	65	.104	.288	.200
Müziksel Çalma Alanı P.	65	.257	-1.184	.022
Müziksel Söyleme Alanı P.	65	.473	-.498	.065

*Sadece ikinci aşama sınavına giren adayların puanları

Tablo 7'deki Kolmogorov-Smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları incelendiğinde, adayların Müziksel Söyleme Alanı puanları ($p > .05$) ve ikinci aşama sınavına giren adayların Yerleştirme puanları ($p > .05$) dışındaki puan türlerinin normal dağılım göstermedikleri belirlenmiştir. Bu aşamadan sonra araştırmada kullanılan tüm puanların çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Herhangi bir veri grubunda çarpıklık değerinin +1, -1 aralığında olmasının normal dağılım için kabul edilebilir düzeyde olmasının yanı sıra, bu değer +2, -2 aralığında olması da genellikle kabul edilebilir bir durum olarak görülmektedir (Cooper Cutting, 2010). Buradan hareketle, çarpıklık katsayılarına bakıldığında, bütün değerlerin +2, -2 aralığında olduğu ve puanların dağılımında aşırı bir sapma olmadığı görülmektedir.

Puanların normal dağılım durumları incelendikten sonra, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları bulunup, histogramlar aracılığı ile görselleştirilmiştir. Müziksel Çalma Alanı puanları ve Müziksel Söyleme Alanı puanları sadece ikinci aşamaya kalan adaylarda olduğu için, puanlar arası ilişkilerde ve bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık testlerinde, veri grubu olarak sadece ikinci aşamaya kalan ($N=65$) adaylar üzerinden istatistiksel işlemler yapılmıştır. Puanlar normal dağılımdan aşırı sapma göstermedikleri için, dört puan türü arasındaki ilişkilerde; parametrik bir test olan ve ilişkisel incelemelerde kullanılan Pearson Korelasyon Katsayısı (r) kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2007:31).

Adayların belli başlı özelliklerine yani bağımsız değişkenlere göre (cinsiyet, mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer-bölge, aile müzik ilgi durumu, aile aylık gelir, özel yetenek sınavlarına hazırlık süresi-hazırlanma biçimi, okul

ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu, çalgı alanı) Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme puanlarında anlamlı fark olup olmadığına bakılmıştır. Her ne kadar dört puan türünde normal dağılımdan aşırı sapmalar olmadığı tespit edilmiş olsa da, bağımsız değişken gruplarına göre puanlarda anlamlı fark olup olmadığı incelendiği durumlarda; (*küçük gruplarda, yani dağılımın homojen olmadığı durumlarda* ($N < 30$)) parametrik olmayan alternatif testler kullanılmıştır. Büyüköztürk, Bökeoğlu ve Köklü (2009:63) bu durumu “pek çok özelliğin evrende normal bir dağılım göstermesine karşılık, ilgilenilen bir özelliğe ilişkin ölçümlerin küçük bir gruptan elde edilmesi durumunda ($N < 30$), normal dağılımdan sapmalar olacaktır” şeklinde açıklamıştır. Bu bağlamda, cinsiyete göre, dağılımın normal olduğu durumlarda *t*-testi ve dağılımın homojen olmadığı durumlarda Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Diğer değişkenlere göre gruplardaki dağılımın normal olduğu durumlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış, anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır. Dağılımın normal olmadığı durumlarda ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmış, elde edilen veriler açıklanmıştır. Anlamlılık düzeyi (*p*) .05 olarak alınmıştır. Tukey testi ile Kruskal-Wallis H testinden sonra uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları tabloların altında verilmiş, diğer test sonuçları ise tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın son alt problemi doğrultusunda, adayların kişisel özelliklerine göre, yani bağımsız değişkenlere göre, sınavı kazanıp kazanmadığı, başarı durumu başlığı altında incelenmiştir. Başlangıçta iki sınıflımalı değişken için Kay-kare testi uygun görülmüştür. Fakat bu testin uygulanması sırasında, serbestlik derecesinin birden büyük ($sd > 1$) olduğu durumlarda beklenen değeri 5’ten küçük gözenek sayısı %20’yi aştığı için ve aday sayısını arttırmanın imkansız olması, mantıklı birleştirmeler yapılamaması, yapılsa da sınırlı kalması gibi sebeplerden dolayı Kay-kare testi yapılmadan, çapraz tablolar oluşturulmuş ve yorumlar bu tablolar üzerinden yapılmıştır. Büyüköztürk de (2007) bu gibi durumlarda yukarıda açıklanan çözümlerin uygun olmadığı durumlarda, Kay-kare testi yapılmadan çapraz tablolar oluşturulması yolu ile yorumların bu tablolar üzerinden yapılabileceğini ifade etmiştir (s.154).

3.5. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları

N: Toplam Sayı

f : Frekans

%: Yüzde

\bar{X} : Aritmetik Ortalama

χ^2 : Kay-kare

S, Ss, ss: Standart sapma

F: Varyans değeri

p: Anlamlılık düzeyi

sd: Serbestlik değeri

t : t- testi değeri

U: Mann-Whitney U testi değeri

r: Pearson korelasyon katsayısı

r²=Determinasyon Katsayısı

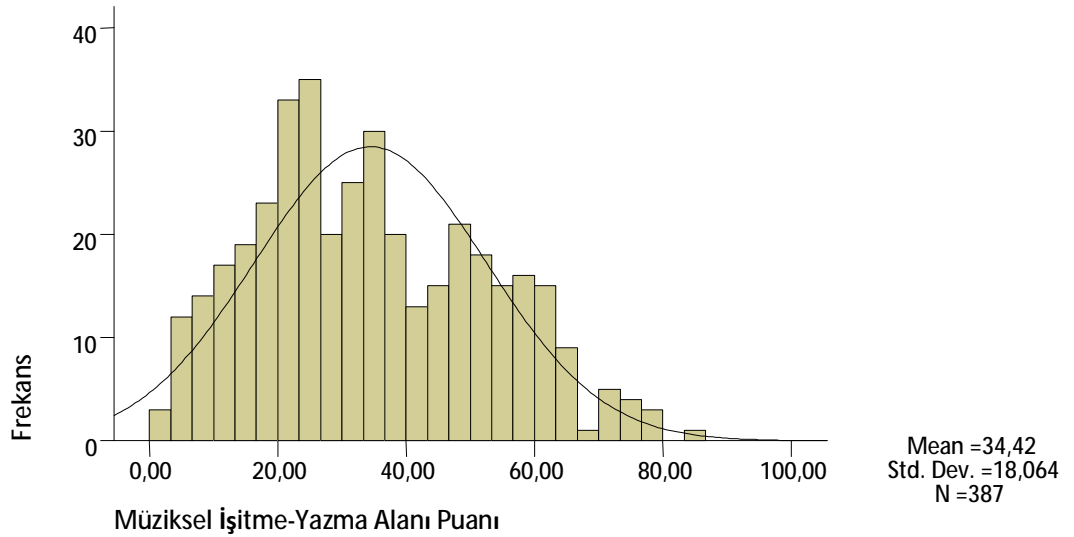
BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Müziksel İşitme-Yazma, Müziksel Çalma, Müziksel Söyleme ve Yerleştirme Puanlarının Dağılımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta Araştırmanın Birinci Alt Problemine ilişkin bulgular ve yorumlar verilmiştir. Puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları, en yüksek ve düşük değerleri tespit edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda bulgular, histogram grafikleri kullanılarak görselleştirilmiştir. Özel yetenek sınavına giren 387 adayın Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının dağılımı Grafik 1’de yer almaktadır.

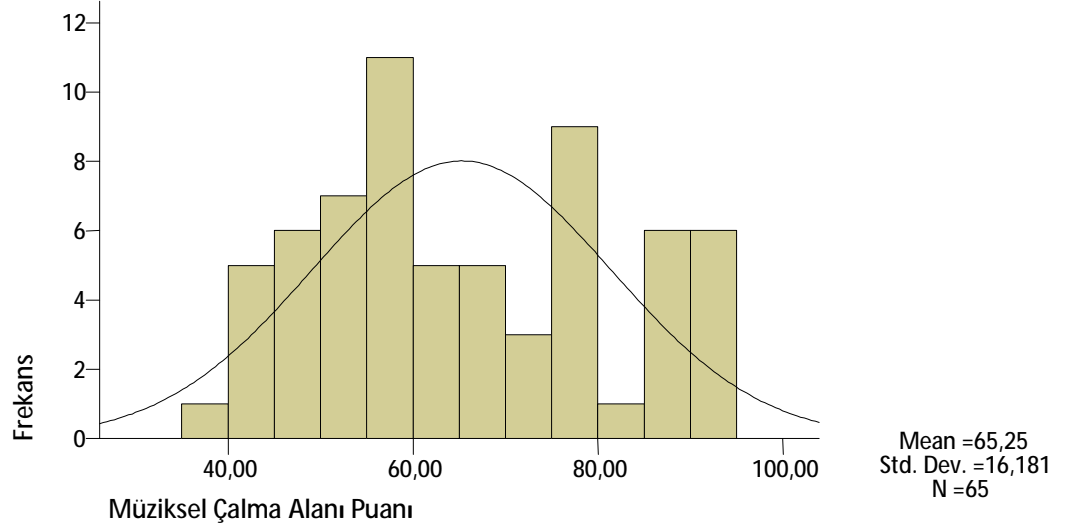

Grafik 1. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Histogramı

Grafik 1 incelendiğinde, aritmetik ortalama (\bar{X}) 34.42 ve standart sapma (ss) 18.06 değerleriyle, alınabilecek en yüksek puanın 100.00 olduğu düşünüldüğünde, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu alanda en

yüksek puanın 84.00, en düşük puanın ise .00 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca normal dağılım eğrisine bakıldığında, dikkati çeken bariz bir çarpıklık olmadığı görülmektedir.

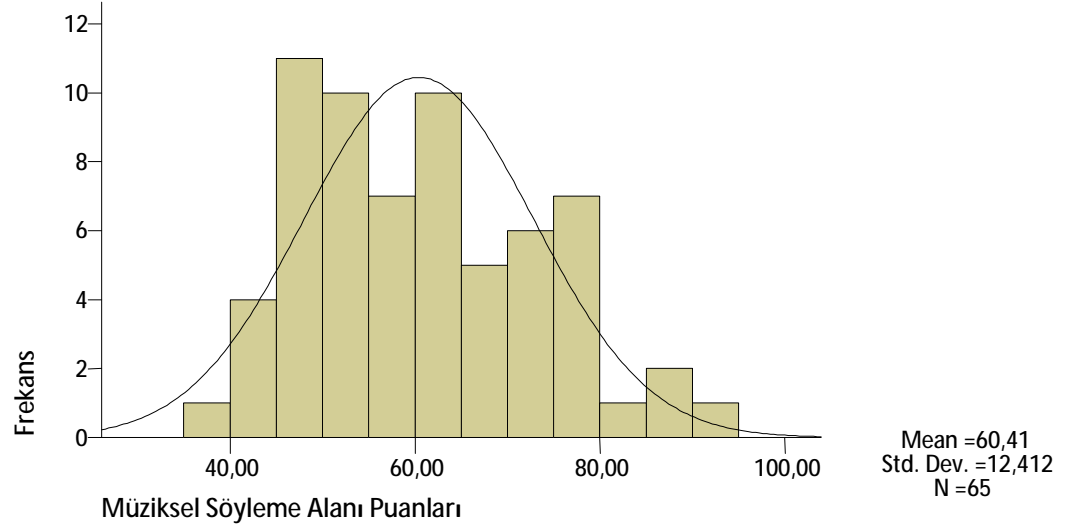
Sadece ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan 65 adayın Müziksel Çalma Alanı puanları vardır. Bu puanların dağılımı Grafik 2’de yer almaktadır.

Grafik 2. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Histogramı

Adayların Müziksel Çalma Alanı puanları; 39.00 (alınan en düşük puan) ile 94.00 (alınan en yüksek puan) puanları arasında değişmekte olup, bu puanların aritmetik ortalaması (\bar{X}) 65.25 ve standart sapması (ss) 16.18 olarak belirlenmiştir. Aritmetik ortalamaya bakıldığında, bu alandaki puanların düşük olmadığı söylenebilir. Ayrıca normal dağılım eğrisinde görüldüğü gibi, aşırı bir çarpıklık olmadığı gözlemlenmektedir.

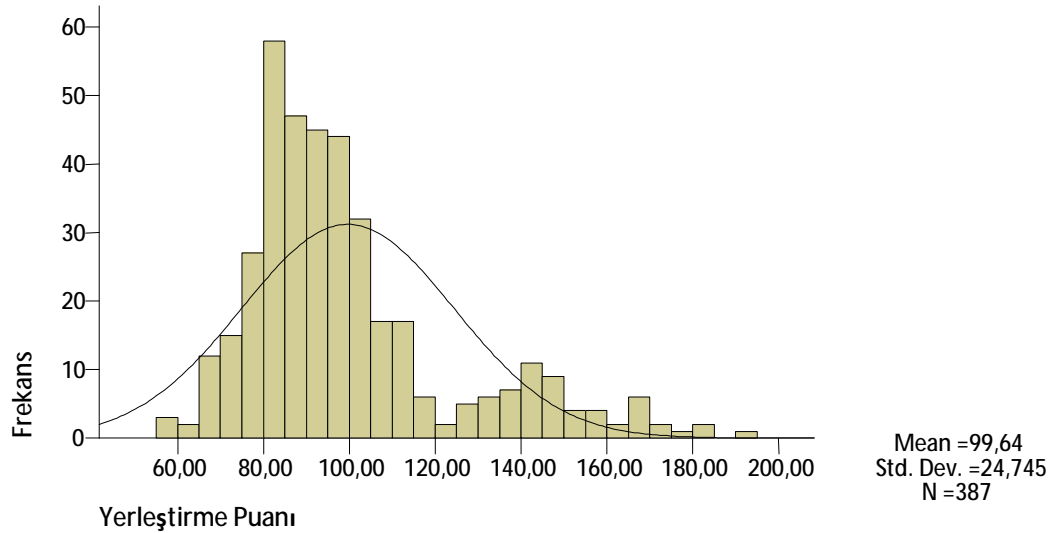
Müziksel Çalma Alanı puanlarında olduğu gibi, sadece ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan 65 adayın Müziksel Söyleme Alanı puanları vardır. Bu puanların dağılımı Grafik 3’de yer almaktadır.

Grafik 3. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Histogramı

Grafik 3'e bakıldığında, aritmetik ortalama (\bar{X}) 60.41 ve standart sapma (ss) 12.41 değerleriyle, Müziksel Söyleme Alanı puanlarının düşük olmadığı görülmektedir. İkinci aşama sınavının bu alanında alınan en yüksek puanın 92.00, en düşük puanın ise 39.00 olduğu saptanmıştır. Ayrıca normal dağılım eğrisine bakıldığında, dikkati çeken bariz bir çarpıklık olmadığı gözlemlenmektedir.

387 adayın Yerleştirme puanlarının dağılımı Grafik 4'te yer almaktadır.

Grafik 4. Yerleştirme Puanlarının Histogramı

Özel yetenek sınavına giren 387 adayın Yerleştirme puanları; 58.03 (alınan en düşük puan) ve 190.24 (alınan en yüksek puan) puanları arasında değişmektedir ve bu puanların aritmetik ortalamasının (\bar{X}) 99.64, standart sapmasının (ss) ise 24.75 olduğu görülmektedir. Ayrıca normal dağılım eğrisine bakıldığında, dağılımın biraz sağa çarpık olduğu ve dikkati çeken bariz bir çarpıklık olmadığı gözlemlenmektedir. Sınavı asil olarak kazanan son adayın puanının 145.54 olduğu düşünüldüğünde, adayların Yerleştirme puanlarının yüksek olmadığı ve kazanan adaylar ile kazanamayan adaylar arasında önemli derecede puan farklarının olduğu söylenebilir. Bu durumun; ikinci aşama sınavı kontenjanının 60 kişi olmasından (5 aday aynı puanı aldıklarından dolayı kontenjan 65 kişiye yükselmiştir) ve ilk aşama sınavında başarısız olan adayların ikinci aşama sınavına girememeleri sonucunda, Müziksel Çalma Alanı puanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarının olmamasından kaynaklandığı düşünülebilir.

AOBP ve YGS puanı dışındaki Yerleştirme puanını oluşturan puan türlerine ait üç histogram (Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı, Müziksel Çalma Alanı), aritmetik ortalamalarına bakılarak karşılaştırmalı olarak incelendiğinde; Müziksel Çalma Alanı puanları ($\bar{X}=65.25$) ile Müziksel Söyleme alanı puanlarının ($\bar{X}=60.41$) birbirine yakın olduğu ve Müziksel İşitme-Yazma alanı puanlarının ($\bar{X}=34.42$) daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durumun Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarının sadece ikinci aşamaya giren adaylarda olmasından ve ikinci aşama sınavına giren bu adayların; Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının çoğunu oluşturan ve birinci aşama sınavında elenen adaylardan doğal olarak daha başarılı olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca dört puan türüne ait histogramlardaki normal dağılım eğrilerine bakıldığında, aşırı bir çarpıklık olmadığı gözlemlenmektedir.

4.2. Müziksel İşitme-Yazma Alanı-Müziksel Çalma Alanı Puanları, Müziksel İşitme-Yazma Alanı-Müziksel Söyleme Alanı Puanları ve Müziksel Çalma Alanı-Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta Araştırmanın İkinci Alt Problemine ilişkin bulgular ve yorumlar verilmiştir. Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları, Müziksel Çalma Alanı puanları ve Müziksel Söyleme Alanı Puanları arasındaki korelasyon incelenmiştir. Özel yetenek sınavında Müziksel Çalma Alanı sınavı ikinci aşamada yer almaktadır. Sadece ikinci

aşama sınavına girmeye hak kazanan 65 adayın Müziksel Çalma Alanı puanları ve Müziksel Söyleme Alanı Puanları vardır. Bundan dolayı sınavın müzik alanına yönelik bu puanların birbirleri arasındaki ilişki durumu 65 aday kapsamında incelenmiştir. Bu alt amaç doğrultusunda analiz işlemleri için, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon tekniği (r) kullanılmıştır.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Müziksel Çalma puanları arasındaki ilişki Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişki

	Müziksel İşitme-Yazma	Müziksel Çalma	p
Müziksel İşitme-Yazma		.12	.34
Müziksel Çalma	.12		
N	65	65	
\bar{X}	63.12	65.24	
ss	7.12	16.18	

Tablo 8 incelendiğinde özel yetenek sınavında ikinci aşamaya kalan 65 adayın, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ($\bar{X}=63.12$) ile Müziksel Çalma Alanı puanları ($\bar{X}=65.24$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($r=.12$, $p>.05$).

Adayların Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki ilişki Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişki

	Müziksel İşitme-Yazma	Müziksel Söyleme	p
Müziksel İşitme-Yazma		-.15	.227
Müziksel Söyleme	-.15		
N	65	65	
\bar{X}	63.12	60.41	
ss	7.12	12.41	

Tablo 9 incelendiğinde özel yetenek sınavında ikinci aşamaya kalan 65 adayın Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ($\bar{X}=63.12$) ile Müziksel Söyleme Alanı puanları ($\bar{X}=60.41$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

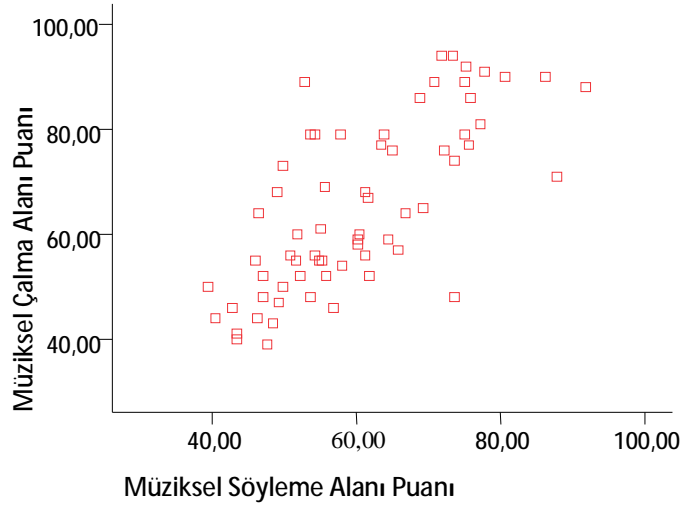
Adayların Müziksel Çalma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki ilişki Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. Müziksel Çalma Alanı Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişki

	Müziksel Çalma	Müziksel Söyleme	p
Müziksel Çalma		.73	.000
Müziksel Söyleme	.73		
N	65	65	
\bar{X}	65.24	60.41	
ss	16.18	12.41	

Tablo 10 incelendiğinde ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan 65 adayın, Müziksel Çalma Alanı puanları ($\bar{X}=65.24$) ile Müziksel Söyleme Alanı puanları ($\bar{X}=60.41$) arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.73$, $p<.01$). Bu bağlamda Müziksel Çalma Alanı puanları arttıkça, Müziksel Söyleme Alanı puanlarının da arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı dikkate alındığında ($r^2=.53$), adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarındaki toplam varyansın (değişkenliğin) %53'ünün Müziksel Söyleme Alanı puanları ile açıklanabileceği ya da başka bir anlatımla Müziksel Söyleme Alanı puanlarındaki toplam varyansın (değişkenliğin) %53'ünün Müziksel Çalma Alanı puanları ile açıklanabileceği düşünülebilir.

Müziksel Çalma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki pozitif ilişki Grafik 5’de görselleştirilmiştir.

Grafik 5. Müziksel Çalma Alanı Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği

Grafik 5’de Müziksel Çalma Alanı puanları yüksekken, Müziksel Söyleme Alanı puanlarının da yüksek, Müziksel Çalma Alanı puanları düşükken, Müziksel Söyleme Alanı puanlarının da düşük olduğu görülmektedir.

4.3. Yerleştirme Puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine ilişkin bulgular ve yorumlar verilmiştir. Yerleştirme puanları ile bu puanları oluşturan diğer alan sınavı puanları arasındaki korelasyon, diğer alan sınavı puan gruplarının ikili kombinasyonları üzerinden incelenmiştir. Özel yetenek sınavında Müziksel Çalma Alanı ile Müziksel Söyleme sınavları ikinci aşamada yer almaktadır. Sadece ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan 65 adayın Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanları vardır. Bundan dolayı Yerleştirme puanları ile Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında ilişki olup olmadığı 65 aday kapsamında incelenmiştir. Bu alt amaç doğrultusunda analiz işlemleri için, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon tekniği (r) kullanılmıştır.

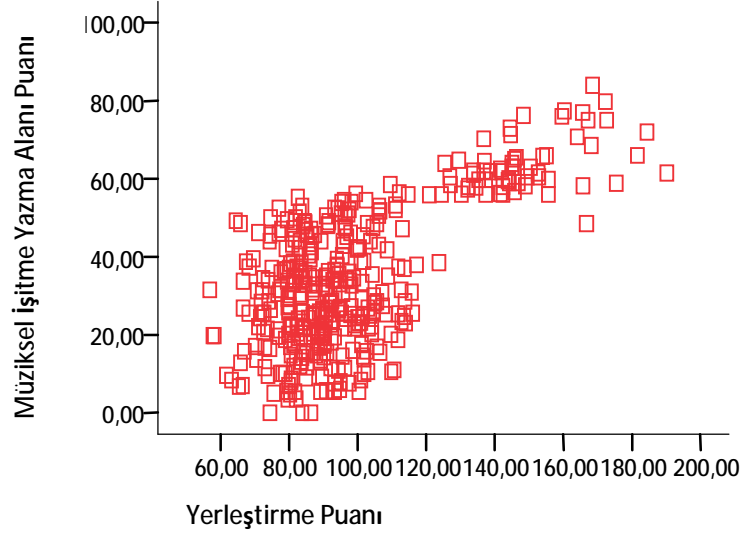
Adayların Yerleştirme puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları arasındaki ilişki Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Yerleştirme Puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları Arasındaki İlişki

	YP	Müziksel İşitme-Yazma	p
YP		.66	.000
Müziksel İşitme-Yazma	.66		
N	387	387	
\bar{X}	99.63	34.41	
ss	24.74	18.06	

Tablo 11 incelendiğinde adayların Yerleştirme puanları ($\bar{X} = 99.63$) ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ($\bar{X} = 34.41$) arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .66$, $p < .01$). Bu bağlamda Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları arttıkça, Yerleştirme puanlarının da arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı dikkate alındığında ($r^2 = .44$), adayların Yerleştirme puanlarındaki toplam varyansın (değişkenliğin) %44’ünün Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarıyla açıklanabileceği söylenebilir. Ayrıca Müziksel Söyleme ve Müziksel Çalma Alanları puanlarında olduğu gibi Yerleştirme puanları ile Müziksel İşitme-Yazma alanı puanları arasındaki ilişki sadece ikinci aşama sınavı puanlarına bakılarak incelendiğinde, anlamlı ilişkinin $r = .49$ düzeyinde olduğu saptanmıştır ($p < .01$).

Yerleştirme puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları arasındaki pozitif ilişki Grafik 6’da görselleştirilmiştir.

Grafik 6. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları ile Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği

Grafik 6’da Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları yüksekken, Yerleştirme puanlarının da yüksek, Yerleştirme puanları düşükken, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının da düşük olduğu görülmektedir.

Adayların Yerleştirme puanları ile Müziksel Çalma Alanı puanları arasındaki ilişki Tablo 12’de yer almaktadır.

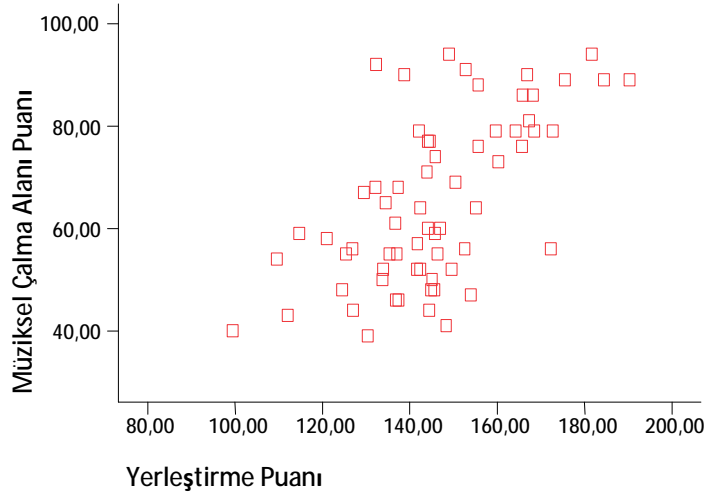
Tablo 12. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişki

	YP	Müziksel Çalma	p
YP		.62	.000
Müziksel Çalma	.62		
N	65	65	
\bar{X}	145.89	65.24	
ss	17.97	16.18	

Tablo 12 incelendiğinde, ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adayların Yerleştirme puanları ($\bar{X}=145.89$) ile Müziksel Çalma Alanı puanları ($\bar{X}=65.24$) arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.62$, $p<.01$). Bu bağlamda Müziksel Çalma Alanı puanları arttıkça, Yerleştirme puanlarının da arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı dikkate alındığında ($r^2=.38$), adayların

Yerleştirme puanlarındaki toplam varyansın (değişkenliğin) %38'inin Müziksel Çalma Alanı puanlarıyla açıklanabileceği söylenebilir.

Yerleştirme puanları ile Müziksel Çalma Alanı puanları arasındaki pozitif ilişki Grafik 7'de görselleştirilmiştir.

Grafik 7. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği

Grafik 7'de Müziksel Çalma Alanı puanları yüksekken Yerleştirme puanlarının da yüksek, Müziksel Çalma Alanı puanları düşükken, Yerleştirme puanlarının da düşük olduğu görülmektedir.

Adayların Yerleştirme puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki ilişki Tablo 13'te yer almaktadır.

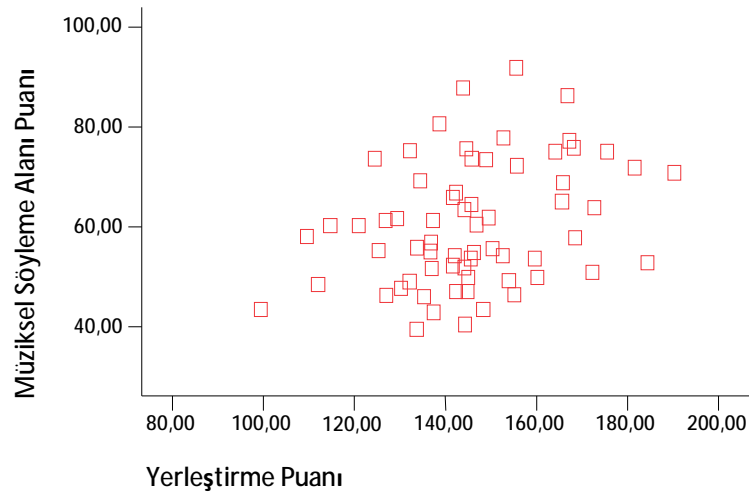
Tablo 13. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişki

	YP	Müziksel Söyleme	p
YP		.33	.008
Müziksel Söyleme	.33		
N	65	65	
\bar{X}	145.89	60.41	
ss	17.97	12.41	

Tablo 13 incelendiğinde, ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adayların Yerleştirme puanları ($\bar{X} = 145.89$) ile Müziksel Söyleme Alanı puanları ($\bar{X} = 60.41$)

arasında Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ve Müziksel Çalma Alanı puanlarına göre, daha düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.33$, $p<.01$). Bu bağlamda Müziksel Söyleme Alanı puanları arttıkça, Yerleştirme puanlarının da arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı dikkate alındığında ($r^2=.10$), adayların Yerleştirme puanlarındaki toplam varyansın (değişkenliğin) %10'unun Müziksel Söyleme Alanı puanlarıyla açıklanabileceği söylenebilir.

Yerleştirme puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki pozitif ilişki Grafik 8'de görselleştirilmiştir.

Grafik 8. Yerleştirme Puanları ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkinin Nokta Dağılım Grafiği

Grafik 8'de Müziksel Söyleme Alanı puanları yüksekken, Yerleştirme puanlarının da yüksek, Yerleştirme puanları düşükken, Müziksel Söyleme Alanı puanlarının da düşük olduğu görülmektedir.

4.4. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine ilişkin bulgular ve yorumlar verilmiştir. Adayların; cinsiyet, mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer-bölge, aile aylık gelir (varsa adayın geliri de dahil), aile müzik ilgi durumu, özel yetenek sınavlarına hazırlık süresi ve hazırlanma biçimi, okul ve hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu, sınavda performans gösterdiği çalgı

değişkenlerine göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Bu amaçla *t*-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi ve Tukey testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar aracılığıyla verilerek gerekli açıklamalar yapılmıştır.

4.4.1 Çeşitli Değişkenler ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Adayların cinsiyete göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının *t*-testi sonuçları Tablo 14’de yer almaktadır.

Tablo 14. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre *t*-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	<i>t</i>	p
Kız	178	34.68	17.27	385	.265	.791
Erkek	209	34.19	18.74			

Tablo 14’deki *t*-testi sonuçlarına göre kız adaylar ($\bar{X} = 34.68$) ile erkek adaylar ($\bar{X} = 34.19$) arasında Müziksel İşitme-Yazma puanlarında ($t = .265$, $p > .05$) anlamlı fark olmadığı görülmektedir.

Adayların mezun olunan lise türüne göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının tek yönlü varyans analizi sonuçları (ANOVA) Tablo 15’de yer almaktadır.

Tablo 15. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	13565,416	2	6782,708	23,174	.000
Gruplarıçi	112389,491	384	292,681		
Toplam	125954,907	386			

Tablo 15’deki varyans analizi sonuçlarına göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları mezun olunan lise türü gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F_{(2,384)} = 23,17$, $p < .01$).

Farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, GSSL mezunu adayların puanlarının ($\bar{X}=40.49$); genel lise ($\bar{X}=28.43$) ve diğer lise ($\bar{X}=29.64$) türlerinden mezun olan adayların puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve GSSL mezunlarının Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Adayların yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının tek yönlü varyans analizi sonuçları (ANOVA) Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	6108,523	3	2036,174	6,507	.000
Gruplarıçi	119846,384	383	312,915		
Toplam	125954,907	386			

Tablo 16'daki varyans analizi sonuçlarına göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında yaşantının çoğunun geçirildiği yerlere göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. ($F_{(3-383)}=6,507$, $p<.01$).

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmıştır. Testin sonuçlarına göre, yaşantısının çoğunu büyükşehirde geçiren adayların puanlarının ($\bar{X}=40.42$); il ($\bar{X}=33.74$), ilçe ($\bar{X}=28.99$) ve kasaba-köy ($\bar{X}=28.81$)'de geçiren adaylara göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma puanlarının yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	74		205.81		
Ege	4		159.50		
Marmara	11		145.68		
Doğu Anadolu	123	6	177.00	8.94	.177
Güneydoğu Anadolu	90		213.41		
Karadeniz	23		188.74		
İç Anadolu	62		198.20		
Toplam	387				

Tablo 17'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarında, adayların yaşantılarının çoğunu geçirdikleri bölgelere göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında [$\chi^2(6)=8.94$, $p>.05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma puanlarının aile müzik ilgi durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	80		190.87		
Dinleyici	111		182.28		
Amatör Düzeyde	136	4	196.69	3.571	.467
Müzik Eğitimsi	52		217.06		
Besteci-İcracı	8		192.19		
Toplam	387				

Tablo 18'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, aile müzik ilgi durumuna göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında [$\chi^2(4)=3.571$, $p>.05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının aile aylık gelir durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	34		159.68		
500-999	113		185.11		
1000-1499	113		204.19		
1500-1999	82	6	187.05	10.792	.095
2000-2499	18		207.64		
2500-2999	12		243.54		
3000 ve üstü	15		244.03		
Toplam	387				

Tablo 19'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(6)}=10.792$, $p>.05$] aile aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının hazırlık süresine göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 20'de yer almaktadır.

Tablo 20. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	56		136.83		
6 ay-1 yıl	82		155.85		
1 yıl 1 gün-2yıl	40		203.09		
2 yıl 1 gün-3 yıl	22	6	175.48	43.536	.000
3yıl 1gün-4 yıl	4		247.75		
4 yıl 1gün-5 yıl	153		223.96		
5 yıldan fazla	30		246.50		
Toplam	387				

Tablo 20'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(6)}=43.536$, $p<.01$] adayların sınavlara hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. 6 aydan az ve 6 ay-1 yıl süre dilimlerinde hazırlananlara göre; 1 yıl 1 gün-2 yıl, 4 yıl 1 gün-5 yıl ve 5 yıldan

fazla hazırlananların daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda 2 yıl 1 gün-3 yıl arasında hazırlananlar ile 4 yıl 1 gün-5 yıl ve yine 2 yıl 1 gün-3 yıl arasında hazırlananlar ile 5 yıldan fazla hazırlananların arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucu bulunmuş, 4 yıl 1 gün-5 yıl ve 5 yıldan fazla hazırlananların Müziksel İşitme-Yazma Alanında daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma puanlarının sınava yönelik eğitim aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 21'de yer almaktadır.

Tablo 21. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	177		226.62		
Özel-bireysel ders	63		124.43		
Dershane-kurs	129	3	185.34	41.428	.000
Bireysel Çaba	17		166.50		
Hazırlık yapmayanlar	1		272.00		
Toplam	387				

Tablo 21'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında adayların sınavlara hazırlanma biçimine göre [$\chi^2_{(3)}=41.428$, $p<.01$] anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Testin sonuçlarına göre, sınavlara okulda (GSSL) aldıkları eğitimle hazırlananların yani başka bir hazırlanma biçimi uygulamadan okulda aldıkları eğitimi değerlendiren GSSL mezunu adayların; özel-bireysel ders alanlardan, dershane-kurslara gidenlerden ve kendi çabası ile bireysel olarak hazırlananlardan Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

Ayrıca dershane ve kurslara giden adayların, özel-bireysel ders alan adaylara göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında daha başarılı oldukları ve farkın anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu durum dikkat çekicidir.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma puanlarının okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almayan	205		206.61		
Dershane-kurs	79		193.37		
Halkeğitim merkezi	15	3	117.60	11.357	.010
Özel-bireysel ders	88		178.22		
Toplam	387				

Tablo 22’deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, adayların Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(3)}=11.357$, $p<.05$] okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almayanların; halkeğitim merkezlerinde müzik eğitimi alanlardan ve özel bireysel ders alanlardan Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda dershane ve kurslarda müzik eğitimi alanlar ile özel-bireysel ders alanlar ve halk eğitim merkezlerinde müzik eğitimi alanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu, dershane ve kurslarda müzik eğitimi alanların, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında daha başarılı oldukları saptanmıştır.

Adayların Müziksel İşitme-Yazma puanlarının çalgı alanına göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 23’de yer almaktadır.

Tablo 23. Müziksel İşitme-Yazma Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	136		219.64		
Keman	53		207.05		
Klasik Gitar	61		162.19		
Flüt	29		216.26		
Bağlama	61		153.18		
Viyola	15		171.17		
Viyolonsel	13	12	254.00	40.830	.000
Ney	4		182.12		
Trompet	1		321.50		
Blokflüt	5		23.30		
Ud	5		151.00		
Klarnet	1		273.50		
Kanun	3		220.00		
Toplam	387				

Tablo 23'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre adayların Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında çalgı alanına göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir [$\chi^2_{(12)}=40.830$, $p<.01$]. Sınava en fazla katılımın olduğu dört gruba (keman, piyano, bağlama, klasik gitar) bakıldığında, Müziksel İşitme-Yazma Alanında en başarılı iki grubun piyano ve keman alanında performans gösterenler olduğu saptanmıştır. Bu durum; piyanonun çoksesliliği kullanım açısından geniş imkânlarla sahip olması ve kemanın kullanım açısından diğer yaylı çalgılardan daha önde olması ile bu çalgının perdesiz olmasından dolayı icra eden kişinin doğru sesleri basabilmesinin diğer çalgılara göre daha zor olmasından dolayı bu çalgıyı çalışma sürecinde işitme yeteneğinin gelişmesi ile açıklanabilir. Aynı zamanda flüt ve viyolonsel alanında performans gösteren adayların da Müziksel İşitme-Yazma Alanında yüksek puanlar aldıkları görülmektedir. Blokflüt alanında performans gösteren adayların, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları açısından en düşük grup olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Piyano ve keman alanında performans gösteren adayların; klasik gitar, bağlama ve viyolonsel alanında performans gösteren adaylardan Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları incelendiğinde; çalgı alanı klasik gitar olanların; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olan adaylardan daha başarısız oldukları, blokflüt olanlardan ise daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır.

Çalgı alanı flüt olan adayların, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının; bağlama, blokflüt ve klasik gitar olan adaylardan daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

Çalgı alanı bağlama olan adayların; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olan adaylardan Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarının daha düşük; blokflüt olanlardan ise daha yüksek olduğu ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Çalgı alanı viyola olanların; blokflüt olan adaylara göre daha başarılı oldukları, viyolonsel olan adaylara göre daha başarısız oldukları ve farkların anlamlı olduğu saptanmıştır.

Çalgı alanı viyolonsel olan adayların, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları incelendiğinde; klasik gitar, viyola, bağlama ve blokflüt olan adaylardan daha başarılı oldukları ve farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Çalgı alanı ney, ud ve kanun olanlar ile blokflüt olanların arasında anlamlı farklılıklar olduğu ve blokflüt olanların puanlarının en geride kaldığı görülmektedir.

4.4.2. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel Çalma Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, Müziksel Çalma Alanı puanlarının cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 24'de yer almaktadır.

Tablo 24. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Kız	29	32.33	937.50	502.50	-.258	.797
Erkek	36	33.54	1207.50			
Toplam	65					

Tablo 24'deki verilere bakıldığında, 387 adaydan 65 kişilik kontenjanı olan ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adayların puanlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde; adayların Müziksel Çalma puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (U=502.50, p>.05).

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların mezun olunan lise türüne göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 25'te yer almaktadır.

Tablo 25. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Lise Türü	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
GSSL	48		37.15	9.625	.008
Genel Lise	14	2	23.18		
Diğer	3		12.50		
Toplam	65				

Tablo 25'teki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(2)=9.625$, p<.01] mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre GSSL mezunu adayların puanlarının; Genel Lise ve diğer lise türlerinden mezun olan adayların puanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği ve GSSL mezunu adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum; GSSL mezunlarının ortaöğretim kademesinde bireysel çalgı dersi almalarından dolayı, çalgı alanında diğer adaylardan daha avantajlı bir konumda olmaları ile açıklanabilir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 26'da yer almaktadır.

Tablo 26. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yer	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Büyükşehir	25		37.56		
İl	34	3	23.94	4.607	.203
İlçe	4		30.75		
Kasaba-Köy	2		49.50		
Toplam	65				

Tablo 26'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(3)}=4.607$, $p>.05$] yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 27'de yer almaktadır.

Tablo 27. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	15		33.83		
Ege	1		64.50		
Marmara	1		34.50		
Doğu Anadolu	12	6	22.50	7.782	.255
Güneydoğu Anadolu	22		33.43		
Karadeniz	2		32.00		
İç Anadolu	12		39.08		
Toplam	65				

Tablo 27'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(6)}=7.782$, $p>.05$] yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların aile müzik ilgi durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 28’de yer almaktadır.

Tablo 28. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	13		31.35		
Dinleyici	17		34.38		
Amatör Düzeyde	24	4	35.40	1.536	.820
Müzik Eğitimsi	9		26.94		
Besteci-İcracı	2		30.50		
Toplam	65				

Tablo 28’deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(4)}=1.536$, $p>.05$] aile müzik ilgi durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların aile aylık gelir durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 29’da yer almaktadır.

Tablo 29. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	2		38.50		
500-999	19		32.00		
1000-1499	21		35.29		
1500-1999	12	6	29.79	1.450	.963
2000-2499	5		29.10		
2500-2999	2		41.00		
3000 ve üstü	4		33.50		
Toplam	65				

Tablo 29’daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(6)}=1.450$, $p>.05$] aile aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınava hazırlık süresine göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	4		21.88		
6 ay-1 yıl	6		21.00		
1 yıl 1 gün-2yıl	3		10.33		
2 yıl 1 gün-3 yıl	3	6	24.83	16.325	.012
3yıl 1gün-4 yıl	1		43.00		
4 yıl 1gün-5 yıl	39		40.09		
5 yıldan fazla	9		24.39		
Toplam	65				

Tablo 30'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2 (6) = 16.325$ p<.05] hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre, 4 yıl 1 gün-5 yıl arasındaki sürelerde hazırlanan adayların puanları ile 6 ay-1 yıl, 1 yıl 1 gün-2 yıl, 5 yıldan fazla hazırlanan adayların puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. 4 yıl 1 gün-5 yıl arasındaki sürelerde hazırlanan adayların puanlarının diğer üç grubun puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınava yönelik müzik eğitimi aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 31'de yer almaktadır.

Tablo 31. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	44		37.69		
Özel-bireysel ders	1		7.50		
Dershane-kurs	18	3	21.83	11.383	.010
Bireysel Çaba	2		43.00		
Toplam	65				

Tablo 31'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(3)}=11.383$, $p<.05$] sınavlara hazırlanma biçimine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre, GSSL'lerde aldıkları eğitimle sınavlara hazırlanan adayların Müziksel Çalma Alanı puanları ile dersane ve kurslarda hazırlanan adayların Müziksel Çalma Alanı puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Okulda aldıkları eğitimle hazırlananların puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun GSSL'lerde bireysel çalgı dersinin olması ve bu okullardan mezun adayların çalgı eğitimi almış olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 32 'de yer almaktadır.

Tablo 32. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almadım	41		36.98		
Dershane-kurs	15		27.43		
Halkeğitim merkezi	2	3	25.50	5.097	.165
Özel-bireysel ders	7		23.79		
Toplam	65				

Tablo 32'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2_{(3)}=5.097$, $p>.05$] okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Adayların çalgı alanına göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 33'de yer almaktadır.

Tablo 33. Müziksel Çalma Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	29		30.93		
Keman	15		34.80		
Klasik Gitar	3		15.17		
Flüt	7		34.79		
Bağlama	5	7	35.20	6.296	.506
Viyola	1		38.50		
Viyolonsel	4		40.12		
Kanun	1		62.00		
Toplam	65				

Tablo 33'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Çalma puanlarında [$\chi^2_{(7)}=6.296$, $p>.05$] çalgı alanına göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. İlk aşamaya giren adayların çalgı alanına göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında anlamlı farklılık [$\chi^2_{(12)}=40.830$, $p<.01$] olmasına rağmen, Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunamaması dikkat çekicidir. İkinci aşamaya giren adayların çalgı alanlarında belirli bir düzeyde

yeterliliğe sahip olmalarından dolayı birbirlerinden çok yüksek veya çok düşük puanlar almamaları sebebiyle anlamlı farklılığın oluşmadığı düşünülebilir.

4.4.3. Çeşitli Değişkenler ile Müziksel Söyleme Alanı Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların cinsiyete göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 34'de yer almaktadır.

Tablo 34. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Kız	29	34.57	1002.50	476.500	-.601	.548
Erkek	36	31.74	1142.50			
Toplam	65					

Tablo 34'deki verilere bakıldığında 387 adaydan 65 kişilik kontenjanı olan ikinci aşama sınavı girmeye hak kazanan adayların puanlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde; adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=476.50$, $p>.05$).

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların mezun olunan lise türüne göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 35'de yer almaktadır.

Tablo 35. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Lise Türü	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
GSSL	48		35.09		
Genel Lise	14	2	26.71	2.282	.320
Diğer	3		28.83		
Toplam	65				

Tablo 35'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(2)=2.282$, $p>.05$] mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Lise türüne göre Müziksel İşitme-Yazma puanlarında ($F(2,384)=23,17$, $p<.01$) ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında [$\chi^2(2)=9.625$, $p<.01$] anlamlı bir farklılık oluşurken, Müziksel Söyleme Alanı puanlarında farklılığın oluşmaması dikkat çekicidir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 36'da yer almaktadır.

Tablo 36. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yer	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Büyükşehir	25		30.34		
İl	34	3	33.24	2.568	.463
İlçe	4		39.00		
Kasaba-Köy	2		50.25		
Toplam	65				

Tablo 36'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(3)=2.568$, $p>.05$] yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 37'de yer almaktadır.

Tablo 37. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	15		34.33		
Ege	1		52.00		
Marmara	1		8.00		
Doğu Anadolu	12	6	32.29	6.352	.385
Güneydoğu Anadolu	22		28.16		
Karadeniz	2		42.00		
İç Anadolu	12		39.92		
Toplam	65				

Tablo 37'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(6) = 6.352, p > .05$] yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, aile müzik ilgi durumuna göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 38'de yer almaktadır.

Tablo 38. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	13		33.85		
Dinleyici	17		33.88		
Amatör Düzeyde	24	4	34.04	1.681	.794
Müzik Eğitimsi	9		30.89		
Besteci-İcracı	2		17.00		
Toplam	65				

Tablo 38'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(4) = 1.681, p > .05$] aile müzik ilgi durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların, aile aylık gelir durumuna göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 39'da yer almaktadır.

Tablo 39. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	2		41.50		
500-999	19		33.39		
1000-1499	21		35.29		
1500-1999	12	6	31.38	2.501	.868
2000-2499	5		24.70		
2500-2999	2		40.00		
3000 ve üstü	4		26.62		
Toplam	65				

Tablo 39'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2_{(6)} = 2.501$, $p > .05$] aile aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınavlara hazırlık süresine göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 40'da yer almaktadır.

Tablo 40. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	4		31.50		
6 ay-1 yıl	6		23.92		
1 yıl 1 gün-2yıl	3		21.17		
2 yıl 1 gün-3 yıl	3	6	24.67	9.591	.143
3yıl 1gün-4 yıl	1		53.50		
4 yıl 1gün-5 yıl	39		37.92		
5 yıldan fazla	9		22.83		
Toplam	65				

Tablo 40'daki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2_{(6)} = 9.591$, $p > .05$] hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların sınava yönelik müzik eğitimi aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 41'de yer almaktadır.

Tablo 41. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	44		34.22		
Özel-bireysel ders	1	3	31.00	1.134	.769
Dershane-kurs	18		29.36		
Bireysel Çaba	2		40.00		
Toplam	65				

Tablo 41'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(3)=1.134$, $p>.05$] sınava yönelik müzik eğitimi aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların okul ve sınava hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Müziksel Söyleme Alanı puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 42'de yer almaktadır.

Tablo 42. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almadım	41		36.00		
Dershane-kurs	15	3	29.23	3.294	.349
Halkeğitim merkezi	2		19.25		
Özel-bireysel ders	7		27.43		
Toplam	65				

Tablo 42'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2(3) = 3.294$, $p>.05$] okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

İkinci Aşama Sınavına girmeye hak kazanan adayların çalgı alanına göre Müziksel Söyleme Alanı puanları arasındaki Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 43'de yer almaktadır.

Tablo 43. Müziksel Söyleme Alanı Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	29		32.12		
Keman	15		35.57		
Klasik Gitar	3		12.83		
Flüt	7		29.93		
Bağlama	5	7	33.30	9.727	.205
Viyola	1		13.00		
Viyolonsel	4		47.88		
Kanun	1		61.00		
Toplam	65				

Tablo 43'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, ikinci aşama sınavına giren adayların Müziksel Söyleme Alanı puanlarında [$\chi^2 (7) = 9.727, p > .05$] çalgı alanına göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

4.4.4. Çeşitli Değişkenler ile Yerleştirme Puanları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Adayların cinsiyete göre Yerleştirme puanlarının *t*-testi sonuçları Tablo 44'de yer almaktadır.

Tablo 44. Yerleştirme Puanlarının Cinsiyete Göre *t*-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kız	178	100.19	24.24	385	.411	.681
Erkek	209	99.15	25.21			

Tablo 44'deki *t*-testi sonuçlarına göre, kız adaylar ($\bar{X} = 100.19$) ile erkek adaylar ($\bar{X} = 99.15$) arasında Yerleştirme puanlarında ($t = .411, p > .05$) anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Adayların mezun olunan lise türüne göre Yerleştirme puanlarının tek yönlü varyans analizi sonuçları (ANOVA) Tablo 45'de yer almaktadır.

Tablo 45. Yerleştirme Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	6782.514	2	3391.257	5.672	.004
Gruplarıçi	229571.436	384	597.842		
Toplam	236353.950	386			

Tablo 45'deki varyans analizi sonuçlarına bakıldığında, Yerleştirme puanları mezun olunan lise türü gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F_{(2-384)}=5.672, p<.01$).

Lise türüne göre farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, GSSL mezunu adayların puanlarının ($\bar{X}=103.93$); genel liselerden ($\bar{X}=95.37$) mezun olan adayların puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve GSSL mezunlarının Yerleştirme puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. GSSL ve genel lise mezunu adayların puanları ile diğer lise türlerinden mezun olan adayların puanları ($\bar{X}=96.40$) arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yerleştirme puanının hesaplanmasında; Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarının yanı sıra AOBP ve YGS puanının da kullanılmasından dolayı, değişkenlere göre puanlar arası farklılıklarda AOBP ve YGS puanının da etkisi olduğu unutulmamalıdır.

Adayların, yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre Yerleştirme puanlarının (YP) tek yönlü varyans analizi sonuçları (ANOVA) Tablo 46'da yer almaktadır.

Tablo 46. Yerleştirme Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Yere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	6363.162	3	2121.054	3.532	.015
Gruplarıçi	229990.788	383	600.498		
Toplam		386			

Tablo 46'daki varyans analizi sonuçlarına bakıldığında, Yerleştirme puanlarında yaşantının çoğunun geçirildiği yerlere göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. ($F_{(3-383)}=3,532, p<.05$).

Değişkenler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacı ile Tukey testi yapılmıştır. Testin sonuçlarına göre yaşantılarının çoğunu büyükşehirlerde geçiren adayların puanlarının ($\bar{X}=105.73$); ilçelerde geçiren adayların puanlarına ($\bar{X}=94.06$) göre anlamlı farklılık gösterdiği ve büyükşehir grubundaki adayların puanlarının, ilçe grubunda yer alanların puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İl ve kasaba-köy gruplarında yer alan adayların puanlarında gruplar arası anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Adayların Yerleştirme puanlarının (YP), yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 47’de yer almaktadır.

Tablo 47. Yerleştirme Puanlarının Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Bölge	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Akdeniz	74		185.32		
Ege	4		265.00		
Marmara	11		153.64		
Doğu Anadolu	123	6	177.11	10.725	.097
Güneydoğu Anadolu	90		214.02		
Karadeniz	23		193.17		
İç Anadolu	62		211.68		
Toplam	387				

Tablo 47’deki Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, adayların yaşantılarının çoğunu geçirdikleri bölgelere göre Yerleştirme puanlarında [$\chi^2 (6) =10.725, p>.05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların Yerleştirme puanlarının, aile müzik ilgi durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 48’de yer almaktadır.

Tablo 48. Yerleştirme Puanlarının Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Müzik İlgi Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Yok	80		187.62		
Dinleyici	111		188.67		
Amatör Düzeyde	136	4	195.63	2.642	.619
Müzik Eğitimsi	52		202.81		
Besteci-İcracı	8		246.75		
Toplam	387				

Tablo 48'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, aile müzik ilgi durumuna göre Yerleştirme puanlarında [$\chi^2 (4) = 2.642, p > .05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların Yerleştirme puanlarının aile aylık gelir durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 49'da yer almaktadır.

Tablo 49. Yerleştirme Puanlarının Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Aile Aylık Gelir Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
0-499	34		179.32		
500-999	113		184.05		
1000-1499	113		198.17		
1500-1999	82	6	193.89	5.210	.517
2000-2499	18		241.56		
2500-2999	12		210.42		
3000 ve üstü	15		201.20		
Toplam	387				

Tablo 49'daki Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, aile aylık gelir durumuna göre Yerleştirme puanlarında [$\chi^2 (6) = 5.210, p > .05$] anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Adayların Yerleştirme puanlarının sınava hazırlık süresine göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 50'de yer almaktadır.

Tablo 50. Yerleştirme Puanlarının Hazırlık Süresine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hazırlık Süresi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
6 aydan az	56		183.04		
6 ay-1 yıl	82		175.13		
1 yıl 1 gün-2yıl	40		191.62		
2 yıl 1 gün-3 yıl	22	6	177.82	6.833	.337
3yıl 1gün-4 yıl	4		243.75		
4 yıl 1gün-5 yıl	153		205.76		
5 yıldan fazla	30		214.43		
Toplam	387				

Tablo 50'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, Yerleştirme puanlarında [$\chi^2 (6) = 6.833, p > .05$] adayların hazırlık süresine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Adayların Yerleştirme puanlarının sınava yönelik eğitim aldığı yer-yönteme, hazırlanma biçimine göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 51'de yer almaktadır.

Tablo 51. Yerleştirme Puanlarının Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Sınavlara Hazırlanma Biçimi	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Okul	177		201.32		
Özel-bireysel ders	63		155.02		
Dershane-kurs	129	4	198.79	10.191	.037
Bireysel Çaba	17		221.06		
Hazırlık Yapmayanlar	1		277.00		
Toplam	387				

Tablo 51'deki Kruskal Wallis testi sonuçları incelendiğinde, Yerleştirme puanlarında adayların sınavlara hazırlanma biçimlerine göre [$\chi^2 (4) = 10.191, p < .05$] anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre GSSL'lerde aldıkları eğitimle sınavlara hazırlık yapanların puanları ile özel-bireysel ders alarak hazırlananların puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve

GSSL'lerde aldıkları eğitimle hazırlananların puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Özel-bireysel ders olarak hazırlananların puanlarının; derslane ve kurslarda hazırlananların ve bireysel olarak hazırlananların puanlarından daha düşük olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu sonucu bulunmuştur. Bu durum dikkat çekicidir.

Adayların Yerleştirme puanlarının okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 52'de yer almaktadır.

Tablo 52. Yerleştirme Puanlarının Okul ve Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul ve Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Almayanlar	205		200.77		
Dershane-kurs	79		203.48		
Halkeğitim merkezi	15	3	214.13	7.201	.066
Özel-bireysel ders	88		166.30		
Toplam	387				

Tablo 52'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, adayların Yerleştirme puanlarında [$\chi^2_{(3)} = 7.201$, $p > .05$], okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Adayların Yerleştirme puanlarının çalgı alanına göre Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 53'te yer almaktadır.

Tablo 53. Yerleştirme Puanlarının Çalgı Alanına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çalgı Alanı	n	sd	Sıra Ort.	χ^2	p
Piyano	136		210.80		
Keman	53		224.83		
Klasik Gitar	61		165.59		
Flüt	29		225.03		
Bağlama	61		169.75		
Viyola	15		114.33		
Viyolonsel	13	12	264.54	41.425	.000
Ney	4		123.25		
Trompet	1		266.00		
Blokflüt	5		129.80		
Ud	5		62.00		
Klarnet	1		39.00		
Kanun	3		198.00		
Toplam	387				

Tablo 53'deki Kruskal-Wallis testi sonuçlarına bakıldığında, adayların Yerleştirme puanlarında, çalgı alanına göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir [$\chi^2_{(12)} = 41.425, p < .01$]. Yerleştirme puanlarında en fazla katılımın olduğu dört gruba bakıldığında (piyano, keman, klasik gitar, bağlama), piyano ve keman alanında performans gösterenlerin daha yüksek puanlar aldığı gözlemlenmektedir. Aynı zamanda çalgı alanı flüt ve viyolonsel olanların da yüksek puanlar aldığı saptanmıştır. Yerleştirme puanları ve Müziksel İşitme-Yazma Alanı [$\chi^2_{(12)} = 40.830, p < .01$] puanları incelendiğinde; çalgı alanına göre, yüksek puan alan gruplar bakımından, bu iki puan türünün benzerlik göstermesi dikkat çekicidir.

Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Çalgı alanı piyano ve keman olanların puanlarının; klasik gitar, bağlama, viyola, ud olanların puanlarına göre daha yüksek olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu sonucu bulunmuştur.

Çalgı alanı klasik gitar olan adayların puanlarının; piyano, keman, flüt ve viyolonsel olanların puanlarından daha düşük, ud olanların puanlarından ise daha yüksek olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Çalgı alanı flüt olanların puanlarının; çalgı alanı klasik gitar, bağlama, viyola ve ud olanların puanlarından daha yüksek olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu saptanmıştır.

Bağlama alanında performans gösterenlerin puanlarının; flüt ve viyolonsel alanında performans gösterenlerden daha düşük, viyola ve ud alanında performans gösterenlerden daha yüksek olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

Çalgı alanı viyola olanların puanlarının; piyano, keman, flüt, bağlama ve viyolonsel olanların puanlarından daha düşük olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

Viyolonsel alanında performans gösterenlerin puanlarının; klasik gitar, bağlama, viyola, ney, blokflüt ve ud alanında performans gösterenlerin puanlarından daha yüksek olduğu ve farklılıkların anlamlı olduğu saptanmıştır.

4.5. Çeşitli Değişkenlere Göre Adayların Başarı Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlıkta Araştırmanın Beşinci Alt Problemine ilişkin bulgular ve yorumlar verilmiştir. Adayların; cinsiyet, mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer-bölge, anne-baba eğitim durumu, aile aylık gelir (varsa adayın geliri de dahil), aile müzik ilgi durumu, özel yetenek sınavlarına hazırlık süresi ve hazırlanma biçimleri, hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu, sınavda performans gösterdiği çalgı değişkenlerine göre başarı durumları incelenmiştir. Bu amaçla çapraz tablolar oluşturulmuştur. İki değişken için Kay-kare testi uygun görülmüş olmasına rağmen, alt amaçların önemli bir kısmında, serbestlik derecesinin birden büyük ($sd > 1$) olduğu durumlarda beklenen değeri 5'ten küçük gözenek sayısı %20'yi aşmıştır. Beklenen değer küçük olduğu satır/sütun düzeylerinde mantıklı birleştirmeler yapılamaması ve bu gözeneklerin azaltılması için satır/sütunların ilgili düzeylerinin analiz dışı bırakılmaması sebebiyle sadece frekans ve yüzdelerin belirtildiği çapraz tabloların verilmesi uygun görülmüştür (Büyüköztürk, 148:2007). Elde edilen sonuçlar tablolar aracılığıyla verilerek gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Adayların cinsiyete göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 54’de yer almaktadır.

Tablo 54. Adayların Cinsiyetlerine Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Kız	n	15	163	178
	%	8.4	91.6	100.0
Erkek	n	15	194	209
	%	7.2	92.8	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 54 incelendiğinde, 178 kız adayın 15’inin %8.4 oranla; 209 erkek adayın ise yine 15’inin %7.2 oran ile sınavı kazanarak başarılı oldukları tespit edilmiştir. Adayların cinsiyete göre birbirlerine yakın dağılım gösterdiği ya da diğer bir anlatımla adayların başarı durumlarında cinsiyete göre farklılık olmadığı görülmektedir.

Adayların mezun oldukları lise türüne göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 55’te yer almaktadır.

Tablo 55. Adayların Mezun Olunan Lise Türüne Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
GSSL	n	25	163	188
	%	13.3	86.7	100.0
Genel Lise	n	4	156	160
	%	2.5	97.5	100.0
Diğer	n	1	38	39
	%	2.6	97.4	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 55’te bakıldığında, kazanan adaylarının oranı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GSSL) mezunu olan 188 adayda %13.3 iken, bu oranın genel lise mezunu olan 160 adayda %2.5’e, diğer lise türlerinden mezun 39 adayda ise %2.6’ya düştüğü tespit edilmiştir.

GSSL mezunu adayların daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu durumun GSSL kurumlarında mesleki müzik eğitimi verilmesinden dolayı, bu lise türünden mezun olan adayların sınavlara daha nitelikli bir eğitim ile hazırlanmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Adayların yaşantılarının çoğunu geçirdikleri yere göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 56’da yer almaktadır.

Tablo 56. Adayların Yaşantısının Çoğunu Geçirildiği Yere Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Büyükşehir	n	16	82	98
	%	16.3	83.7	100.0
İl	n	12	195	207
	%	5.8	94.2	100.0
İlçe	n	1	51	52
	%	1.9	98.1	100.0
Kasaba-Köy	n	1	29	30
	%	3.3	96.7	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 56 incelendiğinde, yaşantısının çoğunu büyükşehirlerde geçiren 98 adayın %16.3’ünün sınavı kazandığı görülmektedir. İllerde geçiren 207 adayın %5.8’inin, ilçelerde geçiren 52 adayın %1.9’unun, kasaba ve köylerde geçiren 30 adayın ise %3.3’ünün sınavda başarılı oldukları gözlemlenmektedir. Büyükşehir ile karşılaştırıldığında il, ilçe ve kasaba-köylerde yaşantısının çoğunu geçiren adayların kazanma oranlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Yaşantısının çoğunu büyükşehirlerde geçiren adayların daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu durumun, büyükşehirlerde yaşam kalitesinin her alanda daha nitelikli olması sebebi ile yaşantısının çoğunu büyükşehirlerde geçiren adayların eğitim alanında daha iyi imkânlardan yararlanmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Adayların yaşantılarının çoğunu geçirdikleri bölgeye göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 57’de yer almaktadır.

Tablo 57. Adayların Yaşantının Çoğunun Geçirildiği Bölgeye Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Akdeniz	n	8	66	74
	%	10.8	89.2	100.0
Ege	n	1	3	4
	%	25.0	75.0	100.0
Marmara	n	1	10	11
	%	9.1	90.9	100.0
Doğu Anadolu	n	2	121	123
	%	1.6	98.4	100.0
Güneydoğu Anadolu	n	12	78	90
	%	13.3	86.7	100.0
Karadeniz	n	0	23	23
	%	.0	100.0	100.0
İç Anadolu	n	6	56	62
	%	9.7	90.3	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 57 incelendiğinde, sınavı kazanan adayların 12'sinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi, 8'inin Akdeniz Bölgesi, 6'sının ise İç Anadolu Bölgesi'nde yaşantılarının çoğunu geçirdikleri görülmektedir. Toplam 30 adaydan 26'sının bu üç bölgede yaşantılarının önemli bir kısmını geçirdikleri gözlemlenmektedir. Bu durumun sınava bu bölgelerden katılım oranı ile ilgili olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda Doğu Anadolu Bölgesi ile beraber en fazla katılımın yaşantısının çoğunu bu bölgelerde geçirmiş olan adaylarda olduğu saptanmıştır. En yüksek sayıda katılım 123 aday ile Doğu Anadolu Bölgesi'nden olmasına rağmen, kazanan kişi sayısı sadece 2 olup, bu üç bölgeye göre daha düşük konumdadır. Kazanan aday sayısının en fazla olduğu üç bölge incelendiğinde, yaşantısının çoğunu Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde geçiren adaylarda kazanan adayların oranının %13.3 ile diğer gruplara göre en yüksek oranda olduğu görülmektedir. Bu oranın sırasıyla Akdeniz Bölgesi'nde %10.8, İç Anadolu Bölgesi'nde %9.7 ile azaldığı görülmektedir. Kalkınma düzeyi düşük olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşantısının çoğunu geçirenlerin, kazanan aday bakımından en üst konumda olması dikkat çekicidir.

Yaşantısının çoğunu Ege ve Marmara Bölgelerinde geçirenlerin katılımı düşük olup, her bölgeden birer tane olmak üzere 2 aday sınavı kazanmıştır. Yaşantısını Karadeniz Bölgesi'nde geçiren 23 adaydan ise hiçbiri sınavda başarılı olamamıştır.

Adayların anne eğitim durumuna göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 58’de yer almaktadır.

Tablo 58. Adayların Anne Eğitim Durumuna Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Okuryazar olmayan	n	1	35	36
	%	2.8	97.2	100.0
İlköğretim	n	13	183	196
	%	6.6	93.4	100.0
Lise	n	11	99	110
	%	10.0	90.0	100.0
Üniversite	n	5	39	44
	%	11.4	88.6	100.0
Lisansüstü	n	0	1	1
	%	.0	100.0	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Kazanan adaylara bakıldığında, en yüksek oranın %11.4 ile annesi üniversite mezunu olan adaylarda olduğu görülmektedir. Annesi okuryazar olmayan 36 adaydan 1’i %2.8 oran ile diğer gruplara göre daha düşük başarı göstermişlerdir. Anne eğitim durumu lisansüstü olan sadece 1 adayın olduğu ve sınavı kazanamadığı görülmektedir. Kazanan adaylardan, annesi üniversite mezunu olanların en yüksek oranda olması durumu; üniversite mezunu bir annenin eğitim düzeyi yüksek bir birey olarak daha bilgili ve bilinçli bir biçimde çocuklarının eğitim sürecine yardımcı olabilme noktasında daha yeterli bir donanıma sahip olması nedeniyle ortaya çıktığı düşünülebilir. Adayların baba eğitim durumuna göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 59’da yer almaktadır.

Tablo 59. Adayların Baba Eğitim Durumuna Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Okuryazar olmayan	n	0	4	4
	%	.0	100.0	100.0
İlköğretim	n	11	134	145
	%	7.6	92.4	100.0
Lise	n	8	144	152
	%	5.3	94.7	100.0
Üniversite	n	10	72	82
	%	12.2	87.8	100.0
Lisansüstü	n	1	3	4
	%	25.0	75.0	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 59 incelendiğinde, kazanan adayların oranı babası üniversite mezunu olan 82 adayda %12.2, ilköğretim mezunu olan 145 adayda %7.6 ve lise mezunu olan 152 adayda %5.3 olarak görülmektedir. Babası lisansüstü eğitim programlarından mezun olan sadece 4 aday olması yani katılımın az olması bir yana bırakıldığında, anne eğitim durumunda olduğu gibi babası üniversite mezunu olan adaylar, diğer bir anlatımla baba eğitim durumu yüksek olan adaylar daha başarılı olmuşlardır.

Baba eğitim durumu okuryazar olmayan 4 adaydan hepsinin başarısız olduğu tespit edilmiştir. Babası lisansüstü eğitim durumunda olan aday sayısının düşük olduğu (4 aday) ve bu adaylardan 1'inin başarılı olduğu gözlemlenmektedir. Babası ilköğretim mezunu olan adayların kendi içlerindeki kazanma oranının (%7.6); babası lise mezunu olan adaylara göre (%5.3) daha yüksek olması dikkat çekicidir.

Adayların aile müzik ilgi durumuna göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 60'da yer almaktadır.

Tablo 60. Adayların Aile Müzik İlgi Durumuna Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Yok	n	7	73	80
	%	8.8	91.2	100.0
Dinleyici	n	6	105	111
	%	5.4	94.6	100.0
Amatör Düzeyde	n	12	124	136
	%	5.4	94.6	100.0
Müzik Eğitimcisi	n	5	47	52
	%	9.6	90.4	100.0
Besteci-İcracı	n	0	8	8
	%	.0	100.0	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 60'a bakıldığında, kazanan adayların oranının ailesinde müzik eğitimcisi olan 52 adayda en yüksek (%9.6) olduğu görülmektedir. Bu oranın ailesinde hiçbir bireyde müzik ilgisi olmayan 80 adayda %8.8 olduğu, sadece dinleme alışkanlığı olan bireylerin bulunduğu 111 adayda ve amatör düzeyde ilgilenen (çalgı çalan, korolara katılan vb.) 136 adayda eşit olduğu (%5.4) tespit edilmiştir.

Ailesinde mesleki açıdan, besteci-icracı bulunan sadece 8 adayın sınava katılması ve bu adayların hiçbirinin sınavı kazanamaması ile ailesinde müzik ilgisi

olmayan adayların kendi içlerindeki kazanma oranının (%8.8); ailesinde dinleyici (%5.4) ve amatör (%5.4) düzeyde müzik ilgisi bulunan bireylerin olduğu adayların kazanma oranına göre yüksek olması dikkat çekicidir.

Adayların, aile aylık gelir durumuna göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 61’de yer almaktadır.

Tablo 61. Aile Aylık Gelir Durumuna Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
0-499	n	1	33	34
	%	2.9	97.1	100.0
500-999	n	7	106	113
	%	6.2	93.8	100.0
1000-1499	n	8	105	113
	%	7.1	92.9	100.0
1500-1999	n	8	74	82
	%	9.8	90.2	100.0
2000-2499	n	3	15	18
	%	16.7	83.3	100.0
2500-2999	n	0	12	12
	%	.0	100.0	100.0
3000 ve üstü	n	3	12	15
	%	20.0	80.0	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 61 incelendiğinde, 30 kazanan adayın aile aylık gelir durumlarının 8’inin 1500-1999 TL, yine 8’inin 1000-1499 TL ve 7’sinin 500-999 TL aralığında olduğu gözlemlenmektedir. 30 kazanan adayın 23’ünün 500-1999 TL aralığındaki gelir durumuna sahip ailelerden geldikleri tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu üç grubun sınava katılan 387 adayın 308’ini oluşturduğu saptanmıştır. Kendi içlerinde kazanan adayların oranı 1500-1999 TL aralığında %9.8, 1000-1499 TL aralığında %7.1, 500-999 TL aralığında %6.2 olduğu görülmektedir.

Adayların sınavlara hazırlık süresine göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 62’de yer almaktadır.

Tablo 62. Adayların Sınavlara Hazırlık Süresine Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
6 Aydan Az	n	1	55	56
	%	1.8	98.2	100.0
6 Ay-1 Yıl	n	3	79	82
	%	3.7	96.3	100.0
1 Yıl 1 Gün-2 Yıl	n	0	40	40
	%	.0	100.0	100.0
2 Yıl 1 Gün-3 Yıl	n	0	22	22
	%	.0	100.0	100.0
3 Yıl 1Gün-4 Yıl	n	1	3	4
	%	25.0	75.0	100.0
4 Yıl 1Gün-5 Yıl	n	23	130	153
	%	15.0	85.0	100.0
5 Yıldan Fazla	n	2	28	30
	%	6.7	93.3	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 62'ye bakıldığında, 30 adaydan 23'ünün 4 yıl 1 gün-5 yıl zaman aralığındaki sürelerde sınavlara hazırlık yaptıkları görülmektedir. Sınavı kazanma oranı, sınavlara bu zaman diliminde hazırlanmış olan 153 adayda %15.0 olarak gözlemlenmektedir. Bu durum, mezun olunan lise türüne göre adayların başarı durumlarında ortaya çıkan sonuçla paralellik göstermekte olup, iki değişkende de (lise türü, hazırlık süresi) Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GSSL) mezunu adayların daha başarılı oldukları ve grup içi kazanma oranlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu zaman diliminde hazırlık yapanların büyük bir kısmını Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GSSL) mezunu adaylar oluşturmaktadır. GSSL'lerde mesleki müzik eğitimi verildiği düşünüldüğünde, en az dört yıllık bir zaman diliminde bu liselere devam etmiş olan adayların gördükleri öğrenimin, özel yetenek sınavlarına hazırlık süreci kapsamına dahil edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Adayların sınavlara hazırlanma biçimlerine göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 63'te yer almaktadır.

Tablo 63. Adayların Sınavlara Hazırlanma Biçimine Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Okul (GSSL)	n	25	152	177
	%	14.1	85.9	100.0
Özel-Bireysel Ders	n	0	63	63
	%	.0	100.0	100.0
Dershane-Kurs	n	4	125	129
	%	3.1	96.9	100.0
Bireysel Çaba	n	1	16	17
	%	5.9	94.1	100.0
Hazırlık Yapmayanlar	n	0	1	1
	%	.0	100.0	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 63 incelendiğinde, sınavı kazanan 30 adaydan 25'inin GSSL mezunu oldukları ve okulda aldıkları eğitimin dışında bir hazırlanma sürecinden (özel-bireysel ders, dershane vb.) geçmemiş kişiler oldukları görülmektedir. Her grubun kendi içerisindeki sınavı kazanma durumu düşünüldüğünde, en yüksek oranın, GSSL'lerde aldıkları eğitimle sınavlara hazırlanan adaylarda olduğu ve toplam 177 adayda bu oranın %14.1 olduğu gözlemlenmektedir.

Özel yetenek sınavlarına dershane ve kurslarda hazırlanan 129 kişiden 4'ü, bireysel olarak hazırlanan 17 kişiden ise 1'i sınavı kazanmıştır. Özel-bireysel ders olarak hazırlık yapan 63 adaydan ve hazırlık yapmadan sınava giren 1 adaydan hiçbirisi sınavı kazanamamışlardır. Oysaki özel-bireysel derslerde verilen derslerde; dershane ve kurslarda verilen derslere göre öğrenci ile daha yakından ilgilenilir ve öğrenciye daha fazla zaman ayrılır. Öğrenci sayısı dershane ve kurslara göre daha düşük olduğu için daha ayrıntılı ve sağlıklı bir ders işleme ortamının yaratılması gerekir. Bu düşüncelerden hareketle sınava dershane ve kurslarda hazırlanan 4 adayın sınavı kazanmasının yanı sıra özel-bireysel ders olarak sınava hazırlanan adaylardan hiçbirinin sınavı kazanamaması dikkat çekicidir.

Adayların, sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 64'de yer almaktadır.

Tablo 64. Adayların Sınavlara Hazırlık Süreci Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumuna Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Almayan	n	23	182	205
	%	11.2	88.8	100.0
Dershane-kurs	n	5	74	79
	%	6.3	93.7	100.0
Halkeğitim Merkezi	n	1	14	15
	%	6.7	93.3	100.0
Özel-Bireysel Ders	n	1	87	88
	%	1.1	98.9	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 64’de sınava giren 387 adayın ve kazanan 30 adayın; okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde, ya da diğer bir anlatımla okul bünyesinde aldıkları müzik eğitimi ve özel yetenek sınavlarına hazırlık sürecinde aldıkları müzik eğitimi dışında müzik eğitimi alma durumlarına ilişkin istatistiksel bilgiler yer almaktadır. 30 kazanan adayda en yüksek kazanan kişi sayısının, 23 adayla sınavlara hazırlık süreci ve okulda aldıkları müzik eğitimi dışında herhangi bir dershane-kursta, halkeğitim merkezinde ya da ailesinin yönlendirmesi veya kendi isteğiyle özel ders, çalgı vb. eğitim almayan adaylarda olduğu gözlemlenmektedir. Okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almayan 205 adayda kazanan adayların oranı, %11.2 ile diğer gruplar ile karşılaştırıldığında en yüksek seviyededir.

Lisans öncesi dönemde okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almayan adayların hem sınava giren toplam kişi sayısındaki hem de kazanan kişi sayısındaki en yüksek oranlara sahip olması dikkat çekicidir. Tablo 64’deki bulgulara göre özel ders alan veya herhangi bir dershane, kursta ya da halk eğitim merkezlerinde müzik eğitimi alan adaylar, sınava katılım ve sınavı kazanma durumu açısından okul ve hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almayan adayların oldukça gerisinde kalmışlardır. Erken yaşlarda özel dersler alan veya müzik eğitimi veren özengen kurumlara giden bireylerin, diğer kişilere göre müziksel yatkınlığının- hazırbulunuşluğunun daha yüksek olması ve özel yetenek sınavlarında daha başarılı olmaları beklenebilirdi. Fakat bazı adaylar için bu durumun; GSSL mezunu adayların hem sınava katılımında hem de kazanan kişi sayısında en yüksek oranda olmaları ve bu adayların zaten ortaöğretim kademesinde, GSSL’lerde mesleki müzik eğitimi

almalarından dolayı özel ders almaya veya herhangi bir dersane, kurs ya da halk eğitim merkezinde müzik eğitimi almaya gerek duymamalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Adayların sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre başarı durumlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 65'te yer almaktadır.

Tablo 65. Adayların Çalgı Alanına Göre Başarı Durumları

		Kazanan	Kazanamayan	Toplam
Piyano	n	12	124	136
	%	8.8	91.2	100.0
Keman	n	9	44	53
	%	17.0	83.0	100.0
Klasik Gitar	n	1	60	61
	%	1.6	98.4	100.0
Flüt	n	3	26	29
	%	10.3	89.7	100.0
Bağlama	n	2	59	61
	%	3.3	96.7	100.0
Viyola	n	0	15	15
	%	.0	100.0	100.0
Viyolonsel	n	2	11	13
	%	15.4	84.6	100.0
Kanun	n	1	2	3
	%	33.3	66.7	100.0
Ney	n	0	4	4
	%	.0	100.0	100.0
Trompet	n	0	1	1
	%	.0	100.0	100.0
Blokflüt	n	0	5	5
	%	.0	100.0	100.0
Ud	n	0	5	5
	%	.0	100.0	100.0
Klarnet	n	0	1	1
	%	.0	100.0	100.0
Toplam	n	30	357	387
	%	7.8	92.2	100.0

Tablo 65 incelendiğinde kazanan adayların, çalgı alanı piyano, keman, klasik gitar, flüt, bağlama, viyolonsel ve kanun olan adaylardan oluştuğu ve çalgı alanı viyola, ney, trompet, blokflüt, ud ve klarnet olan adaylardan hiçbirinin başarılı olamadığı görülmektedir. En fazla kazanan adayın 12 kişi ile çalgı alanı piyano ve 9 kişi ile çalgı alanı keman olan grupta olduğu gözlemlenmektedir. Müziksel çalma sınavında keman ve flüt alanında performans gösteren adayların, genel katılımda bağlama ve klasik gitar alanında performans gösteren adaylardan daha az olmalarına rağmen, daha başarılı oldukları görülmektedir.

Çalgı alanında, sınava en fazla katılan ile sınavı en fazla kazanan kişi sayısı; 136 kişi ve 12 kişi ile piyano performansı gösterenlerdedir. Fakat en fazla katılımın olduğu dört grubun (piyano, klasik gitar, keman, bağlama) her grup için kendi içlerindeki oranları incelendiğinde, en yüksek oranın %17.0 ile çalgı alanı keman olan adaylarda olduğu tespit edilmiştir. Daha çok Türk müziği icralarında kullanılan bağlama, ney ve kanun çalgılarıyla performans gösteren adayların başarı durumlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın IV. Bölümünde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda, özel yetenek sınavında kullanılan müziksel boyut kapsamındaki puanların betimsel istatistikleri, puanlar arasındaki ilişkiler ve bağımsız değişkenlere göre başarı durumları ile puanlarda anlamlı farklılık olup olmadığı incelenerek elde edilen bulgular ve yorumları sunulmuştur. Bu bulgulara ve yorumlara dayalı olarak varılan sonuçlar ve öneriler, alt problemlerin sıralamasına uygun bir biçimde aşağıda verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Puanların dağılım eğrilerine bakıldığında, aşırı derecede bir çarpıklık olmadığı bulunmuştur. Özel yetenek sınavında, AOBP ve YGS puanı dışında yerleştirmeye esas olan puan türleri arasında en yüksek aritmetik ortalamanın (\bar{X}) 65.25 ile Müziksel Çalma Alanında (ss=16.18) olduğu saptanmıştır. Ayrıca aritmetik ortalama (\bar{X}) 60.41 ve standart sapma (ss) 12.41 değerleriyle Müziksel Söyleme Alanı puanlarının, Müziksel Çalma Alanı puanlarına yakın olduğu tespit edilmiştir. Müziksel İşitme Yazma Alanı puanlarına göre, Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarının daha yüksek olması, bu iki puan türünün sadece ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adaylarda olması ile açıklanabilir. Bu adaylar (N=65) sonuç olarak ilk aşama sınavında daha başarılı olup, diğer adayları elemişlerdir. Bu sebeple böyle bir sonucun ortaya çıkması doğaldır.

- Özel yetenek sınavına giren adayların (N=387), Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında (ss=18.06) aritmetik ortalama (\bar{X}) 34.42, Yerleştirme puanlarında (ss=24.75) ise aritmetik ortalama (\bar{X}) 99.64 olarak bulunmuştur. Sınavı kazanan son

adayın, yani 30. adayın Yerleştirme puanı (145.54) ile Yerleştirme puanlarındaki aritmetik ortalama ($\bar{X}=99.64$) olduğu göz önüne alındığında, puanlar arasında önemli derecede fark olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Müziksel Çalma Alanı puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

- Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

- Müziksel Çalma Alanı puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ($r=.73$, $p<.01$). Bu durum; bir puan türü arttıkça, diğer puan türünün de arttığı anlamına gelmektedir. Ayrıca Müziksel Çalma Alanı puanlarındaki veya Müziksel Söyleme Alanı puanlarındaki başarının %53'ü diğer puan türüyle açıklanabilir ($r^2=.53$).

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Yerleştirme puanları ile Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. ($r=.66$, $p<.01$). Yerleştirme puanlarındaki başarının %44'ü Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile açıklanabilir ($r^2=.44$).

- Yerleştirme puanları ile Müziksel Çalma Alanı puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. ($r=.62$, $p<.01$). Adayların Yerleştirme puanlarının %38'inin Müziksel Çalma Alanı puanları ile açıklanabileceği söylenebilir ($r^2=.38$). ÖYSP'nin hesaplanmasında Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanının Müziksel Çalma Alanı puanına göre daha fazla ağırlığı olmasına karşın, ilişki düzeyleri göz önüne alındığında Müziksel Çalma Alanı puanlarının bu düzeyde olması dikkat çekicidir. Ayrıca Müziksel Çalma Alanı puanlarında olduğu gibi, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ile Yerleştirme puanları arasındaki korelasyon sadece ikinci aşama sınavına giren adaylar üzerinden incelendiğinde, ilişkinin $r=.49$ düzeyinde olduğu tespit

edilmiştir ($p<.01$). Müziksel Çalma puanı ile karşılaştırıldığında daha zayıf bir düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

- Yerleştirme puanları ile Müziksel Söyleme Alanı puanları arasında Müziksel İşitme-Yazma ve Müziksel Çalma Alanı Puanlarına göre daha zayıf düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ($r=.33$, $p<.01$). Determinasyon katsayısı dikkate alındığında ($r^2=.10$), Yerleştirme puanlarındaki başarının %10'u Müziksel Söyleme Alanı puanları ile açıklanabilir. Yerleştirme puanları ile ilişki durumlarına göre Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme Alanları karşılaştırmalı bir biçimde incelendiğinde; iki alanın da performans gerektiren alanlar olması ve ÖYSP üzerindeki ağırlıklarının (%25) eşit olmasına karşın, Müziksel Söyleme Alanının ($r=.33$, $p<.01$) Yerleştirme puanları ile korelasyon düzeyinin Müziksel Çalma Alanına ($r=.62$, $p<.01$) göre daha düşük düzeyde olması dikkat çekici bir durum olarak görülebilir.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları; cinsiyet, yaşantının çoğunun geçirildiği bölge, aile müzik ilgi durumu, aile aylık gelir durumu (varsa adayın geliri de dahil), değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

- Adayların mezun oldukları lise türü ($F_{(2,384)}=23,17$, $p<.01$), yaşantının çoğunun geçirildiği yer ($F_{(3-383)}=6,507$, $p<.01$), özel yetenek sınavlarına hazırlanma süresi [$\chi^2_{(6)}=43.536$, $p<.01$] ile hazırlanma biçimleri [$\chi^2_{(3)}=41.428$, $p<.01$], okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu [$\chi^2_{(3)}=11.357$, $p<.05$] ve çalgı alanı [$\chi^2_{(12)}=40.830$, $p<.01$] değişkenlerine göre Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

- Müziksel Çalma Alanı puanları; cinsiyet, yaşantının çoğunun geçirildiği yer, yaşantının çoğunun geçirildiği bölge, aile müzik ilgi durumu, aile aylık gelir durumu (varsa adayın geliri de dahil), okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu ve çalgı alanı değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ayrıca Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında olduğu gibi okul ve sınava hazırlık süreci dışında müzik eğitimi (çalgı, ses) alan adayların Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık olmaması düşündürücüdür. Adayların çalgı alanına göre

Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları anlamlı farklılık gösterirken, Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmaması dikkat çekicidir.

- Adayların mezun olunan lise türü [$\chi^2 (2) =9.625, p<.01$], özel yetenek sınavlarına hazırlık süresi [$\chi^2 (6) =16.325 p<.05$], ve hazırlanma biçimi [$\chi^2 (6) =11.383, p<.05$] değişkenlerine göre Müziksel Çalma Alanı puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği sonucu bulunmuştur.

- Müziksel Söyleme Alanı puanları; cinsiyet, mezun olunan lise türü, yaşantının çoğunun geçirildiği yer, yaşantının çoğunun geçirildiği bölge, aile müzik ilgi durumu, aile aylık gelir durumu (varsa adayın geliri de dahil), sınavlara hazırlık süresi ile hazırlanma biçimi, okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu ve çalgı alanı değişkenlerine yani tüm bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Diğer puan türleri çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterirken, Müziksel Söyleme Alanı puanlarında böyle bir durumun olmaması dikkat çekicidir.

- Yerleştirme puanlarında; cinsiyet, yaşantının çoğunun geçirildiği bölge, aile müzik ilgi durumu, aile aylık gelir durumu (varsa adayın geliri de dahil), özel yetenek sınavlarına hazırlık süresi, okul ve sınavlara hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

- Adayların mezun olunan lise türü ($F_{(2-384)}=5.672, p<.01$), yaşantının çoğunun geçirildiği yer ($F_{(3-383)}=3,532, p<.05$), özel yetenek sınavlarına hazırlanma biçimi [$\chi^2 (4) =10.191, p<.05$] ve çalgı alanına [$\chi^2 (12) =41.425, p<.01$] göre Yerleştirme puanlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Sosyo-demografik nitelikte olan bağımsız değişkenlere göre, dört puan türündeki (Müziksel İşitme-Yazma Alanı, Müziksel Çalma Alanı, Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme puanı) anlamlı farklılık durumları, alt problemler ile paralel olarak sıralı bir şekilde verilmişti. Aşağıda bağımsız değişkenlerin sırasına göre puan türlerindeki anlamlı farklılık durumları verilmiştir.

- Cinsiyete göre dört puan türünde de anlamlı farklılık yoktur.

■ Mezun olunan lise türüne göre, Müziksel Söyleme Alanı puanları dışındaki diğer puan türlerinde anlamlı farklılık olduğu sonucu bulunmuştur.

■ Yaşantının çoğunun geçirildiği yere göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ve Yerleştirme puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuş; Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

■ Yaşantının çoğunun geçirildiği bölgeye göre dört puan türünde de anlamlı farklılık yoktur.

■ Aile müzik ilgi durumuna ve aile aylık gelir durumuna göre, dört puan türünde de anlamlı farklılık bulunmamıştır.

■ Özel yetenek sınavlarına hazırlık süresine göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı ve Müziksel Çalma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş; Müziksel Söyleme Alanı ve Yerleştirme puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

■ Özel yetenek sınavlarına hazırlanma biçimlerine göre, Müziksel Söyleme Alanı puanları dışındaki diğer puan türlerinde anlamlı farklılık olduğu sonucu bulunmuştur.

■ Okul ve özel yetenek sınavlarına hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş, diğer puan türlerinde ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

■ Çalgı Alanına göre, Müziksel İşitme-Yazma Alanı puanları ve Yerleştirme puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuş; Müziksel Çalma Alanı ve Müziksel Söyleme Alanı puanlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

5.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın Beşinci Alt probleminde, adayların sosyo-demografik nitelikte olan bağımsız değişkenlere göre genel başarı durumları, yani sınavı kazanıp-kazanmama durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar verilmişti. Aşağıda bu alt probleme ilişkin sonuçlar yer almaktadır.

- Kazanan adaylarda 15'er kişi sayısı ile kız ve erkek adayların eşit bir dağılım gösterdikleri ve kendi içlerinde kız (%8.4) ve erkek adayların (%7.2) kazanma oranlarının birbirlerine yakın olduğu bulunmuştur.

- Mezun oldukları lise türüne göre grupların kendi içlerindeki kazanma oranlarında, en yüksek oranın GSSL (%13.3) mezunlarında olduğu sonucu bulunmuştur. Mesleki müzik eğitiminin verildiği bu okulların amaçlarından biri de öğrencileri müzik öğretmenliği mesleğine yönelmek ve hazırlamaktır. Bundan dolayı GSSL mezunlarının sınavda; hem kendi grubu içinde, hem de kazanan adaylar içinde en yüksek orana sahip olması bunun bir sonucu olarak düşünülebilir.

- Yaşantısının çoğunu büyükşehirlerde geçiren adaylarda kazanma oranının (%16.3) en yüksek olduğu bulunmuştur. Büyükşehirlerde eğitim-sosyal vb. imkânların daha fazla olmasından dolayı bu sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. İlçe ve kasaba-köy gruplarında sadece 1'er adayın sınavı kazandığı ve başarı durumunun düşük olduğu saptanmıştır. Kazanan kişi sayısının en yüksek olduğu üç bölge içerisinde (Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri); kazanan adaylardaki en yüksek oranın, Güneydoğu Anadolu Bölgesi (%13.3) grubunda olduğu bulunmuştur. En yüksek sayıda katılımın 123 aday ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde olmasına rağmen, kazanan kişi sayısının sadece 2 (%1.6) olması dikkat çekicidir.

- Anne ve babası üniversite mezunu olan adaylarda kazanma oranının en yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır (Anne %11.4, Baba %12.2). Kendi içlerindeki kazanma oranları incelendiğinde, babası ilköğretim kurumlarından mezun olan adayların (%7.6), babası ortaöğretim kurumlarından mezun olan adaylara göre (%5.3) daha yüksek orana sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum, dikkat çekici bir sonuç olarak görülmektedir.

- Aile müzik ilgi durumuna göre; grupların kendi içlerinde, ailesinde müzik eğitimcisi bulunan adaylarda kazanma oranının en yüksek olduğu sonucu bulunmuştur (%9.6). Bu durum yönlendirmede, aile faktörünün önemini ortaya koymaktadır. Dikkat çekici bir durum olarak; yine grup içi kazanma oranlarına göre, ailesinde müzikle ilgilenmeyenlerin; dinleyici ve amatör düzeyde müzik ile ilgilenen gruplara göre daha yüksek düzeyde kazanma oranına sahip oldukları saptanmıştır.

- Kazanan adayların 23'ünün 500-1999 TL gelir aralığına sahip olduğu ve aile aylık gelir durumuna göre (varsa kendi geliri de dahil, ailesiyle yaşamıyorsa sadece kendi geliri), 1500-1999 TL grubunda olanlarda kazanma oranının diğer gruplara göre en yüksek oranda olduğu bulunmuştur (%9.8). Ayrıca sınava, aile aylık gelir durumu 2500 TL'nin üstünde olan sadece 27 kişinin girdiği belirlenmiştir. Bu özel yetenek sınavı örneği göz önüne alındığında, ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerde veya bireylerde, mesleki anlamda müzik öğretmenliğine yönelme oranının düşük olduğu söylenebilir.

- Özel yetenek sınavlarına hazırlık süresine göre, 4 yıl 1 gün-5 yıl grubunda yer alan adayların kazanma oranının; diğer grup içi oranlara göre en yüksek düzeyde olduğu sonucu bulunmuştur (%15.0). Hazırlanma biçimine göre, okulda yani GSSL'lerde aldıkları eğitimle hazırlananlarda kazanma oranının en yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır (%14.1). Ayrıca dersane ve kurslarda hazırlananların, özel-bireysel ders alanlara göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Okul ve sınava hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumuna göre kazanma oranının, bu süreç dışında ders almayanların grubunda (%11.2) en yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Bu durum GSSL mezunu olan ve sınavı kazanan adayların bir kısmının, okul ve sınava hazırlık süreci dışında müzik eğitimi almadığını göstermekte olup, dikkat çekicidir. Hazırlık süresinde olduğu gibi okul ve sınava hazırlık süreci dışında müzik eğitimi alma durumu değişkeninde de, dersane-kurs'ta eğitim alan adayların olduğu grubun; özel-bireysel ders alan adayların olduğu gruba göre daha başarılı olduğu sonucu bulunmuştur.

- Sınavı kazanan 30 adaydan çalgı alanına göre en yüksek kişi sayısını, 12 kişi ile çalgı alanı piyano olan adaylar oluşturmaktadır. Fakat gruplar içi kazanma oranlarına bakıldığında, en yüksek oranın çalgı olanı keman (%17.0) olan adaylarda olduğu saptanmıştır. Çalgı alanı ney, trompet, blokflüt, ud ve klarnet olan adayların sınavda başarılı olamadıkları görülmüştür. Ney, ud ve klarnet gibi çalgılar ülkemizde daha çok Türk müziği alanında kullanıldıkları düşünüldüğünde sınava, Türk Müziği çalgıları ile katılanların diğer gruplara göre başarı durumlarının daha düşük olduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçları ışığında şu önerilerde bulunmaktadır.

- Müzik Öğretmenliği Programı seçme sınavlarındaki alt testler ve bu alt testlerin birbirleri arasındaki ilişkiler konusunda yeterli çalışma olmadığı saptanmıştır. Müzik araştırmacılarının bu konu üzerinde çalışmalar yapması gerekmektedir.

- Konu ile ilgili diğer araştırmalarda, bu sınavlardaki öğrenci kaynağının sadece lise türü ve cinsiyet açısından incelendiği tespit edilmiştir. Sınavlara katılan öğrencilerin diğer sosyo-demografik özellikleri incelenmeli ve başarı durumları bu düzlemde araştırılmalıdır.

- Yaşantılarını büyükşehirlerde geçiren adayların diğer adaylara göre daha fazla imkâna sahip olmalarından dolayı daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu açıdan il, ilçe, kasaba-köy gibi yerleşim yerlerinde yaşayan insanlar için gerek halk eğitim merkezlerinde gerekse yeni oluşturulacak “müzik evi” gibi kurumlar aracılığı ile müziğin eğitimsel boyutunun yeniden yapılandırılması önerilmektedir.

- GSSL mezunu öğrencilerin diğer lise mezunlarına göre daha başarılı olmaları sonucunun; hazırlanma biçimi açısından, okulda sınavlara yönelik eğitim almalarından dolayı ortaya çıktığı düşünülebilir. Diğer lise türlerinden mezun olan adaylar için bu sınavlara yönelik Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurslar verilmeli, dersane gibi özel ve tüzel kuruluşlarda verilecek eğitim, uzman kişiler tarafından yürütülmelidir. Bu yaklaşım denetlenebilir bir yapıyı beraberinde getirerek, GSSL mezunu olmayan adayların da bu sınavlara daha sistemli ve nitelikli bir biçimde hazırlanmalarını sağlanabilir.

- Yapılan sınavda Müziksel Söyleme alanının diğer puan türleri ve adayların sosyo-demografik özellikleri ile anlamlı ilişki durumunun diğer puan türlerine oranla çok az, hatta bazı değişkenlere göre hiç olmaması düşündürücüdür. Bu noktada bu alana yönelik uygulamaların gözden geçirilmesi gerekmektedir.

- Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarına ilişkin performans değerlendirme ölçekleri kullanılmalı, adayların bu alanlarındaki performanslarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütler titizlikle oluşturulmalıdır.

- Araştırmanın; Türkiye’de Müzik Öğretmenliği Programlarındaki seçme sınavlarına ilişkin bilgilerin verildiği bölüm incelendiğinde, bu sınavların, uluslararası yetenek ve başarı ölçme yöntemlerine göre, özel yetenek kapsamında müziksel yetenek

sınavlarından ziyade, müziksel başarı testlerine yakın olduğu görülmektedir. Dikte, müziksel performans (çalgı ve ses alanı) gibi alanlar; nota bilgisi, Müziksel Yazma deneyimi, çalgı bilgisi vb. konularda ön bilgi gerektiren alanlardır. Eğer sınavların içeriğinde ön bilgi gerektiren alanlar yer alacaksa, sınavların adının “Müzik Öğretmenliği Programı Başarı Sınavları” ya da “Müzik Öğretmenliği Programı Seçme Sınavları” şeklinde değiştirilebileceği düşünülmektedir.

- Eğer bu sınavlarda müziksel bilgi ve beceri kapsam dışında tutularak, amaç sadece müziksel yeteneğin ölçülmesi olacaksa; dikte, deşifre, çalma, söyleme gibi alanların uygulanmaması, bu alanların yerine ses, ritim, ezgi gibi alanlarda ayırım ve yineleme davranışlarını yapabilmeye ilişkin testlerin getirilmesi önerilmektedir.

- Eğer bu sınavlarda birçok üniversitede uygulandığı gibi ön bilgi gerektiren alanlar da ölçülecekse, deşifre uygulamalarının sadece solfej alanında değil, Müziksel Çalma ve Müziksel Söyleme alanlarında da yapılabileceği düşünülmektedir. Temel Müzik Teorisi, Müzik Tarihi ve Kültürü alanları konusunda da testler yapılarak sınav kapsamı genişletilebilir. Bu programların birincil amacının müzik öğretmeni yetiştirmek olduğu düşünüldüğünde, bu amaca yönelik olarak, adayların öğretmenlik yapabilme konusundaki hazırbulunuşluğunun ölçüleceği çoktan seçmeli kısa testler uygulanabilir.

- Bu sınavlara ilişkin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının oldukça az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Bu konuda sınavın içeriği, puanlama yöntemi ve puanlayıcılar arası güvenilirlik konularında araştırmalar yapılması gerekmektedir. Bu sınavlar; bir anlamda insanların mesleki hayatlarını, yani tüm yaşamlarını etkilemektedir. Bu açıdan müziksel bilgi düzeyinin mi yoksa sadece müziksel yeteneğin mi ölçüleceği konusunda, tüm Müzik Öğretmenliği Programlarının bir görüş birliğine varmaları gerekmektedir. YÖK ve MEB bünyesinde müzik eğitimcilerinin yoğunlukta olduğu, daha etkin bir şekilde görev yapabilecek bir üst kurul oluşturulmalı ve “Müzik Öğretmenliği Eğitimi Şura Toplantıları” düzenlenmelidir. Ön bilgi gerektiren müziksel bilgi ve performans alanlarının, puanlamada yüksek etki gücüne sahip olduğu uygulamalarda, GSSL mezunları ve diğer lise mezunları arasında adaletsizlik doğmaktadır. Eğer bilgi düzeyi de ölçülecekse ve amaç bu yönde ise GSSL mezunlarının ve diğer lise türlerinden mezun olanların kendi içlerinde değerlendirileceği bir yapının oluşturulması önerilmektedir.

• Bu sınavlarda neyin ne kadar ölçüldüğü ve ölçülen noktanın güvenilirliğinin ne düzeyde olduğu konusunda soru işaretleri olduğu düşünülmektedir. Araştırmada Dünya’da kullanılan müziksel yetenek ve müziksel başarı testleri hakkında bilgiler verilmiş ve özellikle bu testleri hazırlayanların, test-tekrar test yöntemi ile testlerin güvenilirliğini belirledikleri ve dolayısıyla testlerin standartlaştırma çalışmaları yapıldıktan sonra, genel paylaşımına sunulduğu belirtilmişti. Buradan hareketle test-tekrar test yöntemi ile Müzik Öğretmenliği Programları’nda yapılan seçme sınavlarının güvenilirliğinin belirlenmesi önerilmektedir. Güvenirliğin, aynı sınavın aynı öğrencilere tekrar yapılması yolu ile belirlenebileceği ve aynı zamanda güçlük dereceleri birbirlerine yakın olan iki sınavın hazırlanabileceği ve bu iki sınavın aynı öğrencilere uygulanabileceği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Arapgirlioğlu, H. (Nisan, 2011). Tarihçemiz. Web: <http://iys.inonu.edu.tr/index.php?web=emuzik&mw=2106&dil=tr> adresinden 3 Nisan 2011 tarihinde alınmıştır.
- Atak Yayla, A. (2003). *Müziksel Yeteneğin Ölçümü*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Atak Yayla, A. (2006). *Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Özel Yetenek Sınavlarında ÖSS ve Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanlarının Yerleştirme Puanına Etkisi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyomu'nda sunuldu, Denizli.
- Atalay H. (1999). *İngilizce – Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu (TDK) Yayınları.
- Bahar, M.; Nartgün Z.; Durmuş, S.; Bıçak B. (2009). *Geleneksel-Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri*. (3. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bentley, A. (1966). *Musical Ability In Children and Its Measurement*. London: Georg G. Harrap.
- Boyle, J. David and Radocy, Rudolf E. (1987). *Measurement and Evaluation of Musical Experiences*. New York: Schirmer Books.
- Büyüköztürk, ř. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (7. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, ř., Çoklu Bökeoğlu, Ö., Köklü, N. (2009). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Cooper Cutting, J. (April, 2010). SPSS: Descriptive Statistics. Web: <http://psychology.illinoisstate.edu/jccutti/> adresinden 10 Mart 2011'de alınmıştır.
- Colwell, R. (1979). *Silver Burdett Music Competency Tests (Teacher's Guide Books 1-6)*. New Jersey: Silver Burdet Company.
- Colwell, R. (1970). The Evaluation of Music Teaching and Learning., C. Leonhard (Ed.), *Prentice-Hall Contemporary Perspectives in Music Education Series*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Çoşkun, G. (2008). *Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Özel Yetenek Sınavını Kazanan Öğrencilerin Ezgi İşitme ve Ritim İşitme Başarı Boyutu Düzeylerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*
- Ece, A. Serkan ve Sazak, N. (2006, 26-28 Nisan). *Özel Yetenek Sınavlarında ÖSS & AOÖB Puanlarının Yerleştirme Puanları İçerisindeki Yeri Ve Adayların ÖSS Puanları ile Akademik Ortalamaları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (AİBÜ Örneği)*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyomu'nda sunuldu, Denizli.
- Ece, A. Serkan (2007). *Özel Yetenek Sınavlarında Yerleştirmeye Esas Olan Puan ve Katsayıların Alan ve Alan Dışından Gelen Adaylara Yansıması (Karşılaştırmalı Durum Saptaması)*. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(13), 121-132.
- Ece, A. Serkan ve Bilgin S. (2007). *Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Başarı Durumlarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 113-130.
- Ece, A. Serkan ve Kaplan S. (2008). *Müzik Özel Yetenek Sınavı'nın Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Çalışması. Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 177, 36-49.

- Ece, A. Serkan ve Kaplan S. (2008). Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma) Ses ve Çalgı Yeteneği Arasındaki İlişkilerin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 285-296.
- Ece, A. Serkan ve Sazak, N. (2006). Özel Yetenek Sınavları'nda ÖSS Puanı ile Yetenek Puanları (İşitme Alanı, Ses Alanı, Çalgı Alanı) Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 133-144.
- Efe, İ. (2006). *Türkiye'deki Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Uygulanan Giriş Sınavlarındaki Farklı Ölçme Yaklaşımlarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde Program Geliştirme*. (10. Basım). Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Eskioğlu, I. (2007). *Türkiye ile Kanada, Norveç, ABD, Avustralya ve Avusturya Yükseköğretim Sistemleri İçinde Lisansüstü Müzik Eğitimi Programlarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- G.İ.A. (February, 2011). Iowa Tests of Music Literacy-Test Manual. Web: http://www.giamusic.com/search_details.cfm?title_id=5973 adresinden 12 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.
- Gaziosmanpaşa Üniversitesi. *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Özel Yetenek Sınavları Kılavuzu*. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Gordon, Edwin E. (1979,1986). *Primary Measures of Music Audiation (Kindergarten-Grade 3) and the Intermediate Measures of Music Audiation (Grade 1-Grade 6)*. Chicago: G.I.A. Publications.
- Gordon, Edwin E. (1989). *Manual for the Advanced Measures of Music Audiation*. Chicago: G.I.A. Publications.

- İnönü Üniversitesi. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Ön Kayıt ve Yetenek Sınavları Kılavuzu*. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (17. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. (2003). *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Külahoğlu, Ş. (2010). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi'ne Giriş., B. Yeşilyaprak (Editör). *Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretim*. Altıncı Basım. Ankara. Pegem Akademi Yayıncılık, ss. 3.
- Kwalwasser, J. (1927). *Tests and Measurements in Music*. Boston-New York: C. C. Birchard and Company.
- Moos, J. Corrodi. (July, 1933). Some Recent Developments in Music Testing. *The Musical Quarterly*, Vol. 19, No. 3, 318-330. Web: <http://www.jstor.org/stable/739080> adresinden 14 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.
- Niğde Üniversitesi. *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu*. Niğde: Niğde Üniversitesi.
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. (2010). *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*. Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM).
- Öztürk, Serkan. (2008). *Müzik Öğretmenliği Programları Özel Yetenek Sınav Sonuçlarının Öğrenci Kaynakları Düzleminde İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Radocy, Rudolf E. and Boyle, J. David. (2003). *Psychological Foundations of Musical Behavior*. (Fourth edition). Illinois, Springfield: Charles C Thomas.
- Roby, A. Richard. (Autumn, 1962). A Study in the Correlation of Music Theory Grades with the Seashore Measures of Musical Talents and the Aliferis Music Achievement Test. *Journal of Research in Music Education*, Vol. 10, No. 2, 137-142. Web: <http://www.jstor.org/stable/3343997> adresinden 22 Mart 2011 tarihinde alınmıştır.
- Sağır, Turan (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü ile Diğer Liselerden Mezun Öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Giriş Sınavındaki Başarı Durumlarının İncelenmesi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 212-221.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Seashore, C. (1915). *The Measurement of Musical Talent*. New York: Schirmer Books.
- Sungurtekin, M. (2006). U. Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2004-2005 Yetenek Sınavının Genel Değerlendirmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 399-414.
- Tarman, S. (2002). *Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş Müzik Yetenek Sınavlarının Geçerlik ve Güvenirlilik Yönünden İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Togerson, T. L. and Fahnestock. (1926). *Togerson-Fahnestock Music Test*. Illinois. Bloomington: Public School Company.
- Türk Dil Kurumu. (2011). Büyük Türkçe Sözlük. Web: <http://tdkterim.gov.tr/bts/> adresinden 11 Nisan 2011'de alınmıştır.

- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar-Türkiye'deki Durum*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi-Önder Matbaacılık.
- Uludağ Üniversitesi. *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılı Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu*. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Warnick, Edward M. (April, 1985). Overcoming Measurement and Evaluation Phobia. *Music Educators Journal*, Vol. 71, No. 8, 32-40. Web: <http://www.jstor.org/stable/3396496?seq=7> adresinden 6 Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.
- Wing, H. (1970). *Tests of Musical Ability and Appreciation (An Investigation Into the Measurement, Distribution, and Development of Musical Capacity)*. (Second Edition). London: Cambridge University Press.
- Woodruff, C. Louis. (1983). *A Predictive Validity Study of the Primary Measures of Music Audiation*. Unpublished doctor's thesis, Temple University, America.
- Yağcı, U. (2009). *Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme-Algilama Boyutunun Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

EK-1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederiz. Aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplar araştırmanın sonuçlarının gerçeği yansıtması bakımından çok büyük önem taşımaktadır. Sonuçlar sadece araştırma amaçlı kullanılacak ve gizli tutulacaktır. Her soruyu dikkatlice okuyup en doğru şekilde işaretlemeyi unutmanızı rica eder, sınavınızda başarılar dilerim.

K. Dilek TANKIZ
Müzik Öğretmeni

Adınız Soyadınız:..... YGS puan türünüz:..... YGS puanınız.....

1. Cinsiyetiniz: () Kız () Erkek

2. Yaşınız:.....

3. Medeni durumunuz ? () Evli () Bekar

4. Yaşantınızın çoğunluğunu geçirdiğiniz il ve bölge nedir?

() Akdeniz Bölgesi-.....İli

() Güneydoğu Anadolu Bölgesi-.....İli

() Ege Bölgesi-.....İli

() Karadeniz Bölgesi-.....İli

() Marmara Bölgesi-.....İli

() İç Anadolu Bölgesi-.....İli

() Doğu Anadolu Bölgesi-.....İli

5. Yaşantısının çoğunu geçirdiği yer:

Annelerinizin () Köy-Kasaba () İlçe () İl () Büyükşehir

Babanızın () Köy-Kasaba () İlçe () İl () Büyükşehir

Sizin () Köy-Kasaba () İlçe () İl () Büyükşehir

6. Ailenizin aylık gelir durumu nedir?

() 0-499tl () 500-999 TL. () 1000-1499 TL. () 1500-1999 TL. () 2000-2499TL.

() 2500 -2999TL ()3000 ve üstü

7. Annelerinizin eğitim durumu nedir?

() Okur-yazar değil () İlköğretim () Lise () Üniversite () Lisansüstü

8. Babanızın eğitim durumu nedir?

() Okur-yazar değil () İlköğretim () Lise () Üniversite () Lisansüstü

9. Ailenizde müzik ile ilgilenen kimse var mı?

() Yok () Dinleyici () Amatör düzeyde () Müzik Eğitimsi

() Besteci-İcracı (meslek olarak)

10. Mezun olduğunuz lise türü nedir?

() GSSL () Genel Lise () Konservatuar () Anadolu Lisesi () Fen Lisesi

() Meslek Lisesi () Açıköğretim Lisesi () Anadolu Öğretmen Lisesi () Yabancı Dil Ağırlıklı Lise

11. Özel yetenek sınavlarına hazırlık süreniz nedir? (GSSL ve konservatuar mezunu adaylar okul sürelerini de ekleyeceklerdir)

() 6 aydan az () 6 ay- 1 yıl () 1-2 yıl () 2-3yıl () 4 yıl ve daha fazla

12. Özel yetenek sınavlarına nerede eğitim alarak hazırlandınız?

() Okul () Özel bireysel ders () Dershane, kurs () Kendi kendime-bireysel çabam ile () Hiç hazırlık yapmadım.

13. Okul ve özel yetenek sınavlarına hazırlık süreci dışında müzik eğitimi (çalgı dersi vb.) aldınız mı?

() Almadım () Dershane, kurs () Halk Eğitimi Merkezi () Özel bireysel ders

().....(belirtiniz)

14. Özel yetenek sınavında çalacağınız çalgı nedir?

() Piyano () Keman () Klasik Gitar () Flüt

().....(belirtiniz)

15. Çalgı alanı sınavında icra edeceğiniz;

Eserin bestecisi:

Eserin adı:.....

16. Ses alanı sınavında icra edeceğiniz;

Eserin bestecisi:

Eserin adı:.....

**EK-2: İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
ÖZEL YETENEK SINAVI KLAVUZU**

T.C. İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Öğretmenliği Programı
2010–2011 Eğitim Öğretim Yılı
Ön kayıt ve Yetenek Sınavları Kılavuzu

ADAY KABUL ŞARTLARI

- a) Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olmak.
- b) Meslek liseleri, öğretmen liseleri, güzel sanatlar liseleri ve genel liselerin Müzik, Sanat (Müzik) alanından mezun olan adaylardan YGS-1, YGS-2, YGS-3, YGS-4, YGS-5 ve YGS-6 puan türlerinin herhangi birinden en az 140 puan almaları gerekir. Yukarıda sözü edilenler dışındaki alanlardan (genel liselerden) mezun olan adayların başvurabilmeleri için ise 2010 YGS-1, YGS-2, YGS-3, YGS-4, YGS-5 ve YGS-6 puan türlerinin herhangi birinden en az 180 puan almaları gerekir.
- c) Başvuru Dilekçesi (Ön kayıt dosyasında verilecek.)
- d) 2010 YGS Sınav Sonuç Belgesi aslı ve 1 adet fotokopisi.*
- e) Diplomanın veya mezuniyet belgesinin aslı ve 1 adet fotokopisi.*
- f) Nüfus cüzdanı aslı ve 1 adet fotokopisi.*
- g) Son altı ay içinde çekilmiş iki adet renkli vesikalık fotoğraf. (Fotoğraflar kılık kıyafet yönetmeliğine ve adayın sınavdaki görünümüne uygun olmalıdır.)
- h) Özel yetenek sınav ücreti dekontu; (sınav giderlerini karşılamak için Fakülte Yönetim Kurulu'nun teklifi üzerine Üniversite Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.)

Not: *Belgelerin fotokopisi kurumumuzca onaylanıp, aslı ilgiliye verilecektir.

YETENEK SINAVI TARİHİ VE YERİ

- Öğrenci Kontenjanı:** 2010 ÖSYS Kılavuzu'nda belirlenen kontenjan.
- Başvuru tarihi** : 24-25-28-29-30 Haziran 2010 (Mesai saatleri içinde)
- Sınav tarihi** : 01-02-03 Temmuz 2010 (Sınava girecek bütün adayların 01 Temmuz 2010 Perşembe günü, saat 08.30'da hazır bulunmaları zorunludur.)
- Sınav saati** : 09.00
- Sınav yeri** : İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok Güzel Sanatlar Eğitimi
- Bölümü Adnan Saygun Konferans Salonu
- WEB** : <http://egt.inonu.edu.tr>

SINAVLARIN YAPILIŞI

Sınav iki aşamalı olarak yapılır:

Birinci Aşama:

A) Birinci aşama sınavında adayların müziksel işitmeleri ölçülür. Bu aşamada; dikte ile birlikte iki ses, üç ses, dört ses, ezgi ve tartım (4 ölçü) sorulacaktır.

B) Alınacak öğrenci kontenjanının iki misli aday ikinci aşama sınavına alınacaktır.

İkinci Aşama:

A) Müziksel Söyleme: Adayın sesini kullanmaya ilişkin özellikleri ve becerileri ölçülür. Adaylar İstiklal Marşı'nı doğru, temiz bir sesle ve anlaşılır bir Türkçe ile söyleyeceklerdir. Sınav için hazırlanacak ikinci parça, sözleri Türkçe olmak kaydı ile adayların kendileri tarafından seçilecektir.

B) Müziksel Çalma: Adaylar piyano, gitar, mandolin, keman, bağlama, ud, kanun, viyola, çello, kabak kemane, blok flüt vb. çalgılardan biriyle kendi hazırladıkları bir parçayı çalacaklardır. Adayların bu sınavda, çalmaya yönelik özellikleri ve becerileri ölçülecektir. Doğallık ve yumuşaklık, doğru ve temiz çalma, teknik ve eserin düzeyi, müziksel yorum, aranan özelliklerdir.

Adaylar sınava gelirken yanlarında;

I. AŞAMADA:

1. Özel kimlik belgelerinden birini (Nüfus Cüzdanı, Ehliyet, Pasaport),
2. Başvuruda dekanlıkça verilen Sınava Giriş Belgesi'ni,
3. Silgi ve yumuşak uçlu kurşun kalem,

II. AŞAMADA:

1. Özel kimlik belgelerinden birini (Nüfus Cüzdanı, Ehliyet, Pasaport)
2. Çalgısını,
3. Çaldığı, söylediği şarkı veya türkünün notalarını getirmelidirler.

Adaylar sınavlara girmek için o sınavın başlayacağı saatten yarım saat önce ve yanlarında getirmeleri gerekli belge ve gereçlerle birlikte sınav yerinde hazır bulunurlar. Özel Yetenek Sınavı, ön kayıt başvurularının fazla olması nedeniyle mesai saatleri dışına taşabilir. Bu durumda Sınav Yürütme Kurulu'nca, sınav yerinde adaylara açıklama yapılır veya sınav yeri kapısına duyuru asılır.

Adayların sınav sırasında uymak zorunda oldukları kurallar, görevlilerce kendilerine hatırlatılır. Kurallara uymayanlar veya sınav disiplinini bozanlar ile kendileri yerine başkasını sınava sokanlar sınav dışı bırakılır ve haklarında yasal işlem yapılır.

Sınavlar kamera ile kayda alınır.

İkinci aşama yetenek sınavı da aynı esaslar dâhilinde daha önce tespit edilen ve duyurulan yer ve zamanda yapılır. Adaylar bu aşamaya görevlilerde bulunan fotoğraflı giriş belgeleri ile kimlik kontrolleri yapılarak alınırlar. Kimliklerini belgeleyemeyen adaylar sınava alınmaz.

Yetenek Sınavı Salonu'na adayların, (kapalı dahi olsa) cep telefonu, ses kayıt cihazı ve çeşitleri ile girmeleri yasaktır.

SINAVLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- a. Her iki aşamada da değerlendirmeler 100 tam puan üzerinden yapılır.(Tablo 1 ve 2)
- b. Birinci Aşama sınavı adayların müziksel işitme yetenek düzeylerini saptamak için yapılır.(Tablo 1)
- c. İkinci Aşama Sınavı'na girmeye hak kazanan adayların puanları, ikinci aşama sınavına % 50 olarak katkıda bulunur. (Tablo 2)

- d. İkinci aşama sınavı; adayın çalgı çalma ile sesini kullanma yeteneklerinin ölçülmesini kapsar. Çalgı çalma yeteneği % 25, sesini kullanma yeteneği % 25 üzerinden ölçülür.(Tablo 2)
- e. Sınav sonuçlarının değerlendirilmesi, 2010 ÖSYS Kılavuzu'na göre yapılır.
- f. Sınav sonuçları yetenek sınav jürisince dekanlığa bildirilir ve dekanlıkça ilan edilir.

Tablo 1. BİRİNCİ AŞAMA PUANLAMA TABLOSU						
DİKTE	İKİ SES	ÜÇ SES	DÖRT SES	EZGİ	TARTIM	TOPLAM
30 Puan	2 Adet x 2 = 4 Puan	2 Adet x 3 = 6 Puan	2 Adet x 5 = 10 Puan	2 Adet x 20 = 40 Puan	1 Adet x10 = 10 Puan	100

Tablo 2. İKİNCİ AŞAMA PUANLAMA TABLOSU			
BİRİNCİ AŞAMA PUANI	MÜZİKSEL SÖYLEME	MÜZİKSEL ÇALMA	TOPLAM
% 50	% 25	% 25	% 100

Tablo 3. PUANLAMA TABLOSU
2010 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS)'nin Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'nda Belirtilen "Özel Yetenek Gerektiren Yüksek Öğretim Programlarına Öğrenci Alımı Nasıl Olacaktır?" Maddesinde açıklandığı gibi yapılacaktır.

ÖZEL YETENEK SINAV SONUÇLARININ İLANI VE KAYIT

- a) İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı'na kesin kayıt yaptırmaya hak kazanan asıl ve yedek adaylar, Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nca ilan edilir.
- b) Asıl listeden kazananların kayıtları 31 Ağustos-02 Eylül 2010 tarihleri arasında, saat 17.00' ye kadar Üniversitemiz Öğrenci İşleri Daire Başkanlığınca yapılır. Asıl listeden kazanan adaylar, yukarıda belirtilen tarihlerde kayıt yaptırmadıkları takdirde kayıt haklarını kaybederler.
- c) Yedek listeden kazananlar, kayıt için başvurularını dilekçe ile 03-06 Eylül 2010 tarihleri arasında, mesai saatleri içinde, Üniversitemiz Öğrenci İşleri Daire Başkanlığınca yapacaklardır. Bu tarihe kadar başvuruda bulunmayanlar kayıt hakkını kaybederler.
- d) Yedek listeden başvuranların kayıtları, puan sırası dikkate alınarak kontenjan dâhilinde 07 Eylül 2010 tarihinde, saat 17.00'ye kadar Üniversitemiz Öğrenci İşleri Daire Başkanlığınca yapılır. Bu tarihten sonra oluşacak kontenjan boşluklarına hiç bir şekilde yerleştirme yapılmaz.

EK-3: ARAŞTIRMA UYGULAMA İZİN BELGESİ

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

Sayı : İ.Ü.Ö.İ.İNÜ.0.78.00.006/000 – 322/16

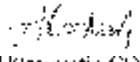
07.06.2016 Cuma

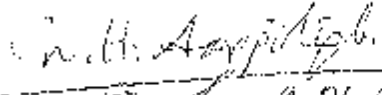
Konu : Anke İzi

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞINA

Hglt: 07.06.2016 tarih ve 500/116 sayılı yazımız.

Bilginizle Müzik Öğretmeniği Bilim Dalında yüksek lisans yapmakta olan K. Dilek .ANKLZ'na, bu yıl yapılacak olan "Özel Yerel ve Ulusal Lisansüstü Eğitimlere Yönelik Akademi Kurumları İstisna Dekanlığına" başvurusu hakkında bilgi verilmektedir. Bilginize sunulan bu belgeyi Dekanlığımızca uygun görülürse, lütfen Geceği ilgililerinize rica ederim.

Prof. Dr. Hüsamettin ÇOKKUN
Dekan Yard.

Prof. Dr. Ayşegül
9.06.16